

Katolički list

ZVONIK

GOD: XVI BR. 4 (162) Subotica, travanj (april) 2008. 100,00 din

akrament potvrde: Dar koji zadužuje život
Intervju: Christopher Derige Malano

Biskupi MBK sv. Ćirila i Metoda u Beogradu

Ćuvvari BoŹjeg groba 2008. u katedrali

Blagoslovljena obnovljena kapela Sv. Josipa kod Sont

Piše: mr. Mirko Štefković

Zrelost na ispitu

U našoj je biskupiji počela ovogodišnja "sezona krizmanja". U proteklih desetak godina prosječan broj krizmanika godišnje varirao je između 2200 i 2500, pa se nadamo da će i ove godine ostati u tom prosjeku. Kada bismo bili u mogućnosti okupiti ih sve na jednome mjestu, bilo bi to povećano mnoštvo. Uzmemo li u obzir da se sakrament Potvrde popularno naziva i sakramentom punoljetstva u Crkvi, pa si te naše drage krizmanike zbilja predstavimo doraslima tom nazivu, to znači da u našoj subotičkoj Crkvi svake godine više od dvije tisuće njezinih mladih članova postaje punoljetno. Jasno da je nekada taj broj bio nekoliko puta veći, ali mi se sada želimo radovati ovomu čime nas dragi Bog sada daruje. Umjesto žaljenja za dobrim starim vremenima, valja nam tražiti i otkrivati dobro kojim nam je proslavljati Gospodina. Na to dobro smo pozvani upućivati i one koji, mada krizmani, još trebaju puno usmjerenja kako bi svoje prve ozbiljnije životne korake uputili pravim putovima. Kada tako u odgovornoj slobodi, ne štedeći energije ni vrijeme, uspiju kušati prve plodove svoje osobne zrelosti, bit će im to još boljim poticajem da u životu budu odlučni i opredijeljeni. No, za to su im potrebni primjeri, življeni i posvjedočeni, oni koji uvjeravaju više djelima nego riječima. To su najbolji oslonci prvim nesigurnim koracima samostalnog odlučivanja i preduvjet dobrog formiranja vlastitih mjerila vrijednosti.

Sve je to lijepo predviđeno u Crkvi. Zato uz roditelje, prve svjedoke i sputnike svojoj djeci, krizmanici biraju i kumove. Neka se nađe još jedan oslonac, jedan smjerokaz, jer životni put treba odvesti skroz do vječnosti, koja nije tek tu na dohvat ruke. Hvala dragom Bogu, ima divnih primjera kumova koji svoju kumčad brižno prate kroz život, te su im od velike pomoći. Tako pomažu i roditeljima u gotovo nepojmljivo odgovornoj zadaći odgoja i formiranja mladih u njihovom sazrijevanju. Uvjeren sam da nije anakronično ustvrditi kako su ti oslonci neophodni za pravovremeno i cjelovito sazrijevanje mladih u zrele i odgovorne osobe. Svakako u svemu tome usmjerenost na Boga je jednako tako nužna, mada se i ona po sebi posreduje primjerom i roditelja i kumova.

Znam da ovo više slični na teoriju, a da je u praksi to vrlo teško, osobito u današnjem vremenu. No, ima takvih primjera na koje se stvarno valja ugledati. Ne odustaju svi pred poteškoćama, ma koliko one bile velike, ne odriču se svi svojih životnih uvjerenja da ne bi odudarali od okoline. Znak je to zrelosti koja se osobito na ispitu, u kušnjama najbolje pokazuje.

Nedavno sam bio na jednom susretu gdje su se raspravljale vrlo ozbiljne teme. Nije bilo slaganja baš u svemu. U jednom trenutku dotični gospodin smogao je hrabrosti i rekao problem koji se ticao svih sudionika. Vidio sam nelagodu na licima. Bilo je i onih koji su htjeli zaobići taj "vruć krumpir", ali on je insistirao: o tome se ne smije šutjeti. Ne bez vidljive tenzije, ali bez podignuta glasa i relativno mirno, svi su počeli tražiti moguće rješenje problema. Tek tada se među nazočnima osjetilo olakšanje, iako problem do kraja nije bio riješen.

Zašto sam ovo ispričao? Uvjeren sam kako je to ono što nam je svima učiti. Konflikti i problemi su sastavni dio života, a suočavanje s njima znak je zrelosti. Vjerujem da u tome trebamo jako puno rasti i moliti Duha Svetoga da u nama umnoži svojih sedam darova, kako bismo i sami bolje živjeli svoje "punoljetstvo u Crkvi", te tako našim krizmanicima bili stvarni svjedoci i omogućili im da i sami to postanu. Zato neka u ovoj "sezoni krizmanja" u našoj biskupiji Duh Sveti potakne srce svakoga od nas da ne zaboravimo primljenih darova, nego ih poput evanđeoske pripodobe o talentima sve uložimo kako bi u svoje vrijeme donijeli plod odgovorne zrelosti.

Vaš urednik

Piše: Željko Augustinov

Kušnja u gradu

Jahve reče Abrahamu:

**"Idi iz zemlje svoje,
iz zavičaja i doma očinskog,
u krajeve koje ću ti pokazati.
Velik ću narod od tebe učiniti,
blagoslovit ću te..."**
(Post 12, 1-2)

Cijenjeni prijatelju, znaš li tko je bio Abram i kako je postao Abraham? Bio je kraljevskoga roda i uživao sve pogodnosti lagodnoga života, ali nije bio sretan, jer je više od drugih osjećao nesigurnost i živio u njoj.

Kraljevići su, naime, uvijek bili na meti drugih, jer tko ubije kralja ovladava i njegovim kraljevstvom. Stoga, da bi opstale, kraljevske obitelji su si gradile utvrđene gradove od kamena. U njima su čuvali svoje ljudstvo i blago i bdjeli nad njim. Skupljali i plaćali vojske, a u samom gradu plaćali su policiju da danonoćno bdije, ali čak ni to nije uvijek bilo uspješno, jer bi domaći pljačkaši i razbojnici ponekad dobro "odradili" posao.

Ljudi kraljevskoga roda sigurnost i spokoj tražili su u svojim obiteljima, u djeci koja će se o njima brinuti u starosti. No, Abram je bio uskraćen za tu sigurnost, jer Saraja je bila neplodna.

Kada mu je otac umro, vjerojatno u zreloj dobi, potpuno se izgubio. Izgubio je i posljednji oslonac i slomio se.

Tada mu pristupa Bog i nudi novi početak, novi život. Nudi mu čak i potomstvo, premda je prestar a žena mu nerotkinja.

Bog Abramom nudi riječ i obećanje, te ga poziva da povjeruje u Njega. No, Bog postavlja i uvjet. Abram mora napustiti grad, izići iz svoje zemlje i krenuti u zemlju nepoznatu, a kad je s Bogom skupa prođe, ona će ustvari postati obećana. Za njega i njegova potomka, kao i za čitav narod koji će proizići iz Božjeg blagoslova, ta nepoznata zemlja postat će poput novog raja.

U znak ohrabrenja radi poslušnosti vjere, Bog Abramom daje novo ime. Od sada je Abraham, što znači otac mnoštva naroda, koji vjeruje u Božju riječ. I Saraja dobiva novo ime. Ona je sada Sara, što znači kneginja, tj. pramajka kraljeva.

Prijatelju! Osjećaš li kušnju i nesigurnost "života u gradu"? Poslušaj Božji poziv! Izidi! Bog i tebi nudi Riječ sigurnosti i očekuje te u Crkvi da te blagoslovi.

Sakrament potvrde: Dar koji zadužuje

Sakrament potvrde ili krizme zajedno s krštenjem i euharistijom čini cjelinu "sakramenata kršćanske inicijacije". Jedinstvo tih triju sakramenata valja čuvati tako da njihova međusobna povezanost bude jasno vidljiva. Potvrda, kao što i samo ime govori, sakrament je kojim osoba potvrđuje svoju vjeru i pripadnost Crkvi. Po izlivanju Duha Svetoga, kao što je nekoć bio podijeljen učenicima na dan Pedesetnice, u sakramentu potvrde potvrđenik raste i produbljuje se u krsnoj milosti: dublje se ukorjenjuje u božansko posinjenje, čvršće se sjedinjuje s Kristom, umnaža u

1302-1304). Nadalje, po sakramentu potvrde kršćanin potpunije sudjeluje u Kristovom poslanju puninom Duha Svetoga kojega prima. "Sam Isus kaže o sebi da ga je Otac opečatio. I kršćani su isto tako opečaćeni: 'Bog je onaj koji nas zajedno s vama utvrđuje za Krista; on nas je pomazao, on nas je opečatio i u srca naša dao zalog – Duha' (2 Kor 1,21-22). Taj pečat Duha Svetoga znači potpunu pripadnost Kristu, trajno predanje njegovoj službi, ali jednako tako i obećanje božanske zaštite u velikoj kušnji posljednjih vremena" (KKC 1296).

Iz povijesnoga kuta

Već su proroci u Starom zavjetu navijestili da će Duh Gospodnji počivati na očekivanom Mesiji, a Isus začet po Duhu Svetom svega svog života bio je ispunjen tim istim Duhom "bez mjere" (usp. Iv 3,34). Silazak Duha Svetoga nad Isusa u trenutku kada ga je Ivan krstio bio je objavom da je on taj očekivani Mesija i Sin Božji (usp. Mt 3,17; Lk 3,22). "Ta punina Duha nije imala ostati samo Mesijina, nego se trebala priopćiti i svemu mesijanskom narodu" – kako je to sam Isus u više navrata obećao. To je obećanje ostvario ponajprije na dan Vazma (Iv 20,22) i potom, na još jasniji način, na dan Pedesetnice. Ispunjeni Duhom Svetim apostoli započinju razglašavati "veličanstvena djela Božja" (Dj 2,11), a

Petar izjavljuje kako je ovo izlivanje Duha znak mesijanskih vremena. Svi koji su povjerovali apostolskom propovijedanju i dali se krstiti, primili su dar Duha Svetoga (usp. KKC 1287).

Apostoli su novokršćenicima polaganjem ruku podjeljivali dar Duha koji upotpunjuje krsnu milost, a da bi se jasnije označio dar Duha Svetoga vrlo je rano dodano i mazanje mirisnim uljem (krizmom).

njemu darove Duha Svetoga, te usavršuje njegovu povezanost s Crkvom. Potvrđenici su stoga kao pravi Kristovi svjedoci obvezni riječju i djelom širiti i braniti svoju vjeru. Kao i sakrament krsta, kojemu je dovršenje, potvrda se daje samo jednom. Ona u dušu utiskuje neizbrisiv duhovni biljeg ili drugačije rečeno "karakter", koji označuje da je Isus Krist kršćanina obilježio pečatom svojega Duha i zaodjenuo ga snagom odozgo da postane njegovim svjedokom (usp. KKC

Problematična krizma

Nedavno je u jednu nadbiskupiju stigao dopis roditelja jednog krizmanika sa zahtjevom da se kum djeteta izbriše iz svih knjiga i da se kumstvo poništi jer, kako je objasnio, dijete nije dobilo dar koji je očekivalo. Sama ta činjenica dovoljno govori o tomu do koje se mjere danas banalizira sakrament potvrde.

Mladi krizmanici uvelike se razlikuju od svojih nekadašnjih vršnjaka koji su sakrament svete potvrde primili prije desetak ili više godina. Odijela, kravate, svećane haljine, make-up, nakit, cipele s visokim potpeticama kao da umjesto njih poručuju kako je krizma jedan od posljednjih oproštaja s djetinjstvom, pa čak i Crkvom, te ulazak na velika vrata u svijet odraslih. U odnosu na svoje vršnjake prije petnaestak godina, osim vizualnog identiteta, bitno se promijenio i način razmišljanja, kao i stupanj zrelosti djece. I kumovi su svoju ulogu počeli shvaćati puno "ozbiljnije" zbog čega kumstvo danas podrazumijeva pravu investiciju.

Mlade djevojke žele biti što sličnije licima s naslovnica

i televizije pa i svečano primanje sakramenta potvrde vide kao priliku za ženstveniji izgled, prve cipele s potpeticom i frizuru o kakvoj su dotad sanjale.

Ono što je najzanimljivije i što najviše brine Crkvu je činjenica da mladi nakon krizme, premda se njome upotpunjuje kršćanska inicijacija, potpuno gube interes za Crkvu.

– To je svjetski problem. Neke mjere "prisile" imamo do krizme, kojima možemo mlade poticati i održati na broju, a surađuju i roditelji. Nakon krizme događa se ono što govorite, tj. neki kažu da je krizma svećani odlazak iz Crkve. Zato govorimo svećenicima i vjeroučiteljima da župni vjeronauk nije tu samo radi krizme, nego da bude i druženje i prijateljavanje, da bi se to produljilo i nakon krizme. Gdje se mlade manje prisiljava, a više animira i oduševljava, taj se krizni prijelaz nekako lakše nadvladava i ne otpadne ih 95 posto, nego oko 50 posto. O tome stalno razmišljamo, ali nitko nema neke velike uspjehe – rekao je nedavno porečko-pulski biskup Ivan Milovan.

Prema: www.kriz-zivota.com

U prvim stoljećima kršćanstva potvrda je sačinjavala jedinstveno slavlje s krštenjem. Međutim, porastom broja zajednica i proširenjem prakse krštavanja djece, biskupi više nisu mogli nazočiti svim krštenjima. Na kršćanskom Zapadu ustaljuje se praksa da je biskupima pridržano dovršenje krsta, čime se krst i potvrda vremenski odvajaju, dok je na Istoku sačuvano jedinstvo dvaju sakramenata. O ovim dvjema praksama Katekizam Katoličke Crkve ovako piše: "Praksa istočnih Crkava jače ističe jedinstvo kršćanske inicijacije, a praksa latinske Crkve jasnije izražava zajedništvo novog kršćanina s njegovim biskupom, koji je jamac i sluga crkvenog jedinstva, njezinog katolištva i apostolstva, a po tome i vez s apostolskim izvorima Kristove Crkve" (1292).

Znakovi i obred sakramenta

Dva su znaka i bitna elementa ovoga sakramenta: **ma-zanje svetom krizmom po čelu i polaganje ruku**, koje djelitelj sakramenta prati riječima: "Primi pečat Dara Duha Svetoga".

U biblijskom smislu pomazanje uljem znak je obilja, ljepote i radosti. Ulje čisti, zaštićuje i liječi. Ulje za sakrament potvrde, krizma, posvećuje biskup na Veliki četvrtak u Misi posvete ulja. Jedna drevna istočna molitva posvete svete krizme dobro izražava značenje toga posvećenog ulja: ono je pomazanje radosti, halja svjetlosti, plašt spasenja, dar duhovni, posvećenje duša i tijela, sreća nepropadljiva, pečat neizbrisiv, štiti vjere i strašna kaciga protiv svih djela Protivnikovih (usp. Sirijsko-antiohijska liturgija, Epikleza posvete svete krizme).

Polaganje ruku u novozavjetnom smislu označava ponajprije podjeljivanje Duha Svetoga (usp. Dj 8,17; 19,6), koji ispunja, ozdravlja, posvećuje i zareduje. "Taj znak svemoćnog izljeva Duha Svetoga Crkva je sačuvala u svojim sakramentalnim epiklezama" (KKC 699).

Obred potvrde odvojen od krštenja, kojeg slavimo po našim župama kada bivaju potvrđena školska djeca u dobi od 13. do 15. godine starosti, uključuje obnovu krsnih obećanja. Time se jasno vidi kako se potvrda nadovezuje na krštenje, a pričešću koja slijedi očituje se povezanost sva tri sakramenta kršćanske inicijacije u njihovom pravom slijedu. Prije nego li pristupi pojedinačnom podjeljivanju sakramenta, biskup raširenih ruku nad potvrđenima, u znak dara Duha Svetoga, moli da Gospodin na njih pošalje Duha Svetoga, Branitelja, te im da duha mudrosti i razuma, savjeta i jakosti, znanja i pobožnosti, te ih ispuni duhom svoga straha (usp. Rimski obrednik, Red potvrde, 25).

Desnom rukom biskup dodirne potvrđenika po obrazu u znak mira, koji očituje zajedništvo s biskupom i cijelom Crkvom.

Služitelj potvrde, potvrđenici i kumovi

Izvorni djelitelj potvrde je biskup, ali on može ovlastiti svećenika da, kao izvanredni djelitelj sakramenta, podijeli potvrdu.

Svaki krštenik treba primiti i sakrament potvrde. Istina da je i bez nje krštenje valjano i djelotvorno, no tako kršćanska inicijacija ostaje nedovršena. U Katoličkoj crkvi rimskoga obreda vrijeme je podjeljivanja sakramenta potvrde dob rasuđivanja, pa je stoga potvrda poznata i kao sakrament kršćanske zrelosti. U ovome se ne želi niti smije poistovjećivati odrasla dob vjere s odraslom dobi naravnoga rasta, jer i danas smo svjedoci tolikih odraslih djetinje vjere, a krsna milost je dar koji u nama djeluje zahvaljujući snazi Duha Svetoga. Izuzetak u poštivanju dobi podjeljivanja sakramenta, koju određuje biskupska konferencija, predstavlja smrtna pogibelj. Naime, ukoliko se bilo koji svećenik nađe na

mjestu gdje je kršćanin katolik u smrtnoj pogibelji, a da još nije potvrđen, bez obzira na njegovu dob dužan mu je – ukoliko je u mogućnosti – podijeliti svetu krizmu. U tome se očituje želja Crkve da nitko od njezine djece ne pođe sa ovoga svijeta bez da je po Duhu Svetom usavršen darom Kristove punine (usp. KKC 1314).

Katehetska priprava za primanje potvrde služi bolje upoznavanju kandidata s apostolskom odgovornošću kršćanskog života koju primanjem sakramenta svjesnije preuzima na sebe. Cilj te kateheze je još tješnje sjedinjenje s Kristom i otvaranje redovitim i posebnim darovima Duha, koje on dijeli svakome ponaosob, i to na korist Crkvi, po zajednici u kojoj živi. Nadalje, za primanje sakramenta potvrde potrebno je da krizmanik bude u stanju milosti, za što se uvijek preporuča pristupanje sakramentu pokore.

Uloga kuma, kao i kod krštenja, je biti duhovnom potporom krizmaniku. Kumovi ustvari trebaju biti svjedoci vjere, oni na koje će se krizmanici moći ugledati i u nevoljama potražiti pomoć. Obveza kumova je molitvom i poticajima pratiti svoje kumče da ostane vjerno onome što su u potvrdi primili. Kumovi stoga trebaju biti ljudi vjere, tj. da i su i sami potvrđeni, te da žive sakramentalnim životom. To znači, ukoliko je kum odnosno kuma u braku, nužno je da to bude brak sklopljen u crkvi. Stoga je potrebno kumove potražiti pravodobno, a preporuča se da to budu isti oni koji su bili i na krštenju.

Zakonik kanonskog prava o kumovima

Kan. 874 - § 1. Da bi se kumu dopustilo preuzeti službu kuma, potrebno je:

1. Da ga odredi sam krštenik (potvrđenik) ili njegovi roditelji ili onaj tko ih zamjenjuje ili, ako tih nema, župnik ili krstitelj i da je prikladan te da ima nakanu vršiti tu službu;
2. Da je navršio šesnaestu godinu života, osim ako dijecezanski biskup odredi drugu dob ili ako župnik ili krstitelj smatraju da zbog opravdana razloga treba dopustiti iznimku;
3. Da je katolik, potvrđen i već pričešćen i da provodi život u skladu s vjerom i preuzetom službom;
4. Da nije udaren nikakvom zakonito izrečenom ili proglašenom kanonskom kaznom;
5. Da nije otac ili majka krštenika.

§ 2. Krštenoj osobi koja pripada nekatoličkoj crkvenoj zajednici dopušta se da bude samo svjedok krštenja (potvrde), i to jedino zajedno s katoličkim kumom.

Vazmeno trodnevlje u subotičkoj katedrali

Misa posvete ulja

U jutarnjim satima na Veliki četvrtak, 20. ožujka, gotovo svi dijecezanski svećenici i redovnici koji djeluju na području Subotičke biskupije okupili su se u katedrali oko svojega biskupa Ivana Pénzesa koji je predvodio misu posvete ulja.

U svojoj propovijedi, najvećim dijelom posvećenoj svećenicima, biskup je na temelju naviještene Božje riječi govorio o Božjem Pomazaniku, pozivajući svećenike da se *onim istim žarom, radošću i spremnošću prostru na tlo, kao na dan svoga ređenja, te duboko urone u otajstvo Isusova svećeništva koje je u njima, koje ih u Kristu povezuje u jedan prezbiterij sveopće Crkve i ove naše Crkve Subotičke biskupije, u isti Misterij i isto poslanje*. Nadalje, biskup je pozvao svećenike da ožive svoju odgovornost za cjelovitu poruku Isusova spasiteljskog djela, te je naglasio da je zadivljujuće kakvo je povjerenje imao i ima u svoje svećenike Gospodin, kad im je na odgovornost povjerio tolike svoje spasenijske darove. Zaključujući svoju propovijed poželio je da im pogled uvijek bude uprt u Kristov pogled, lik, riječ i djelo, a njegova žrtva života bude vrhunsko mjerilo kojim će mjeriti i sebe i svoje djelovanje.

Na kraju misnoga slavlja generalni vikar **mons. Slavko Večerin** u ime svećenika uputio je biskupu uskrsnu čestitku. On je tom prigodom istaknuo kako su riječi anđela "Vi tražite Isusa Nazarećanina, raspetoga. Uskrsnuo je, nije ovdje" (Lk 16, 6) upućene i nama danas. *Isus nije lik prošlosti. On živi. On je s nama na putu. On nas poziva da ga slijedimo te da s njim prođemo naš put života*, rekao je mons. Večerin te nadodao kako nam događaj Kristova uskrsnuća govori o Bogu života.

Već po tradiciji i ove su se godine na Misu posvete ulja okupili kantorice i kantori iz cijele Biskupije te, pod ravnanjem regensa chori **vlač. Csabe Paskó**a, predvodili liturgijsko pjevanje.

Misa večere Gospodnje i Getsemanska ura

Istoga dana navečer, biskup Ivan je u koncelebraciji nekolicine svećenika predvodio Misu večere Gospodnje.

Okupljenom narodu postavio je pitanje koje je Isus uputio svojim učenicima nakon što im je oprao noge: "Razumijete li što sam vam učinio?" *Teško je razumjeti tu Isusovu gestu u kojoj se očituje Božje saginjanje do najnižih sfera čovjeka. Bog se saginje da opere našu prljavštinu. Nije to lako prihvatiti, ali to je jedini način da budemo čisti, da i sami možemo drugima pomoći da pristupe očišćenju*, naglasio je biskup. Tom prilikom je nazočne, koji još nisu obavili uskrsnu ispovijed, pozvao da pristupe vrelu očišćenja. *Jedino oni koji dopuste da im Gospodin opere noge, da ih on očisti, mogu živjeti nepatvorenu ljubav prema bližnjemu, po uzoru na Gospodina*, zaključio je biskup.

Nakon propovijedi opravo je noge dvanaestorici muškaraca, predstavnika različitih gradskih župa. Na kraju svete mise Presveti Oltarski Sakrament je odložen u kapelicu, gdje je u 21 sat na mađarskom, a u 22 sata na hrvatskom održana Getsemanska ura molitve i razmatranja.

Obredi Velikoga petka i Čuvari Božjeg groba

Dirljivi obredi Velikoga petka počeli su u 18 sati. Te večeri klupe katedrale bile su ispunjene skoro do kraja.

Ulaz i biskupova prostracija pred oltarom u šutnji, bez glazbe i pjesme, samo su jedan od znakova kojima progovara liturgija Velikog petka. Navještaj Muke Gospodnje otpjevao je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**, a katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** održao je prigodnu propovijed. obraćajući se okupljenim vjernicima, u duhu psalmista pozvao ih je da budu hrabri i jaka srca, svi koji se u Gospodina uzdaju (Ps 31,25). Uputio ih je da se oslone na raspetog Boga i da pristupe Prijestolju milosti, te ih je riječima apostola Petra pozvao da se raduju kao zajedničari Kristovih patnja, da i o objavljenju njegove slave mogu klicati uskrsnom radošću.

Obred poklona križu također je jedan od vrlo rječitih znakova liturgije Velikoga petka. U katedrali ovaj obred svojim sudjelovanjem umnogome uljepšaju Čuvari Božjega groba. I ove se godine njih preko pedeset cijeloga dana Velike subote izmjenjivalo kod Božjega groba.

Uskrsno bdijenje i Uskrs

Uvečer u 20 sati uoči Uskrsa počelo je svečano bdijenje. Loše vrijeme i kiša nije omela mnoge vjernike napuniti našu prostranu katedralu.

S blagoslovljene vatre upaljena je nova uskrsna svijeća koju je đakon unio u crkvu uz poklik: "Svjetlo Kristovo!" Veličanstveni Hvalospjev uskrsnoj svijeći otpjevao je **vlač. Ferenc Sotányi**.

Biskup Ivan u propovijedi je govorio o strahu koji prožima čovjeka u susretu s nadnaravnim. *Zato sve one koji su susreli Uskrsloga prožima strah sve dok im se on ne da prepoznati, dok ih ne pozove imenom. Mada je našim ljudskim mjerilima nemoguće shvatiti veličinu Uskrsnog otajstva, ono nam srce ispunja radošću, jer znamo da je naša sigurnost i nada u Gospodinu*, zaključio je biskup i svima zaželio sretan i radostan Uskrs. Na kraju misnog slavlja na kojemu ove godine nije bilo krštenika, uslijedio je obred uskrsnuća, karakterističan za naše krajeve. U procesiji po unutrašnjosti katedrale, vođa Čuvara Božjega groba nosio je kip Uskrsloga. Za njim su išli ostali Čuvari, asistencija te biskup s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Poslije bdijenja biskup je primio Čuvare te im odao priznanje za trud i ustrajnost u njihovoj hvalevrijednoj službi.

Na sam dan Uskrsa biskup Ivan je predvodio svečane koncelebracije u 8.30 sati na mađarskom, a u 10 na hrvatskom jeziku. U propovijedi je istaknuo kako je svetkovina Uskrsa slavlje koje bi svakome posebno htjelo nešto reći i životno nas dirnuti. Nazočne je uputio da se ugledaju na *Mariju koja je u susretu s Isusom prepoznala kako ju je Uskrsli bogato obdario. Radovala se tomu te iz te radosti kliče: Vidjela sam Gospodina!* Upravo takvu uskrsnu radost poželio je svima! /M. Š./

Uskrs u župi Sv. Roka

Ovogodišnja korizma te Sveto Trodnevlje u subotičkoj crkvi Sv. Roka proslavljeno je u duhu zajedništva i obnove.

Vjernici su imali priliku svake srijede u korizmenim propovjedima župnika **mr. Andrije Anišića** čuti riječi koji potiču na obnovu. Cvjetnu nedjelju je uljepšalo pjevanje muke Gospodnje, koju su pjevali mladi ove župe pod vodstvom i uz podršku voditeljice župnoga zbora **s. Jasne Crnković** te uz glazbenu pratnju **mr. Ervina Čelikovića**. Na Veliki četvrtak župnik je u znak spomena na Isusov čin pranja nogu svojim učenicima, oprao noge dvanaestorici katekumena. U posebnom ophodu koji se događa samo na Veliki četvrtak okupljeni vjernici prinijeli su pred oltar darove u novcu i naravi za braću i sestre u potrebi. Skupljeno je više od četrdeset tisuća dinara i puno hrane, osobito blagoslovljenog jela na Veliku subotu. Tim darovima obradovano je više od dvadeset osoba ili obitelji župne zajednice. Ta darežljivost znak je životnosti zajedice, kako je istaknuo župnik zahvaljujući svim darovateljima na velikodušnosti. Poslije euharistijskog slavlja slijedila je Getsemanaska ura na kojoj su vjernici imali priliku provesti neko vrijeme pred Presvetim Sakramentom, a mnogi su se u ta dva sata i ispovjedili jer su im župnik i **mons. Marko Forgić** bili na raspolaganju za osobnu ispovijed. Na Veliki petak ponovno je pjevana Muka, a uz župnika je koncelebrirao i mons. Forgić. Čuvari Božjega groba bili su članovi obitelji te članovi Pastoralnoga vijeća. Na veliku subotu u popodnevnom satima vjernici su se okupili na blagoslovu jela, a u večernjim satima bilo je Vazmeno bdjenje u okviru kojega je šestero odraslih kršteno, 14 ih je pristupilo Prvoj pričesti a 15 je primilo sakrament Potvrde. Bio je to veliki događaj za njih osobno ali i za cijelu župnu zajednicu. Na sam blagdan Uskrsa u nedjelju 23. ožujka, na sv. misi je sudjelovalo i oko 200 djece, dok su u popodnevnom satima župu posjetila djeca "Kolijevke" te su i oni imali priliku osjetiti zajedništvo i ljubav vjernika ove župe i sestara Kćeri Milosrđa jer su se kratko zadržali i u vrtiću "Marija Petković". Za taj lijepi doživljaj kako za djecu tako i za župljane najzaslužniji su volonteri Caritasa okupljeni u divnu akciju "Zagrlimo djecu Kolijevke".

Petar Gaković

Sonta: Radostan Uskrs

Uskrs, naš najveći kršćanski blagdan, vjernici župe Sv. Lovre u Sonti proživjeli su s puno radosti, kojoj je prethodila korizmena priprava.

Već na blagdan Cvjetnice okupio se na svetoj misi velik broj vjernika, djece i mladeži s grančicama u ruci, te se dalo osjetiti da se bliži proslava muke i smrti našega Gospodina, a to nam je kroz pjevanu muku pjevački zbor još više i približio. Sveto trodnevlje proslavljeno je s puno dostojanstva i pobožnosti. Mladi i djeca uključivali su se u razne aktivnosti: kroz čitanje Božje riječi, ministriranje, pjevanje, kićenje crkve, farbanje pisanica, pripremanje uskrsnoga jela koje je posluženo nakon Uskrsnoga bdijenja. Posebna pohvala "čuvarima Božjega groba". U ovoj župi taj običaj je sačuvan. Lijepo je bilo vidjeti momke kako čuvaju Božji grob u narodnoj nošnji. Uskrsna nedjelja je bila posebna radost za cijelu župnu zajednicu. Prije svečane mise ponovno je organiziran "uskrsni program", u okviru kojega već po običaju nastupa HKPZ "Šokadija". Ovoga puta im se pridružio mali Dječji zbor a po prvi puta je nastupila i skupina mladih, koja je svojim nastupom zadivila vjernike. Pjesme i recitacije malenih bile su poziv na radost i slavu Uskrsloga Gospodina. Svečanu sv. misu predvodio je domaći župnik **vlač. Dominik Ralbovsky**, a nakon sv. mise animatori su djeci dijelili pisanice i slatkiše. /*Kristina Ralbovsky, katehista*/

Uskrs u Caritasu

Blagdan Uskrsa i ove godine svečano je proslavljen u Klubu Caritasu, prigodnim programom kojega su kao i svake godine pripremila djeca nekoliko župa.

Svim nazočnim korisnicima Caritasu podijeljeni su simbolični darovi za ovaj blagdan, a otvorena je i izložba ručnih radova kao i pisanica. Mala skupina volontera bila je na svetoj misi u Maloj Bosni. Nekima je to bio i prvi ulazak u spomenutu crkvu koja je ukrašena svetim slikama od slame. Poslije mise smo posjetili i tradicionalnu izložbu, u povodu Uskrsa postavljenu u domu Mjesne zajednice Mala Bosna. Izložene su bile pisanice koje su pravila i prodavala djeca, a prikupljeni novac darivala u dobrotvorne svrhe. Razgovarali smo s nekoliko volontera koji su počeli s radom za Caritas u njihovoj župi. Malo ih je, ali su sretni što mogu pomoći starima i onima koji su u potrebi. Svim korisnicima Caritasu, djelatnicima i volonterima, poželjeli smo sretan i blagoslovljen blagdan Uskrsa.

Rozika Mikulić, volonterica Caritasu

O snazi osobne molitve

"Duh Sveti i osobna molitva" bila je tema posljednje korizmene tribine koja je u somborskom Hrvatskom domu održana u ponedjeljak 17. ožujka. Predavač je bio dr. Marinko Stantić, župnik somborske župe Sv. Križa i Sv. Nikola Tavelić na Bezdanskoj cesti.

Predavač je naglasio kako je najveća molitva sveta misa, odnosno euharistija, ali postoje i drugi načini molitve. Jedan od načina je i osobna molitva, kada svojim riječima razgovaramo s Bogom. Pri tom je naveo primjere iz Biblije, gdje mnogi sveci u osobnoj molitvi razgovaraju s Bogom, a to je činio i sam Isus Krist. Prilikom osobne molitve je veoma važan stav koji će nam omogućiti da se dobro osjećamo u komuniciranju s Bogom (kleknuti, stajati, sjesti...). Predavač je naveo nekoliko primjera približavanja Bogu: ugasiti svjetlo, upaliti svijeću, zatvoriti oči, pustiti blagu meditativnu glazbu, gledati da nam ništa ne odvraća pozornost od molitve. Rekao je kako je preduvjet za molitvu imati

vjeru i znati nešto o vjeri to je nabrojao i razmotrio sedam faza osobne molitve: dolazak u Božju prisutnost, slavljenje Boga, zahvala Bogu, potpuno predanje i slavljenje, pokajanje, ozdravljenje i iskustvo ispunjenja Duha Svetoga. Pater **Andelko Jozić** se na koncu zahvalio svima koji su sudjelovali u organiziranju ovih tribina i svima koji su na bilo koji način pomogli. Kroz šest korizmenih tjedana održano je šest tribina čija je okvirna tema bila "Molitva u kršćanskom životu". Tribine su glazbom popratile i uzveličale sestre **Dubravka i Daliborka Malenić** svirajući prigodne pjesme na flautama. Nazočni u Hrvatskom domu su velikim pljeskom nagradili karmelićane i time im se zahvalili na trudu, zahvaljujući kojemu su kroz korizmeno vrijeme mogli više upoznati molitvu i približili se Bogu. /Z. Gorjanac/

Blagoslov kapelice Sv. Josipa

U "ataru Kruškovcu" dugi niz godina bila je kapelica Sv. Josipa, bez kipa i zapuštena. Živa vjera i štovanje ovoga sveca potaknula je vjernike sončanske župe obnoviti ju, a blagoslovio ju je župnik vlč. **Dominik Ralbovsky**.

Susret sa svetim Josipom uvijek nas ispunja posebnom radošću i obogaćuje našu dušu. Djeluje na našu nutrinu i budi u našim životnim dubinama uvijek nove i još nezapažene crte na njegovoj osobnoj veličini i dostojanstvu, jer je dobri Bog postavio sv. Josipa usred svoje Crkve kao predrago i prelijepo svjetlo. Upravo iz tog razloga, vjernici spomenute župe uložili su rad svojih ruku i svoja srca te je kapelica obnovljena već za blagdan sv. Josipa. Na sam blagdan, stotinjak vjernika okupilo se poslijepodne na ataru, gdje je uz molitvu i pjesme kapelica blagoslovljena, te je sada svima na ponos ali i poticaj da u Sonti postoji još kapelica koje čekaju na obnovu.

Sombor: Blagoslovljen kip svetoga Josipa

Na blagdan svetoga Josipa, u srijedu 19. ožujka, poslije Križnog puta u somborskoj crkvi Sv. Križa, vlč. dr. Marinko Stantić blagoslovio je novi kip svetoga Josipa.

Ako zavirimo u Sveto pismo vidjet ćemo da je sveti Josip čovjek koji je vrlo malo govorio. On je bio svjestan da treba nasljedovati i iščitavati Božju volju. Čak i onda kada je bio zbunjen, kada nije razumio Božju riječ, tražio je pojašnjenje od Gospodina, a on mu je kroz san govorio što treba činiti, rekao je u misnoj propovijedi vlč. Marinko. On je istaknuo kako i vjernici moraju marljivo i tiho začu u Božju volju, slijediti je i ići putem svetoga Josipa koji će nas zagovarati na tom putu.

Nakon svete mise, oko kipa sv. Josipa okupili su se brojni vjernici i uputili mu molitve. Vlč. Marinko blagoslovio je kip kojega je crkvi darovala župa, a uskoro ova crkva treba dobiti i novi oltar, jer je stari, trošan i oronuo. /Z. G./

Zahvalni smo Bogu na tom daru a i vjernicima koji su potaknuti ljubavlju prema ovom svecu obnovili kapelicu: obitelji **Marina Šegrt** i **Ivana Mihaljeva** uz pomoć **Mate Tolarića**, **Gorana Trenčina**, **Ivana Zlatara**, majstora **Šure** i još puno vrijednih ruku koji su na bilo koji način pomogli.

Kristina Ralbovsky, katehista

Obnovljen simbol vjere i tradicije na Bikovu – križ krajputaš

Građeni s namjerom da prolaznika na njegovom putu malo zaustave kako bi ga duhovno osnažili i potaknuli da usmjeri svoj pogled i svoje misli prema nebu, križevi krajputaši sastavnica su sakralne arhitekture. Poslije godina destrukcije njima se na sjeveru Bačke poklanja sve veća pozornost. Jedan je takav, obnovljen križ, u nedjelju 30. ožujka okupio više desetaka vjernika na nepreglednom prostranstvu biko-vačke plodne zemlje.

Križ-krajputaš, podigao je u tom mjestu **Lazo Vukmanov Šimokov** daleke 1893. Gotovo je u potpunosti uništen tijekom devedesetih, no na poticaj obitelji **Vukmanov Šimokov** i **Marka Tonkovića** križ i postolje su obnovljeni 2004. godine. Prošloga je tjedna zasjao starim sjajem. Obnavljanje križa pomogao je i mjesni župnik **Julije Bašić**.

Značaj obnavljanja križeva ne samo ovdje već svuda po svijetu jest da se jasno poruči kako nismo zanemarili ono što su nam preci ostavili kao ostavštinu. A to je da živimo u vjeri, po vjeri. I normalno je da svaki, iole ozbiljni vjernik, želi to sačuvati. Na takav način najbolje možemo dokazati da Krist vječno živi, da ne umire, niti će umrijeti za bilo koje pokoljenje bunjevačkog-hrvatskoga naroda na ovim prostorima. Možda se križevi-krajputaši nekom čine nebitnima, možda i neuglednima, no oni su duhovna i materijalna baština onih koji su ovdje živjeli prije nas, kažu ljudi. Oni su simbol i duša kraja u kojemu stoje. Govore nam puno o onima prije nas, a njihov izgled danas – govori o nama. Mještani podsjećaju da križ nije bio ovako usamljen, nekada je oko njega cvjetao život. Bikovčani vjeruju da će ovom gestom, obnavljanjem križa krajputaša, sačuvati barem djelić te prošlosti.

Josip Stantić

Duhovna obnova i oblačenje kod franjevaca

Od 3. do 5. travnja u Franjevačkoj crkvi Svetog Mihaela u Subotici, u organizaciji Franjevačkog svjetovnog reda, održana je duhovna obnova. Obnovu je predvodila časna sestra **Karmela Dominković iz Đakova**.

Tijekom tri dana, sudionici duhovne obnove su u bogatom programu razmatrali svetopisamske tekstove pod zajedničkim naslovom "Pozvani smo rasti u dubinu". Iako je duhovna obnova obvezatna za sve članove Franjevačkog svjetovnog reda, ona nije bila namijenjena samo njima, već svima onima koji su osjetili potrebu za rastom u vjeri i zajedništvu, što su tih dana u kapelici franjevačke crkve mogli pronaći. Dnevni program sastojao se od uvodne molitve, slijedila je kratka meditacija te predavanje a zatim vježbe opuštanja, pjesma i razgovor. U ova tri dana bilo je riječi o više tema; o obraćenju, opraštanju i svemu onom što je vjerniku potrebno u svakodnevnicu. Slijedila je sveta Euharistija, na kojoj su vjernici, kako sami kažu, puni Duha Svetoga slavili Gospodina.

A u subotu nakon svete Mise, Franjevački svjetovni red je obogaćen s pet novaka koji su ovom prigodom imali svečano oblačenje: **Gabor Kujundžić**, koji je uzeo redovničko ime **Antun**, **Jasmina Kujundžić**, koja je uzela redovničko ime **Marta**, **Anica Piuković**, **Suzana Bilalović** i **Dejan Skenderović**. Oni su ovim svečanim činom pred članovima Franjevačkog svjetovnog reda primili pravilo Svetog Franje

koje glasi: "Održavati sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista živeći u poslušnosti i čistoći" u svijetu u kojem žive. I za njih je nastupila godina kušnje u kojoj će se dokazati za primanje vječnih zavjeta.

Da ovoj duhovnoj obnovi nije kraj, dokaz je i to da se u franjevačkoj crkvi svakog četvrtka nakon svete Mise održavaju Duhovne vježbe u svakodnevnicu, koje su nastavak i put rasta u dubinu. Predvoditelj ovih vježbi u svakodnevnicu je duhovni asistent Franjevačkog svjetovnog reda **fra Marjan Kovačević**.

Mir i dobro.

Silvester Bašić

Uskrсни koncert i jubilej

Katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić** održao je u petak 11. travnja uskrni koncert u subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske. Zbor je na orguljama pratio mo. **Alen Kopunović Legetin**, koji je također izveo i nekoliko solističkih točaka, djela **Mozarta**, **Bacha**, **Dupouta** i **Bobića**.

Na repertoaru zbora bila su djela domaćih skladatelja: **Vidakovića**, **Asića**, **Leščana** i **Odaka**, te stranih **Pitonia**, **Engelhardta**, **Mozarta**, **Beethovena** i **Halmosa**. Osim toga, zbor je izveo jednu točku iz **Chitare octochorde**, a točkom "Aleluja, ovo je dan" obradovao je sve ljubitelje gregorijanskog korala.

Ove godine se ujedno navršava 35 godina otkako je 1973. godine povodom proslave 200. obljetnice katedrale osnovan Katedralni zbor. Od 1980. godine zbor nosi ime subotičkog sina, hrvatskog skladatelja i muzikologa, svećenika **Albe Vidakovića**. Zbor je mješovit, a čine ga angažirani amateri sakralne glazbe. Tijekom 35 godina djelovanja Katedralni zbor je pjevao na svim liturgijskim svečanostima u katedrali, a u manjem sastavu pjeva svake nedjelje na misi u 10 sati. Osim toga, zbor je imao puno nastupa i koncerata diljem cijele bivše Jugoslavije.

Zbor je osnovala i do danas vodi s. **Mirjam Pandžić**. Iz njega su do danas potekli mnogi glazbenici, od koji je jedan i spomenuti orguljaš **Alen**. Za ovu godinu zbor najavljuje nastupe u povodu proslave svog značajnog jubileja. /Zv/

Najmlađi animatori u Sonti

Drugoga vikenda travnja, u župnom domu crkve Sv. Lovre u Sonti, boravilo je šezdeset animatora najmlađega uzrasta iz Subotice, Žednika, Kucure, Ruskog Krstura, Vrbasa, Novog Sada, Selenče i Prigrevice. Pridružilo im se i osamdesetak djece iz Sonte.

Ovaj susret, četvrti u Sonti, bio je posvećen zaštitniku djece i mladeži don Boscu. Ivan Bosco rođen je 16. kolovoza 1815. u siromašnoj obitelji, a poživio je do 31. siječnja 1888. godine. Vođen jednim dječaćkim snom i ljubavlju prema Isusu, don Bosco je cijeli svoj život posvetio odgoju dječaka. Osnovao je redovničku zajednicu Salezijanaca don Bosca – SDB. Osobito je štovao Mariju, dajući sva svoja djelovanja pod njezinu zaštitu. Nazivao ju je Marija Pomoćnica, koje ime nose sestre Salezijanke, čiji je red isto tako osnovao skupa s Marijom Dominikom Mazarello, a koje se brinu o odgoju djevojaka. Salezijanaca ima po cijelom svijetu. Imaju svoje kuće, *Oratorije*, u koje dolaze mladi, kako bi u međusobnom druženju i druženju s Bogom naučili prolaziti stazom svojega života uz igru, molitve i druženje.

Susret animatora u Sonti organizirali su mjesni župnik vlč. **Dominik Ralbovsky** i njegova sestra **Kristina**, a najmlađe sudionike, uzrasta od 5 godina pa naviše, dovele su i o njima brinule **s. Makrina** i **s. Mihaila** iz Vrbasa, te **s. Georgija** iz Ruskog Krstura. Tematski dio susreta, životopis don Bosca, djeci je na zanimljiv način i uz mnoštvo diapozitiva u samoj crkvi sv. Lovre prezentirala Kristina Ralbovsky u subotnje prijepodne, a poslije objeda, djeca su pokazala svoju veliku spretnost u igrama bez granica i još veću maštovitost u maloj radionici. Za samo nekoliko sati uspjeli su izraditi ekspanate koje su u nedjelju izložili u dijelu crkve najbližem ulazu, kako bi ih vidio što veći broj vjernika. Uspjeli su prirediti i mali igrokaz na temu dječaćkoga sna don Bosca, sna koji mu je i usmjerio daljnji tijek života, a vjernicima su ga prikazali poslije nedjeljne svete mise, koju je služio vlč. Dominik Ralbovsky. Nakon još malo druženja uz kratki program vlč. Dominika i zajedničkoga objeda s domaćinima, djeca i njihova pratnja uz riječi *Vidimo se uskoro*, iz Sonte su, puna dojmova, u ranim poslijepodnevni satima otputovala svojim domovima. Za ishranu ove djece skrbila je ekipa žena, predvođena **Katicom Zec**, **Anom Miličić** i **Ružom Jakšić**. "Jako sam zadovoljna ovim vikendom i njegovim stopostotnim uspjehom. Srce mi je puno kad vidim sretna i zadovoljna dječja lica. Ovaj susret, pod nazivom *Oratorij don Bosca*, posvećen je radu s djecom i simboličkom darivanju, a osobito čvršćem međusobnom zblizavanju i povezivanju" – kaže za *Zvonik* Kristina Ralbovsky.

Ivan Andrašić

Tajna Isusova uskrsnuća

"Isusovo uskrsnuće" bila je tema redovite mjesečne **Kršćanske tribine grada Subotice koju je u Velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo" 10. travnja održao bibličar i teolog p. Tadej Vojnović iz Novog Sada.**

U svojem predavanju o. Tadej je najprije ukazao sudionicima tribine kako je Kalvarija, odnosno događaj Velikoga petka razbio svaku nadu u Isusovim učenicima. Oni su zbunjeni, razočarani, u strahu su, skrivaju se. O samom uskrsnuću istaknuo je da evanđelisti ne tvrde da je Isus "uskrsnuo", nego da je "ustao". Dok oni govore o uskrsnuću Isusovu još nema jasno iskristalizirane ni vjere, ni nauka o tom najvećem događaju čovječanstva. Zatim je ukazao na nekoliko činjenica vezanih uz Isusovo uskrsnuće. Nije bilo svjedoka uskrsnuća. On je izišao iz groba jer je bio sav obučen u besmrtnost. On ima proslavljeno tijelo, koje nije podložno zakonima prirode te je jednostavno izišao. U nastavku predavanja podsjetio je na dva značajna znaka Kristova uskrsnuća: prazan grob i ukazanje Uskrsnulo-ga. Budući da je evanđelistima bilo teško objasniti kako je izgledao Isus uskrsnuli, oni se služe kerigmatskim, propovjedničkim stilom kako bi istaknuli istinu da je Isus pobijedio đavla i smrt i da je živ! Predavač je napose naglasio kako ga oni kojima se ukazivao nisu prepoznali. To znači da on nije uskrsnuo u ovaj svijet, nego u onostranost. On ima novi način postojanja, novi način egzistencije. A ipak je taj susret s uskrslim Kristom bio takav da su oni bili uvjereni da su ga susreli. Ta susretanja su najava onoga što će se događati do kraja vremena – da ćemo Isusa susretati na novi način, snagom vjere u zajedništvu, u njevogov riječi i u lomljenju kruha. Takav način Isusove nazočnosti među nama je za nas bolja varijanta, jer na taj način Isus može biti u isto vrijeme svugdje prisutan.

U zaključku predavanja, o. Tadej je istaknuo tri poruke Isusova uskrsnuća: I mi ćemo uskrsnuti, bit ćemo preobraženi i nećemo izgledati ovako kako sada izgledamo. *Isus je živ. On je pobijedio zlo, đavla i smrt. Bog je presudio. Mi znamo kojoj strani treba pripadati, mi znamo što je istina i gdje je put. Osim toga, Isus je uskrsnuo i tu svoju uskrsnu pobjedu želi ugraditi u svakoga od nas da budemo gdje je on. Svi smo mi djeca uskrsnuća jer je Isus pobijedio smrt, jer nam je Isus omogućio novi život, koji kad se ugasi ovaj ovozemaljski život, kad se raspadne ovozemaljski naš šator – traje. U nama će i tada kucati bilo vječnoga života. U tom smislu jedni drugima čestitamo Uskrs. Sretan Ti Uskrs: jer imaš budućnost; Sretan ti Uskrs – jer imaš život; Sretan ti Uskrs – jer je lijepo biti čovjek; Sretan ti Uskrs – jer imaš šansu, jer ćemo svi biti zajedno*, zaključio je o. Tadej. /A.A./

Početak hodočašća na Bunarić

Nedjelja Božanskog Milosrđa je postala značajan događaj za svetište Majke Božje na Bunariću. Naime, prvi puta je na taj dan služena sveta misa za Slugu Božjega, pokojnog papu Ivana Pavla II. koji je preminuo 2. travnja.

Za taj dan bila je završena nova kapela za čuvanje Euharistije – kapela Božanskog Milosrđa. Bila je godina Euharistije. Tako je činjenica godišnjice Papine smrti i blagdan Božanskog Milosrđa – Bijela nedjelja – postao jedan od većih hodočasničkih dana na Bunariću. Tako je bilo i ove godine. Veliki broj vjernika se okupio u lijepo nedjeljno poslijepodne na samom početku proljeća hodočastiti, moliti i slaviti. Misu je predvodio rektor Svetišta, **mons. dr. Andrija Kopilović**, dok su dvojica kapelana ispovijedala. Bilo je preko tri stotine pričesti. Vrijeme hodočašća je time otvoreno. Bunarić je omiljeno mjesto susreta i osobne molitve. /A. K./

Sveti Eugen – nepoznati svetac

Malo je prolaznika kroz Futog, koji su imali priliku otkriti i vidjeti relikviju mučenika iz prvokršćanskih vremena – sv. Eugena, koja se nalazi u futoškoj župnoj crkvi, još od 1779. godine.

U poslijeratnim godinama, zbog odlaska većine vjernika Nijemaca, svi drugi župljani, pristigli iz raznih krajeva Jugoslavije, nisu bili upoznati sa štovanjem ovoga sveca i tako je ova relikvija polako pala u zaborav. U Jubilarnoj 2000. godini, biskupovom odlukom ponovno je uveden spomendan sv. Eugena u Direktorij naše biskupije, 2. svibnja.

Relikviju je u XVIII. stoljeću darovao papa Pio VI., s nakom *da bude poticaj vjernicima na okupljanje i hodočašće, javno štovanje i postizanje potpunog oprosta*, jer je nakon turskih ratova Južna Bačka ostala pusta, sela nenastanjena. Futog je tako 1767. godine imao samo 214 katolika i oko 800 pravoslavaca, a zatim je započela kolonizacija – Nijemaca, Mađara, Slovaka, Srba, Bugara itd.

Za vrijeme župnika Adalberta Vojnića, rodom iz Subotice, i patrona Futoga kao i župne crkve – grofa Andrije Hadika, donešena je ova relikvija u novosagrađenu crkvu Presvetoga Trojstva, a od pape Pia VI. odobren prijenos 3. VII. 1777. godine.

Papina darovnica govori: *Svi vjernici, koji su iskreno raskajani, ispovjedeni i pričešćeni, pobožno posjete spomenutu župnu crkvu na svetkovinu sv. Eugena mučenika, na dan određen od mjesnog Biskupa, postižu potpuni oprost! Neka ova Milost ostane važna za sva buduća vremena* (usp. Župna spomenica, str. 24).

Tijelo ovoga mučenika počivalo je u Rimskim katakombama sv. Cyriaka, i odande je po svetoj Kongregaciji za indulgencije ekshumirano, opremljeno u svečanu plemićku odoru i u stakleni sarkofag sahranjeno. U lijevoj ruci drži palmu, a u desnoj mali stakleni kalež sa spužvom natopljenom njegovom krvlju. Relikvija se nalazi ispod bočnog oltara sa ulazne strane u sadašnjoj crkvi.

Ovako opremljena relikvija je donešena preko Beča i odande Dunavom pristigla u Futog 2. listopada 1779., a svečanost prijena relikvije proslavljena je u župnoj crkvi 18. listopada 1779. godine. Nadbiskup kaločko-bački Adam Patačić odredio je da se slavi kao "Festum locale sancti Eugenii Martyris", na nedjelju u okviru Velike Gospe.

Od Jubilarne 2000. godine, župljani intenzivnije osjećaju zagovor sv. Eugena, jer je 2. svibnja 2001. prvi puta misionar Willi Klein održao duhovnu obnovu za župljane (nakon punih 70 godina), i od tada svake godine upravo na taj dan Misionari dolaze na duhovne obnove.

U okviru ovogodišnje proslave stogodišnjice crkve, misionar Willi Klein održat će duhovnu obnovu za svećenike, a potom i za vjernike. Tako se ovaj svetac, mučenik Eugen, polako vraća iz zaborava, pomažući duhovni napredak vjernika župe Futoga i hodočasnika iz okolice.

Antun K., župnik

Bit će lakše ...

Čudni smo mi ljudi. Bolji od, kako kažu, "nižih vrsta". A sve nas stvori Bog da na zemlji bude lijepo. Međutim, već na prvim stranicama Knjige postanka Stvoritelj svega stvorenja, kaje se što je uopće načinio čovjeka. Razočaran je – rečeno našim jezikom - njegovim mislima, riječima i djelima. Zar je to biće kojega oblikova da čini samo dobro?

Pitanje se provlači kroz sva stoljeća. Povijest ukazuje na stupanj čovjekove tolerancije – netolerancije. Izraz koji baš suvremeno zvuči. I često ga ponavljamo.

A ni na mikro planu nije bolje. Ljudi čine puno toga da jedni drugima otežaju život, koji sam po sebi već donosi toliko toga...

Možemo li proniknuti u mudrost dobrote koju nalazimo u liku Dudeka iz davno snimljene nam serije? Zaboravljamo često na zapovijed ljubavi koju nam je Isus ostavio u baštinu: "Ljubite jedni druge". Zato se obradujemo kada doživimo osjećaj poštovanja, suosjećanja, dobrote, topao pogled, vjernost, povjerenje. Bolje se osjećamo. Priča s interneta donosi nam sljedeće: Prilikom leta, ptica koja se umori povlači se da druga preuzme vodstvo, jer naravno, u zajednici će prihvatiti i dijeliti teškoće zajedno. Kada se jedna razboli, dvije ostaju s njom bodriti ju, sve dok ne ojača ili nažalost ugine. Priključuju se jatu i nastavljaju dalje skupa. Kad bi barem u potrebi i mi bili jedni uz druge dok ne ojačamo. Da bodrimo, hrabrimo. Bilo bi lakše. Ugodno se osjećamo nalazeći se u društvu onih koji isto vole, istomu teže, jednostavno istim jezikom govore bez riječi. Svakom poznata stvar. Naročito onima punih životnoga iskustva.

Reflektiranjem o svojim aktivnostima na kraju dana, svjesni smo i uviđamo da nismo uvijek bili veseli, puni životne energije, susretljivi. Posustanemo na tom putu. Tada nam je doista potrebna podrška, lijepa riječ, osmijeh koji ništa ne košta, a puno znači, kako piše u jednoj mjenjačnici u Budimpešti. I onda kada mislimo: sve je gotovo, što će biti, Isus na dlanovima svojim utisnutim čuva nas. Kada se osjećamo sami, izgubljeni, napušteni, kad mislimo da se sve ruši, poručuje nam pjesma: Isus na križu podsjeća da je umro za nas, jer nas ludo voli, kako veli sv. Augustin.

Nismo ni svjesni da se život može preokrenuti u samo par sekundi. Dojmovi iz Izraela uvijek ostaju trajno utisnuti u čovjekov život. Sudionica tečaja urbanoga ekonomskoga razvitka održanog upravo u Izraelu, piše: "Od trenutka kada kročiš na tlo Izraela, postaješ svjestan brojnih povijesnih slojeva, vještice borbe s prirodom, razlika, konflikata koje ta borba stvara, ali i nevjerojatne ljepote i jednostavnosti. Ovdje je sve sveto: zemlja, mjesta, gradovi, voda... Svaka priča je drevna, svaki dan je izazov, svaka kap kiše je blagoslov. Prolazeći kroz biblijska mjesta, shvatila sam da se neka čuda događaju čak i danas, naročito kada jedan narod odluči pustinju pretvoriti u raj."

Dobro je biti uposlen /raditi/ za Boga i onda kada je ljudskim okom i umom nerazumljivo i potpuno suludo.

U svjetlu filozofije svijeta koja teži zadovoljiti i uspijeva ljude pretvoriti u strojeve bez osjećaja, potreba, podvrgnute brojnim vrstama robovanja, zamišljajući da su slobodni, Djela apostolska upozoravaju i tako su aktualna: "Ljudi, braća ste! Zašto zlostavljate jedan drugoga?" (Dj, 7,26) Zašto, zašto?

Katarina Čović

VII. smotra tradicijskih glazbala Ilača

VII. smotra tradicijskih glazbala i svira-nja na tim glazbalima održana je 29. ožujka u Ilači. Na smotri su sudjelovali domaćini KUD "Matija Gubec", gosti iz Mađarske, Bosne i Hercegovine, te cijele Hrvatske. Na manifestaciji su bile i slamar-ke HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta. Izložbu, postavljenu u OŠ "Ilača", vidio je veliki broj posjetitelja.

V. Međunarodna kolonija mladih Ernestinovo

Po peti put održana je Međunarodna kolonija mladih u Ernestinovu, u OŠ "Ernestinovo" od 25. do 28. ožujka. Za oko 250 djece bile su priređene radionice: kiparska, intarzija, folklorna, tamburaška, novinarska, a među ostalim i slarmarska. Voditeljice slarmarske sekcije bile su **Jozefina Skenderović** i **Kristina Kovačić**, a u radionicama su sudjelovali i učenici OŠ "Matija Gubec" iz Tavankuta. Kolonija je bila popraćena i raznovrsnim zabavnim programima, obilaskom grada Osijeka, vožnjom karucama i degustacijom domaće kuhinje.

Završena je svečanim programom, prezentacijom radionica i podjelom zahvalnica i diploma.

Škola bez nasilja

Pod pokroviteljstvom UNICEF-a i Vlade R. Srbije u Subotici je u OŠ "Ivan Milutinović" započeo 14. ožujka program pod nazivom "Moja škola – škola bez nasilja". Program je započeo obukom zaposlenika a potom slijedi rad s učenicima, ali je važno i roditelje uključiti u akciju koja će trajati do konca 2009. godine.

Festival amaterskog teatra u Ljutovu

Festival amaterskog kazališta i ove je godine okupio više hrvatskih amaterskih skupina iz Vojvodine koje su se predstavile u Ljutovu, u Domu kulture. Festival je započeo 27. ožujka i trajao je do 12. travnja.

Novo vodstvo HKC "Bunjevačko kolo"

Na izornoj skupštini, 30. ožujka, prisutni članovi Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo" izabrali su novo vodstvo. Na čelu Upravnog odbora je **Ivan Stipić** (predsjednik), a ostali članovi su (abecednim redom): **mr. Andrija Anišić**, **Davor Dulić**, **Ljiljana Dulić**, **Spartak Dulić**, **Zvonimir Horvacki**, **dr. Andrija Kopilović**, **Mirko Ostrogonac**, **Marinko Prčić**, **Nedeljka Šarčević**, **Ruža Šimić**, **Olga Šram** i **Mira Temunović**.

U Somboru osnovana udruga "URBANI ŠOKCI"

Na osnivačkoj skupštini, održanoj 4. travnja u velikoj dvorani Hrvatskog doma u Somboru, osnovana je nova

udruga "Urbani Šokci" čija je predsjednica **Marija Šeremešić**. Predsjedništvo još čine: **Zlatko Gorjanac**, **Ružica Jelić**, **Ivan Šimunov** i **Petar Pašić**. Cilje udruge je njegovanje nacionalnih i kulturnih običaja bačkih Hrvata, posebice Šokaca, očuvanje njihove baštine, specifičnog šokackog govora i književnosti, narodnih nošnji te zaštita njihovih prava i sloboda.

Izložba Ivana Balaževića

U subotičkoj gradskoj galeriji "Likovni susret" 28. ožujka otvorena je izložba renomiranog likovnog umjetnika **Ivana Balaževića**, slikara iz Novog Vinodolskog, rodnom iz Tavankuta. Izložbu je otvorila **Olga Šram**, ukazujući na Balaževićev povratak nakon 19 godina. On je izrazio veliku radost što je ponovno u Subotici koja je prisutna na njegovim likovnim djelima.

Predstavljena knjiga o. Beata Bukinca

Knjiga pod nazivom "O ulozi franjevacu u seobama hrvatskoga naroda u 16. i 17. stoljeću", autora patera Beata Bukinca, koju je s latinskog preveo **Bela Tonković**, predstavljena je 4. travnja u subotičkoj Gradskoj knjižnici. O knjizi je govorio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Predstavljanje knjige organizirala je Pučka kasina.

Slikopriča o Subotici "Simulakrumi povarošenja"

Promocija knjige, svojevrsne fotomonografije, drugačije od onih do sada na koje smo navikli, pod nazivom "Simulakrumi povarošenja" održana je 11. travnja u knjižari "Plato". O autoru teksta **Beli Duranciju** i fotografija **Igoru Marinoviću** govorili su **Katarina Čeliković** i **Moma Pavlović**.

Izložba radova s Likovne kolonije "Bunarić"

Izložba slika nastalih na lanjskom sazivu međunarodne Likovne kolonije "Bunarić" otvorena je u izložbenom prostoru Otvorenog sveučilišta, u ponedjeljak, 14. travnja. Na izložbi, koju organizira Likovni odjel HKC "Bunjevačko kolo", izloženo je 60-tak djela brojnih umjetnika iz svih dijelova zemlje, kao i iz inozemstva – Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Njemačke, Češke, Slovačke, Rusije.

U okviru Dana Matice hrvatske predstavljeno *Klasje naših ravni*

Svezak časopisa *Klasje naših ravni* (dvobroj 11 i 12 iz 2007. godine), u kojem je čitateljima na uvid stavljena produkcija članova slavonsko-baranjsko-srijemskog ogranka Društva hrvatskih književnika, sa sjedištem u Osijeku,

Mirno rješavanje nesporazuma i sukoba u postupku medijacije

Medijacija je postupak u kome dvije ili više strana dobrovoljno nastoje rješiti nastao nesporazum ili sukob, mirnim putem uz posredovanje treće, nepristrane osobe-medijatora. Cilj postupka medijacije je iznalaženje prihvatljivih rješenja za strane u sukobu bez afirmiranja neke od njih, uz nastojanje zadovoljavanja potreba strana u postupku. Na taj način strane iz ovog nesporazuma ne izlaze niti kao pobjednici niti kao gubitnici.

Medijacija predstavlja, uvjetno rečeno, alternativu uobičajenim formalnim postupcima i nametnutim rješenjima od strane autoriteta pojedinih institucija, te navodi strane u postupku da same iznesu svoje potrebe i s tih pozicija nastoje pridonijeti razrješavanju nastalog nesporazuma ili sukoba.

Ovaj projekt pod nazivom "Ombudsman kao medijator", čiji je nosilac Pokrajinski ombudsman, nastao je u suradnji s Nansen Dialogue centrom i u svoje dvije godine realiziranja, obučio je veliki broj profesionalaca iz različitih institucija širom Vojvodine, da primjenjuju ovaj vid rješavanja nesporazuma u svome radu.

Sudinici ovih seminara su bili psiholozi, pegagozi, socijalni djelatnici i pravnici iz centara za socijalnu skrb, sudije i tužioc i drugi predstavnici pravosudnih dužnosti, članovi mirov-

predstavljen je u subotu, 5. travnja, u subotičkoj Gradskoj knjižnici. Budući da spomenuti ogranak DHK ima dobru suradnju s osječkim ogrankom Matice hrvatske, predstavljanje stvaralaštva slavonskih književnika održano je kao prvi u nizu pro-grama u okviru Dana Matice hrvatske 2008. u Subotici.

nih vijeća i djelatnici općina. Svi zajedno su pokušali pridonijeti osvjetljavanju značaja ovog postupka u rasterećenju svakodnevnog rada i naravno uvjetovano time i postignutim rezultatima.

U subotu, 5. travnja 2008. godine na Hajdukovu je održan završni, treći modul, za polaznike seminara "Ombudsman kao medijator". Polaznici seminara su bili iz raznih krajeva Vojvodine: Sombora, Bačkog Petrovca, Bača, Sremske Mitrovice, Indije, Pančeva, Vršca, Kanjiže, Rume, Temerina, Beočina i Subotice.

U petodnevnom seminaru sudionici su razmatrali postupak medijacije kroz praksu, vještine postupka medijacije, vizualizaciju postupka i promoviranje medijacije u lokalnim zajednicama. Posljednji dan polaznici seminara su istakli značaj ovog projekta i predložili nastavak usavršavanja te ukazali na važnost umrežavanja medijatora, kako na lokalnom a tako i na širem teritorijalnom nivou, stvarajući jedinstvenu listu medijatora, te suradnju u razmjeni iskustava i dobrih rješenja. Ukazano je i na važnost suradnje ostalih institucija koje se bave ovom vrstom aktivnosti te zajedničkim nastupom u lokalnim sredinama u cilju primjene postupka medijacije, što je praksa suvremenih europskih zemalja.

Ladislav Suknović

NOVE KNJIGE

"Razgovori s Antom Sekulićem", A. Kopilović – M. Miković

U nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" objelodanjena je knjiga Andrije Kopilovića i Milovana Mikovića "Razgovori s Antom Sekulićem". Knjiga je nastala tijekom više razgovora vođenih 2006. i 2007. godine, s ovim uglednim hrvatskim književnikom i znanstvenikom.

"GRAAL", Lazar Franciškić

Naklada Tusculum iz Zagreba objavila je knjigu subotičkog pjesnika Lazara Franciškića pod nazivom

"Graal", u biblioteci Hrvatski pisci u inozemstvu. U predgovoru Sanja Vulić piše: "Dobrim poznavateljima hrvatske književnosti na prostoru Bačke, književnik Lazar Franciškić poznat je kao vrstan stilist i umjetnik riječi. Kao takav nam se predstavlja i svojim spjevom *Graal*, kojega je dovršio prije deset godina, tj. 1998., ali ga tek sad objavljuje. Već sam naslov ovoga spjeva po graalu, čudotvornom kaležu od jaspisa iz kojega je, prema predaji, Krist pio na Posljednjoj večeri i u kojem je Josip iz Arimateje sačuvao malo Presvete Krvi Krista Raspetoga, nagovještava daljnji tijek Franciškićeve duhovne poetike.

Hrvatske katoličke internetske stranice (73.)

Savez bez imena

Savez bez imena – Pokret za kulturu srca udruga je koja ima svoj uzor u Bond zonder naam, koji je 1959. u Antwerpenu osnovao monfortinac Phil Bosmans, a koji danas samo u Belgiji broji oko 300.000 članova. Ovaj flamanski pater neumorno je širio poruku srca preko razglednica s izrekama (sloganima), predavanja, radio-nagovora, razgovora i intervjua, i preko brojnih knjiga, a iza riječi slijedila su djela: brojne socijalne inicijative za ljude u potrebi, radionice za prikracene, domovi za žene, božićne akcije za kažnjenike i zatvorenike, ljetovanja za siromašne, servisne službe za različite popravke, susreti s ljudima u potrebi. Nakon što su njegove knjige prevedene na hrvatski od 1985. godine (34 knjige u ukupnoj nakladi od preko 191.000 primjeraka), i poruka koje su prenosili hrvatski Katolički radio, radio Brod i Slavonija i drugi mediji, Savez bez imena – Pokret za kulturu srca službeno je osnovan u Hrvatskoj 3. listopada 2000. godine u Kući srca župnog pastoralnog centa u Brodskom Vinogorju, nadomak Slavenskoga Broda. Internet adresa Saveza jest:

www.savezbezimena.com

Na stranici se prije svega mogu naći linkovi na sadržaje kojima je pater Bosmans postao i znamenit. Pod Kulturom srca su Poticajne karte, Sunčane znake radosti, Vitamini za srce, U svakoj prigodi; pod Duhovnošću srca su Duhovnost svakodnevnice, Škola moljenja i Slikovna meditacija; zatim je tu i bilten Saveza nazvan K13 s priložima članova; postoji i mogućnost kontakta i učlanjenja; na koncu, na stranici su i mnogi podaci o Savezu: nastanak, organizacija, pismo namjera, djelovanja itd.

Nesumnjivo je da je ovo stranica za svakoga koji zna za Phila Bosmansa, ali i još više mjesto za one koji do sada još nisu čuli za njega. No, sadržaj stranice Saveza bez imena teško može ostaviti ravnodušnim ne samo kršćanina, nego i bilo kojega drugog čovjeka: svatko je od nas željan lijepe riječi i poticaja, jer za ljubav smo rođeni!

s.b.

Nedostajat će nam prisutnost s. Ines

Svidje se Gospodinu u ovom vazmenom vremenu primiti u svoj vječni zagrljaj našu dragu sestru Ines Kezić, koja je preminula u ranim jutarnjim satima 3. travnja 2008. na Odjelu za neurološku rehabilitaciju u Krapinskim Toplicama.

Posljedice prometne nesreće koja se 14. prosinca 2007. dogodila u blizini Beograda bile su preteške za njezino krhko tijelo, koje se tri i pol mjeseca hrabro nosilo sa svim patnjama prouzročnim višestrukim traumama.

S. Ines Janja Kezić rođena je 16. siječnja 1948. u Banjaluci (BiH) od roditelja Franje i Ružice rođ. Knežević. Odrastala je u duboko kršćanskom ozračju svoje obitelji. Još u djetinjstvu upoznala je Klanjateljice koje su živjele u maloj kući u Budžaku pokraj Banjaluke. U zajednicu Klanjateljica došla je 2. rujna 1963., prve redovničke zavjete položila je 15. kolovoza 1968., a doživotne 5. kolovoza 1973. godine. U Zagrebu je završila gimnaziju, a nakon prvih zavjeta započela je studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu na kojem je uspješno diplomirala 1974. godine. Na istom učilištu postigla je magisterij iz dogmatske teologije 1980. godine.

S. Ines je obavljala različite i odgovorne službe u našim redovničkim zajednicama, u provinciji i Družbi. Živjela je i djelovala u Zagrebu na Tuškancu, Trešnjevci i Miramarskoj, zatim u rodnoj Banjaluci, Bihaću, Rimu, Adelaide (Australija) i u Beogradu. Kroz mnoge je godine vršila službu poglavarice: od 1981. do 1983. bila je provincijalna savjetnica, a od 1983. do 1991. vrhovna savjetnica u Rimu. Službu provincijalne poglavarice vršila je u Zagrebu od 1995. do 2001. godine. U služenju sestrama isticao se njezin smisao za slušanje, ohrabivanje, pomiriteljski duh. Na autentičnost življenja pozivala je sestre više primjerom nego riječima.

Bila je inteligentna i sposobna, marljiva i neumorna u učenju, ali krajnje jednostavna i skromna, uvijek nasmišana. Poruku riječi Božje prenosila je uvjerljivo i na zanimljiv način, osvjetljavajući je često jednostavnim pripovijetkom ispričanom na sebi svojstven način.

Rado se susretala s mladima, bri-

nula se za njihov duhovni rast te im pomagala u životnim potrebama i odrađivanju. Radila je niz godina kao vjeroučiteljica u župi i školi te kao voditeljica duhovnih obnova za mlade i odrasle.

S. Ines je poznavala i govorila talijanski, engleski, njemački i poljski jezik te je bila u službi prevoditeljice pisane i govorene riječi. Pri tom je potrebno istaknuti njezin prvi prijevod pisama Utemeljiteljice Marije De Mattias (I-1977.; II-1980.) na hrvatski jezik, njezin rad na izdavanju knjige povijesti hrvatske provincije sestara Klanjateljica Krvi Kristove "S povjerenjem u Krv Jaganjčevu" 1984. godine, životopis s. Hermine Gantert 2004. godine te mnoge pisane i prevedene članke i knjige o duhovnosti Klanjateljica.

Bila je žena s izrazitim osjećajem pripadnosti Crkvi i svojoj redovničkoj Družbi, zaljubljena u Božju riječ i lik Utemeljiteljice. U Kristovoj ljubavi do prolivanja krvi i želji da svi budu jedno (Iv 17, 21) shvaćala je i nalazila svoje posebno životno poslanje – svim se srcem zalagala za jedinstvo Kristove Crkve neumorno radeći na planu ekumenizma. Znakovito je da je njezino posljednje poslanje bilo u Beogradu, u nadbiskupskom ordinarijatu, gdje je od 2001. godine radila na ekumenskom i pastoralnom području te kao koordinatorica vjeronauka.

Po njezinu životu i patnji neka joj Gospodin daruje svoje vječno svjetlo u zajedništvu među otkupljenima sa zemlje koji prate Jaganjca kamo god pođe (usp. Otk 14,3-4). Nedostajat će nam prisutnost s. Ines, ali nas ispunja zahvalnost Bogu, koji je njezinim životom vjere i prijateljstva obogatio našu redovničku zajednicu, Crkvu i svijet.

Sprovodne obrede 7. travnja u Zagrebu predvodio je banjolučki biskup mons. Franjo Komarica uz sudjelovanje beogradskog nadbiskupa mons. Stanislava Hočevara, velikog broja svećenika, redovnika, redovnica, rodbine i prijatelja, znanaca, njezinih učenika, vjernika iz Beogradske nadbiskupije te mnogobrojnih Klanjateljica. Ukopana je u sestarsku grobnicu na groblju Mirogoj. Svetu Misu zadušnicu nakon sprovednih obreda predslavio je mons. Hočevar u župnoj crkvi sv. Terezije od Djeteta Isusa uz koncelebraciju mons. Komarice i 18 svećenika te sudjelovanje velikog broja Klanjateljica, drugih redovnica i vjernika laika.

/prema: www.klanjateljice.hr/

Irig: Kroz Korizmu u Uskrs

Djeca područne škole u Šatrinčima priredila su u petak 7. ožujka Akademiju svojim majkama i bakama prigodom Dana žena, i darovali svoje učiteljice i odgojitelja. Župnik je u Irigu sudjelovao na oproštaju od prof. ruskog jezika **Jelice Hiltl**, koja odlazi u mirovinu, a istoga je dana nazočio i otvorenju izložbe slika prof. likovne kulture **Sanje Savić**. Sutradan, u subotu 8. ožujka, dobrotom i ljubavlju župnika, dvadeset i pet članova Franjevačkoga svjetovnoga reda iz Novog Sada imalo je u kapelici Sv. Barbare u Vrdniku cjelodnevnu duhovnu obnovu na temu: *Isus i Samaritanjanka*, a predvodio ju je franjevac iz Novog Sada, **p. Tadej Vojnović**.

Tjedan uoči Cvjetnice obavljali smo uskrsne ispovijedi u dekanatu. Ove godine djeca i mladi iz Iriga, Šatrinaca i Dobrodola čitala su muku na Cvjetnicu. U Irigu je pak krštena **Tamara Medvedec** iz Vrdnika.

Uz sudjelovanje svećenika Srijemskih Mitrovica, pomoćni biskup i generalni vikar za Srijem **mons. Đuro Gašparović** blagoslovio je na Veliki četvrtak sveta ulja, svećenici su obnovili svoja svećenička obećanja, a navečer istoga dana slavili smo Večeru Gospodnju po župama. *Ovo je noć ljubavi i noć izdaje, zato je ova večer drugačija od svih drugih večeri. Neka nam ova noć bude svima noć ljubavi*, poručio je župnik. Obrede Velikoga petka smo slavili u Vrdniku i Irigu. U Šatrinčima i Irigu tradicionalno su održani i obredi Velike subote, kao i Uskrsno bdijenje. U Irigu je toga dana obavljen i obred blagoslova jela.

Na blagdan Uskrsa, u nedjelju 23. ožujka, na misnom slavlju župnik je poručio kako je Uskrs susret koji ne može zadržati ni grob od kamena. Na uskrsni ponedjeljak u Šatrinčima su kršteni **Miroslav i Miroslava Varga**.

Cijela Vazmena nedjelja je bila lijepo posjećena jer su služene svete mise za: **Ilonu Vizmeg, Maricu Martinović**, te napose na Vazmenu subotu za **Stevana i Mariju**. Istu večer župnik i vjernici su u Irigu nazočili koncertu vrdničkoga KUD-a "Stevan Šalajić" prigodom 60. obljetnice postojanja i rada.

f. f.

Plenarno zasjedanje MBK sv. Ćirila i Metoda

Dvadeseto plenarno zasjedanje Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, održano je od 8. do 10. travnja u Nadbiskupskom domu u Beogradu.

Zasjedanju su nazočili svi članovi MBK: predsjednik **mons. Stanislav Hočevar**, nadbiskup beogradski i metropolit, potpredsjednik **mons. Ivan Péntzes**, biskup subotički, **mons. Zef Gashi**, nadbiskup barski, **mons. László Húzsvár**, biskup zrenjaninski, **mons. Ilija Janjić**, biskup kotorski, **mons. Kiro Stojanov**, biskup skopski i egzarh za katolike istočnog obreda u Makedoniji, **mons. Đuro Džudžar**, egzarh za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori te **mons. Dode Gjergji**, apostolski upravitelj prizrenski. Ovom prigodom proslavljena je deseta obljetnica odobrenja Statuta MBK, te su na zasjedanje bili pozvani i predstavnici biskupskih konferencija iz susjedstva. Svojom nazočnošću zasjedanje su obogatili: u ime HBK **mons. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem, u ime BKBiH **mons. Ratko Perić**, biskup mostarsko-duvanski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, u ime BK Mađarske **mons. László Kiss-Rigo**, biskup segedinski, u ime BK Rumunjske **mons. Cornel Damian**, pomoćni biskup bukureštanski, te u ime BK Slovenije **preč. Anton Rojc**, kanonik.

Glavne točke dnevnoga reda ovog plenarnog zasjedanja bile su odnos Crkve i društva, te ekumenski odnosi između Crkava i crkvenih zajednica. Biskupi su se među ostalim dotaknuli teme o Katoličkoj obitelji u dijaspori, te razgovarali o dokumentima Svete Stolice objavljenim od posljednjeg plenarnog zasjedanja. Osobitu pozornost biskupi su dali "Ravenskom dokumentu", kako bi na području MBK on bio bolje shvaćen i predstavljen u pozitivnijem svjetlu. Na kraju su slijedila izvješća o radu pojedinih vijeća MBK, s osobitim naglaskom na pripremu mladih i završnu fazu organiziranja njihovog odlaska na susret u Sydney.

Posljednjeg dana zasjedanja, 10. travnja, održana je tiskovna konferencija na kojoj je naznačeno kako je *nazočnost predstavnika Biskupskih konferencija gdje Crkva jednako živi i djeluje u dijaspori, kao i na našim prostorima, obogatila ovo zasjedanje razmjenom*

iskustava i zajedničkim traženjem evanđeoskih rješenja za potrebe našega vremena. Crkva, nositeljica neprolaznih moralnih vrednota, svojevrsan je "glas savjesti" u društvu, jer nadahnuta riječju Istine čitajući "znakove vremena" želi dati svoj doprinos izgradnji društva po mjeri neprolaznih evanđeoskih vrednota – poručuju biskupi u svom priopćenju. U raspravi o poslanju Katoličke obitelji u dijaspori biskupi su izrazili želju posvetiti više brige njezinom pastoralu, jer "Crkvi u malom" treba osigurati mogućnost da što više bude evanđeoskim kvascem te kvalificiranim mjestom odgoja u vjeri i općeljudskim vrednotama. Kada je pak riječ o odnosu Crkve i društva istaknuta je potreba intenzivnijeg istinskog dijaloga, pri

me pridonijeti široj duhovnoj izgradnji i produbljivanju onoga što autentično obogaćuje čovjeka te mu daje pravi identitet. Poluistine i zablude, koje tako često uzimaju maha u medijskom prostoru – ističu biskupi – čovjeka samo odvođe od njega samoga, izlažući ga raznim manipuliranjima i zlorabljenjima njegova dostojanstva. Istinom, posredovanom sredstvima društvenog priopćavanja, želi se služiti nutarnjem oslobođenju čovjeka kao Božjega stvorenja. Ovom prilikom novinarima su predstavljeni novi šematizam i web stranica www.ceicem.org MBK, kao sredstva bolje komunikacije s javnošću.

Prvog dana zasjedanja biskupi su slavili svečanu euharistiju u župnoj

čemu je naglašeno da *jedino društvo koje teži sveobuhvatnom unapređenju, kako vlastitog tako i općeg dobra, dobiva čvrste temelje. Razgovarajući o ekumenizmu, biskupi ističu kako je važno prvotno naglasiti ono što nas povezuje, te smatraju kako bi kršćanski pastiri u mnogim situacijama mogli i trebali zajedno nastupati, dajući tako svjedočanstvo ekumenskih nastojanja. Veliki poticaj za to je "Ravenski dokument", kao plod ustrajnog teološkog rada i nastojanja. Osobit interes za sadržaj tog dokumenta pokazali su nazočni novinari, što je ujedno dovoljan pokazatelj potrebe njegovog boljeg predstavljanja javnosti. Konačno, govoreći o medijima, biskupi ističu kako *jedino prisutnošću u javnosti Crkva može govoriti o sebi*. Na taj način Crkva može umnogo-*

crkvi Sv. Antuna Padovanskoga u Beogradu, na kojoj je o liku sv. Pavla vrlo nadahnuto govorio mons. Perić. Sljedećega dana svečanom koncelebracijom započela je trodnevna molitve za duhovna zvanja u župnoj crkvi Krista Kralja u Beogradu. Prigodnu propovijed o značaju zvanja i molitve za njih održao je mons. Gašparović, a mladi iz Subotice su pjevanjem uzveličali ovo slavlje. Poslije svete mise kratkim koncertom uvažene goste pozdravio je Komorni zbor "Cantantes" iz Beograda.

Plenarno zasjedanje MBK zaključeno je 10. travnja, a sljedeće zasjedanje održat će se na jesen u Ohridu. Domaćin toga susreta bit će skopski biskup i egzarh za katolike istočnoga obreda u Makedoniji, mons. Kiro Stojanov. /M. Š./

Najave

Varaždin - Susret hrvatske katoličke mladeži, tradicionalno okupljanje mladih katolika iz svih biskupija Hrvatske, koji je počeo 2000. godine, nakon Rijeke, Osijeka, Sibenika i Pule, održat će se u Varaždinu 26. travnja te u župama Varaždinske biskupije 27. travnja. Ovogodišnji peti po redu susret priređuje se pod geslom 'Bijahu postojani...'. Organizatori očekuju da će se susretu odazvati više od 20.000 mladih, koji će prvi dan u subotu, 26. travnja sudjelovati na središnjem događaju – svečanom euharistijskom slavlju, dok će drugi dan mladi sudjelovati u događanjima u župama biskupije. Za Susret je dosad prijavljeno gotovo 18000 gostiju iz Hrvatske i inozemstva te nešto više od dvije i pol tisuće mladih iz Varaždinske biskupije, a očekuje se i pojedinačni dolazak mladih koji će se prijaviti tek uoči samog slavlja. /HKR/

Zagreb - Na Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu, pod predsjedanjem zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, održana je 9. travnja deseta sjednica Zbora savjetnika Zagrebačke nadbiskupije. Glavna točka dnevnoga reda bilo je obilježavanje desete obljetnice beatifikacije blaženog Alojzija Stepinca. Dogovoreno je kako će u Zagrebačkoj nadbiskupiji tjedan od subote 13. rujna, kada počinje zagrebačko hodočašće u Mariju Bistricu, pa do nedjelje 21. rujna, biti u znaku proslave obljetnice Stepinčeve beatifikacije. Kardinal Bozanić je najavio kako će središnje slavlje predvoditi državni tajnik Svete Stolice kardinal Tarcisio Bertone, koji će u Zagrebu boraviti od petka 19. do nedjelje 21. rujna. Zagrebački pomoćni biskup, mons. dr. Ivan Šaško imenovan je predsjednikom Odbora za obilježavanje desete obljetnice beatifikacije blaženog Alojzija Stepinca. /Križ života/

Papa: Uskrs je pobjeda ljubavi

U tradicionalnoj poruci Urbi et Orbi (gradu i svijetu) koju je na Uskrs 23. travnja papa Benedikt XVI. zbog prejake kiše izgovorio pred bazilikom a ne sa središnje lože, kako je bilo predviđeno, izrazio je nadu da će se obnoviteljska snaga uskrsnog otajstva očitovati u svakome od vjernika, u obiteljima, gradovima i državama.

Primijetio je kako je neizbježno u ovim trenucima misliti na razna afrička područja kao što su Darfur i Somalija, ali isto tako i na Svetu zemlju, Irak i Libanon, kao i na Tibet. Za sva ta područja Papa je izrazio nadu da će se pronaći rješenja kojima će se osigurati blagodat i mir dotičnim narodima. Odnosi između osoba, skupina i naroda vrlo često su, prema Papinim riječima, umjesto ljubavlju označeni, sebičnošću, nepravdom, mržnjom i nasiljem. Osvrćući se na značenje Uskrsa, Benedikt XVI. je objasnio okupljenim vjernicima na Trgu Svetog Petra, koji su strpljivo pratili njegove riječi unatoč kišovitom vremenu, kako su *smrt i uskrsnuće Utjelovljene Riječi Božje događaj nenadmašive ljubavi, pobjeda ljubavi koja nas je oslobodila ropstva, grijeha i smrti*. To je, prema njegovim riječima, izmijenilo tijek povijesti, a u život čovjeka uliveni su neizbrisivi i obnovljeni smisao i vrijednost. /Križ života, IKA/

Biskupsko ređenje mons. Ivana Šaška

Mons. Ivan Šaško zaređen je 29. ožujka za zagrebačkog pomoćnog biskupa i naslovnog biskupa Rotarije na svečanom misnom slavlju u zagrebačkoj prvostolnici. Za geslo je izabrao riječi 'In novitate vitae'.

Zahvalan za Tvoju vjerničku raspoloživost, s velikim pouzdanjem, i zbog mnogih darova kojima Te je Gospodin obilno obdario, računam na Tebe, u ovom vremenu brzih društveno kulturnih promjena, kao pomoćnog biskupa koji će se zdušno zauzimati u radu na solidnoj duhovnoj i teološkoj formaciji klera i vjernika laika naše Zagrebačke nadbiskupije kao i za adekvatniju prisutnost naše Crkve na području znanosti i kulture, rekao je na misnom slavlju zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić koji je ujedno bio glavni zaređitelj, dok su suzaređitelji bili zagrebački pomoćni biskupi Valentin Pozaić i Vlado Košić.

U riječima zahvale biskup Šaško rekao je da je želio da ovo bude nadbiskupijsko slavlje, slavlje Crkve. *Sada se nalazim pred tobom Crkvo Zagrebačka, nedostojan i slab s mnoštvom ljudskih pitanja na koja mogu odgovoriti samo predanošću Bogu u pouzdanju i sigurnosti da on vidi u tajnosti srca*, kazao je mons. Šaško.

Podsjetimo, novi pomoćni zagrebački biskup, mons. Ivan Šaško rođen je 1. kolovoza 1966. u Đivanu pokraj Vrbovca. Za prezbitera Zagrebačke nadbiskupije zaređen je po rukama kardinala Franje Kuharića u zagrebačkoj prvostolnici 28. lipnja 1992. Četiri godine kasnije izabran je za zvanje asistenta pri Katedri za liturgiku KBF-a u Zagrebu. 1997. godine u Rimu je obranio doktorsku disertaciju, a od 2001. član je Zbora prebendara zagrebačke prvostolnice. Početkom 2005. imenovan je predsjednikom Povjerenstva za osnivanje katoličkoga sveučilišta, a i danas vrši službu predsjednika Povjerenstva Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. /HKR, IKA/

Svjetski dan molitve za zvanja

Benedikt XVI. u nagovoru na nedjelju Dobroga pastira 13. travnja, istaknuo je kako se mnogi misionari posvećuju svojoj pastoralnoj i karitativnoj djelatnosti, žrtvujući i vlastite živote u vjernosti Kristu. U nagovoru prije molitve Kraljice neba, Papa se osvrnuo na Svjetski dan molitve za zvanja, koji se ove godine uklapa u proslavu 2000. obljetnice rođenja sv. Pavla apostola.

Na svim kontinentima vjernici mole kako bi Bog Crkvi udijelio što više svećenika, Bogu posvećenih osoba i kršćanskih brakova. Papa je istaknuo kako se mnogi misiona-

ri posvećuju svojoj pastoralnoj i karitativnoj djelatnosti, žrtvujući i vlastite živote u vjernosti Kristu. Nazočne je vjernike pozvao da ga molitvama prate na njegovom apostolskom putovanju u SAD i Ujedinjene narode. *Poziv i poslanje su nedjeljive sastavnice služenja Evanđelju* – primijetio je Benedikt XVI., osvrćući se na iskustvo apostola Pavla, čiju će 2000. obljetnicu rođenja Crkva proslaviti od 28. lipnja ove do 28. lipnja iduće godine. On je model za svakog kršćanina, a posebno za one koji su svoj život posvetili misionarskoj djelatnosti. Papa je primijetio kako tu misionarsku službu vrše u prvom redu svećenici, šireći Riječ Božju i dijeleći sakramente. Svojom pastoralnom i karitativnom djelatnošću i skrbi napose za bolesnike, male i siromahe oni uprisutnjuju Kristovu spasiteljsku snagu. Papa je pozvao vjernike da mole i za redovnike i redovnice koji svoj život posvećuju Evanđelju, zavjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti. *Ne smije se međutim zaboraviti da i poziv na kršćanski brak ima misionarsko obilježje* – primijetio je papa Ratzinger, ističući misionarsko poslanje braka. *Bračni su parovi* – prema njegovim riječima – *pozvani živjeti Evanđelje u obiteljima, na radnim mjestima, u župnim i građanskim sredinama*. U mnogim slučajevima svojom suradnjom pomažu i misionarsku djelatnost. /HKR/

Treća obljetnica smrti pape Ivana Pavla II.

Svojim je papinstvom Ivan Pavao II. svjedočio u svijetu milosrđe Uskrsloga Krista i znao je hrabro nositi križ Kristove muke, rekao je papa Benedikt XVI., u srijedu 2. travnja na treću obljetnicu preminuća pape Wojtyła, tijekom misnog slavlja na Trgu sv. Petra. Četrdeset tisuća vjernika iz raznih krajeva svijeta okupilo se kako bi još jednom, putem riječi prijatelja i nasljednika na Petrovu prijestolju, razmišljali o svjedočanstvu koje je Crkvi ostavio Ivan Pavao II.

Čovjek neumoran u tijelu i duhu, koji čvrsto drži križ koji će ponijeti na sve četiri strane svijeta. Taj križ koji je i posljednje uporište čovjeka oslabljenoga u tijelu, ali ne i u duhu, i koji se vraća u Očev dom - dirljivi je prikaz koji je papa Benedikt XVI. dao u spomen, i za razmišljanje tisućama vjernika okupljenih na Trgu svetoga Petra, a potaknutih osjećajima prema sluzi Božjemu Ivanu Pavlu II., koji nikada nisu oslabili. Križ i Uskrsnuće za Benedikta XVI. je ključ za shvaćanje što je za veliki dio čovječanstva bio Ivan Pavao II. U stvari, cijeli život moga voljenog prethodnika, a posebice njegovu Petrovu službu, možemo tumačiti u znaku Uskrsloga Krista. Njegovao je izvanrednu vjeru u Njega, i s Njim je vodio blizak, jedinstven i neprekidan razgovor. Među brojnim ljudskim i nadnaravnim osobinama, posjedovao je, naime, i iznimnu duhovnu i mističnu osjetljivost. Dovoljno je bilo promatrati ga dok je molio: doslovno je uranjao u Boga, i činilo se da mu je sve drugo u tim trenucima nevažno, naglasio je papa Ratzinger. /Radio Vatikan, Križ života/

Aktualno

Snažan apel protiv naoružanja

Papa Benedikt XVI. uputio je snažan apel međunarodnoj zajednici da hrabro krene putom razoružanja te kroz 'novi humanizam' postavi temelje trajnom miru i razvoju naroda.

Učinio je to u poruci sudionicima dvodnevnoga seminara na temu "Razoružanje, razvoj i mir. Perspektive za cjelovito razoružavanje" u organizaciji Papinskoga vijeća za pravdu i mir, održanom u sjedištu toga Vijeća u Rimu. *Svaki je čovjek pozvan razoružati vlastito srce i posvuda biti djelatnik mira*, naglasio je Sveti Otac te "novi humanizam" označio kao put za izgradnju istinskoga i trajnoga mira. Papa je, osim toga, istaknuo usku vezu između razoružanja, razvoja i mira. /HKR/

Papa o razvodu i pobačajima

U kulturi koja je obilježena sve većim individualizmom, hedonizmom, a prečesto i nedostatkom solidarnosti i odgovarajuće socijalne potpore, ljudska je sloboda dovedena do bolnih odluka. Među njima su pobačaj i razvod, koji su teške krivnje, ali onima koji donose takve odluke Crkva se treba približiti s ljubavlju i osjećajno - riječi su pape Benedikta XVI. koje je uputio sudionicima međunarodnoga kongresa "Ulje na rane", a koje je 5. travnja primio u audijenciju. Cilj je spomenutoga skupa dati odgovore na zlo pobačaja i razvoda, a organizirao ga je Papinski institut za proučavanje braka i obitelji, koji nosi ime Ivana Pavla II. /Križ života/

Odluka Hrvatske biskupske konferencije

Biskupi osnovali Komisiju za odnose s Europskom unijom

Na plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije održanom od 1. do 3. travnja u Lužnici biskupi su osnovali novo tijelo – Komisiju Hrvatske biskupske konferencije za odnose s Europskom unijom.

Za prvoga predsjednika izabran je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić koji već obnaša dužnost potpredsjednika Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i kao promatrač prisustvuje na stalnim zasjedanjima Komisije biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE).

Budući da je Republika Hrvatska u procesu pregovora za pristupanje Europskoj uniji, HBK je odlučila osnovati komisiju koja će surađivati s Komisijom biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE), Vijećem europskih biskupskih konferencija (CCEE) te civilnim institucija-

ma Europske unije vezanim uz crkvene teme i druge teme za koje se Crkva zanima kao što su ljudska prava, bioetika, zaštita ljudskog života, ekologija i dr. Komisija će uspostaviti i komunikaciju s hrvatskim institucijama zaduženima za proces približavanja Hrvatske EU. Većina biskupskih konferencija zemalja EU imaju tijelo koje je zaduženo za odnose Crkve i Europske unije. Prvi zadatak predsjednika nov osnovane komisije jest odabrati i predložiti članove Hrvatskoj biskupskoj konferenciji jer za sada ta komisija ima samo predsjednika. Većina članova komisije bit će laici i stručnjaci s navedenih područja, stoji u priopćenju Ureda za odnose s javnošću Zagrebačke nadbiskupije.

Dodajmo kako je plenarnom zasjedanju nazočio i subotički biskup Ivan Pénczes. Biskupi su tijekom zasjedanja raspravljali o katehetskim pitanjima i situaciji u svim dobnim skupinama djece i mladih, od predškolskih ustanova do srednjih škola. U prvom čitanju bio je dokument HBK-a o odgoju i obrazovanju svećeničkih kandidata za Hrvatsku (Ratio fundamentalis nationalis), odobrene su nakane Apostolata molitve hrvatskih biskupa za 2008. godinu i dr. /Zv, Križ života/

1. travnja

Blaženi Nonij

(* 24. lipnja 1360. + 1431.)

- Potomak slavne plemićke obitelji ● dobro odgojen dječak ● gorljivi vjernik od malih nogu ●
- oženjen čovjek ● udovac ● vrhovni zapovjednik vojske ● odbio drugu ženidbu ●
- predan vojničkoj službi ● ni u bitke bez molitve ● na barjacima s Gospinom slikom ●
- strogo postio uoči Gospinih blagdana ● karmelićanin ● brat laik ●
- iskreni štovatelj Euharistije ● dugo se i pobožno pripravljao za svetu Pričest ●
- veliki molitelj ● strogi pokornik ● plemić koji je prosió za samostan ●

Vojnička karijera

Nonij ima za nas čudno ime. Prema latinskom jeziku *nonius* znači monah. Njegovo puno ime glasi **Nonius Alvares Pereira**. Rođen je u uglednoj španjolskoj plemićkoj obitelji. U djetinjstvu je primio dobar, vjernički odgoj. U mladosti je zaručen djevojkom iz visokog plemstva. Oženio se, no, kad mu je supruga umrla, odlučno je odbio prihvatiti ponovnu ženidbu. Sudjelovao je u mnogim bitkama, kao vrhovni zapovjednik portugalske vojske. U bitkama je kroz više godina branio nezavisnost Lisabona. Ni jednu bitku nije započinjao bez molitve, budući da je svoje pobjede pripisivao velikoj Božjoj pomoći. Bio je izuzetno predan vojničkom životu, gdje se istaknuo svojom hrabrošću. Sve je svoje vojničke uspjehe pripisivao Božjoj pomoći. I kao vojni zapovjednik štovao je Blaženu Djevicu Mariju. I ratne je barjake dao ukrasiti Gospinim slikama. Svaki je Gospin blagdan dočekao strogim postom. Uoči kojeg Gospinog blagdana, uvijek je strogo postio o kruhu i vodi. Hrabri vojnik se vremenom izgradio u pravog Kristovog vojnika, koji Boga nije zatajio ni na polju duhovnoga života.

Na pragu Karmela

Kad je Nonij završio svoju vojničku karijeru, odložio je svoj mač u jednom svetištu Karmelske Gospe. Čim mu je supruga 1423. godine umrla, Nonije je u Lisabonu osnovao

karmelićanski samostan te je i sam stupio u karmelićanski red kao brat laik. U samostanu je primio redovničko ime Nonius od svete Marije. Tako je postao karmelićanin. Bio je karmelićanin koji, poput svetoga Franje, nikada, iz poniznosti, nije htio

strogoj pokori. Njegova je pobožnost bila duboka i iskrena. Istaknuo se i dubokom sinovskom pobožnošću prema Blaženoj Djevici Mariji. Nonij je u samostanu obavljao najjednostavnije poslove. Vrlo je rado prikupljao milodare za samostan. To je smatrao posebnim darom milosti Božje. Bog ga je obdario brojnim krepostima i zaslugama.

Umro kao Marijin sin

Umro je upravo kad su se čitale riječi svetoga Evanđelja "Evo ti Majke!".

Nakon njegove smrti 1431. godine, njegov grob je postao ciljem mnogih hodočašća. U pjesmama i u stihovima je opjevan kao "Conde Santo", tj. sveti grof. Godine 1918. proglašen je blaženim, a od 1941. godine traje proces za njegovu kanonizaciju. Spočetka se njegov spomendan slavio 6. studenoga, a danas se slavi 1. travnja.

Zaštitnik je vojnika, udovaca, braće laika.

prihvatiti svećenički red. Nonij se istaknuo i kao veliki štovatelj Presvete Euharistije. S posebnim je i velikim slavljem svake godine proslavljao svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Gospodnje – Tijelovo. A slavu presvetoga oltarskog Otajstva promicao je i tako što je dio svoga imetka trošio na crkvene potrebe. Kad se pripravljao za svetu Pričest, bila je to za njegov duhovni život posebno unosna duhovna vježba. Zahvaljujući svetoj Pričesti, polučio je tako obilje milosti. U samostanu se posvetio molitvi,

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

Naš kandidat za sveca / poetski kutak

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Navjestitelj Božje riječi

Gerard je nastojao ostvariti svoj program, što je najavio u nastupnoj propovijedi 21. kolovoza 1904., najprije "lomljenjem kruha Božje riječi".

U pismohrani vicepostulature pohranjeno je, u rukopisu, preko 380 propovijedi na hrvatskom jeziku, (bunjevačkoj ikavici). Poseban opus čini gotovo stotinu korizmenih propovijedi (97). Gotovo isti broj propovijedi posjeduje vicepostulatura, u rukopisu, na mađarskom jeziku. Šezdesetak propovijedi na njemačkom jeziku također je pohranjeno u pismohrani vicepostulature.

Teme Gerardovih propovijedi dodiruju sve teme presudne za spasenje vlastite duše.

Kad govori vjerničkom puku o Bogu, o Presvetom Trojstvu, on se ne zadržava samo na tome da pouči puk o ovim temeljnim istinama nego, nakon obrazloženja kako razumom stići do istine o Božjoj opstojnosti putem razuma a onda putovima vjere o Presvetom Trojstvu, napose govori o tome što Presveto Trojstvo znači za vjernički život: *Sve što god vidimo na to upotrijebimo da Boga po tome upoznamo. Što god vidimo, sve nas opominje: ja nisam sam od sebe, mene je Bog stvorio. O da sva stvorenja znadu govoriti ili da se jezik svega života u divan i govor pretvori! Ništa drugo ne bi mogao čovjek nego da svaki jezik hvali i slavi svemogućega Boga.*¹

Kako je Presveto Trojstvo istina vjere, sluga Božji podučava kako učiniti čin vjere u Presveto Trojstvo: *Kad čujem lijepi glas, a ništa ne vidim, želim znati odakle je taj glas. Pamet kaže, to jest vjera ti kaže: to je Bog Otac Stvoritelj. Da ga što više zavoliš, pomisli na jednog čudesnog Oca koji ima takvo lice koje je sjajnije od sjajnosti svega svijeta, krasnije od dragulja, mirisavije od svakoga cvijeća, slađe od svakoga jela, ugodnije od svakoga djela... A da Ti uživanje bude sigurnije, Njegov se Sin dao izmučiti da popravi tvoju lakoumnost. A Prijatelj Njegov i tvoj, lijepi Golub, Duh Sveti, drži u kljunu najljepši biser da te kiti ... Ovo je slaba slika dobrote i ljepote, Oca, Sina, Duha Svetoga. A što si počeo gledati, sad gledaj potanje. Ta On (Trojstveni Bog) je neizmjereno dobar, svemoguć svet, pravedan, na svakome mjestu. Zaključuje:*

*ponizno predaj svoj um vjeri, pa ćeš u svemu vidjeti ljepotu Božju*².

Poznato nam je iz drugih prikaza u *Zvoniku* da je poniznost za Gerarda isto što i istina, ili sloboda od sebičnosti, pojam koji on preuzima od sv. Ivana od Križa i "Malog puta" sv. Terezije od Djeteta Isusa!

Poniznost u navedenom značenju, uz ljubav prema bližnjemu, otvara putove svakome vjerniku da iskusi Božju blizinu, zaključuje sluga Božji. Kad ponizan preda svoj um vjeri, tada može proniknuti još dublje u tajne odnošaja u Presvetom Trojstvu i otkriti istinu prisutnosti Trojstvenoga Boga u svojoj duši: *Poniznom je mrvica kruha (kao) medeno more, mala zelena travka, gizdav vrt, (jamačno kao zemaljski raj). On razumije Presveto Trojstvo jer zna da Bog mora biti najbolji otac, Sin najbolji brat, Dug Sveti najbolji prijatelj. Razumije da duša mora biti neumrla.*³

Kako bi se Trojstveni Bog nastanio u duši i kako bi duša imala udjela u Božjem životu, osim slobode, po krštenju od istočnoga grijeha, treba se osloboditi i osobnih grijeha. *Grieh je neizmjerena uvreda Boga. Neizmjereno pak nitko izmjeriti ne može nego samo onaj koji je neizmjeran, a takav je Isus.* (Gerard stoga moli Isusa): *Isuse, Ti si postao čovjekom, podnio muku, umro na drvetu križa, smiluj se svojoj braći, smiluj se da svaki čovjek potraži ... ljekarnu u kojoj Ti daješ zabadava lijek. Da potraži ispovjedaonicu, svoje grijehe istinito ispovijedi... Da tako izliječeni i zdravi uskrsnemo s Isusom i ponovno budemo u zagrljaju Presvetog Trojstva*⁴.

U "zagrljaju" Presvetoga Trojstva moguće je ustrajati samo po ljubavi. Zato Gerard potiče: *Skočimo u vatru ljubavi... Tko raste u ljubavi, kod toga prebiva Duh Sveti.* No, "skok u vatru" ne smije se shvatiti kao opomena ili zastrašivanje paklom, nego kao lijek, kao preobrazba, pretvorba ovozemnog u onostrano, neprolazno, i jedino istinski vrijedno dobro u zajedništvu s Presvetim Trojstvom: *Tko raste u ljubavi, kod toga prebiva Duh Sveti.*

1. I+M., 1905 O Bogu, 000979
2. 000979
3. Korizma, 1938, 000980
4. Pripovijed 1905, 000982.

JOSIP DUMENDŽIĆ – MEŠTAR

Rođen je 1951. godine u Bođanima. Završio je klasičnu gimnaziju "Paulinum" u Subotici. Manji dio radnog staža ostvaruje u Ljubljani, a veći dio u kombinatu "Borovo" (do 1991.). Od tada živi u Bođanima gdje se bavi poljodjelstvom.

Pjesme piše od 1966., a objavljuje ih svojevremeno u listu "Borovo" čiji je do 1991. honorarni dopisnik. Koautor je dviju zbirki pjesama grada Vukovara *Četvrta smjena* (1980) i *Krijesnice* (1982). Pjesme su mu objavljivane u katoličkom mjesečniku *Zvonik*, u kalendaru *Subotička Danica*, *Hrvatskoj riječi* i somborskom listu *Miroľjub*.

U nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" 2001. godine tiskana mu je prva samostalna zbirka pjesama *Šokačke radosti i tuge*. Uz ime koristi pseudonim Meštar. Sudjelovao je na svim susretima pjesnika "Lira naiva" te su mu pjesme objavljene u istoimnim zbirkama stihova.

ŠOKAČKA HIMNA

**Nikad davno stigli u ravnicu
Sve uz Dunav di caruju žita
Obučeni u nošnju šokačku
I pamteći gradovrška lita.**

**S puno truda kućili se vridno
U brazdi nas zaticala zora
I dok pogled milovo je vrance
Smiškala se zlatnog klasja mora.**

**U amanet daci svojoj dali
Običaje, viru praotaca
Riči naše ikavice mile
Što je divan Hrvata-Šokaca.**

**Pa i danas tambura se čuje
Vije kolo i to na dvi strane
Fala Bogu svoji smo na svome
Još uvijek su zelene nam grane.**

Josip Dumendžić

Prava embrija – nerođenog djeteta (2)

Pravo embrija na liječenje

Prenatalna dijagnostika je svakako pojava novijeg datuma. Čujemo često poticaje ženama općenito a napose trudnicama da idu redovito na ginekološke preglede. U novije vrijeme osim redovitog posjeta ginekologu i redovitih laboratorijskih analiza krvi i mokraće trudnice se podvrgavaju ultrazvuku. Sve češće ih šalju i na tzv. genetska istraživanja gdje se trudnica podvrgava amniocentezi ali i na trodimenzionalno snimanje ploda. Sve je to svojevrsna prenatalna dijagnostika. Svi ti pregledi se poduzimaju kako bi se utvrdilo je li dijete u majčinoj utrobi zdravo ili nije. Postavlja se pitanje što je u svemu tome moralno dopustivo a što ne.

Već spomenuti dokument "Donum vitae" (Dar života) o tom govori u drugom i trećem broju. Evo stava Crkvenog učiteljstva: "Ako prenatalna dijagnostika poštuje život, nepovredivost zametka i ljudskog ploda te ako smjera njegovoj individualnoj zaštiti i liječenju, odgovor je potvrđan – prenatalna dijagnostika je moralno dopuštena" (br. 2). Naime, takva dijagnostika doista može utvrditi stanje zametka ili ploda dok je još u majčinu krilu. Ona na taj način omogućuje i dopušta da se "ranije i uspješnije predvide neki terapijski, medicinski ili kirurški zahvati".

Neće biti zgorega na ovom mjestu još jednom podsjetiti na čudesan događaj u vezi s malim Samuelom Arnasom. Evo, komentara uz nevjerojatnu sliku: "To je slika jedne bebe od 21 tjedna, Samuel Arnas, kome je bila dijagnostičirana razdvojenost kičme, jedna malformacija, koja ne daje nadu da će preži-

vjeti pa ni usprkos unutar materičnoga interventa. Za vrijeme interventa kirurg je napravio normalan carski rez, izvukao je maternicu i učinio je rez kroz kojega je operirao malenoga Samuela. Taj cijenjeni kirurg izjavio je da je proživio najemocijniji trenutak svoga života, kad je Samuelova ručica uzela njegov prst kao da mu je htjela zahvaliti za dar života kojeg joj je dao svojim interventom!". To je doista dirljivo i čuderno.

Međutim, koliko je meni poznato, kod nas se takvo što još uvijek premalo čini a prenatalna dijagnostika služi prije svega zato da se majku upozori da je dijete koje nosi pod svojim srcem bolesno, da ima ovu ili onu anomaliju, te je joj se preporuča da na vrijeme počne na abortus! E, to je nedopustivo.

Dakle, da pojasnimo. Prenatalna dijagnostika je dopuštena "ako, uz pristanak i dobru obaviještenost roditelja, primijeni takve metode koje čuvaju život i nepovredivost zametka i njegove majke, ne dovodeći ih u nesrazmjernu opasnost" (Dar života, br. 2).

Izbjegavanje nesrazmjerne opasnosti podrazumijeva prije svega istinsko poštivanje ljudskih bića i iskrenost terapijskih nakana. To ujedno znači da liječnik mora prije svega brižno procijeniti moguće negativne posljedice predmnijevanoga postupka prilikom ispitivanja te se mora kloniti primjene onih dijagnostičkih metoda za koje nema dovoljna jamstva o njihovoj poštenoj svrsishodnosti i bitnoj neškodljivosti. Prema tome, valja utvrditi da je rizik opravdan zbog hitnosti dijagnostičiranja i zbog važnosti rezultata koji u konačnici mora biti isključivo u korist samog zametka. Ovakvo je obrazloženje "izbjegavanja nesrazmjerne opasnosti" dao papa Ivan Pavao II. u svom govoru sudionicima skupa "Pokret za život" 1982. godine.

Iz toga se može izvesti sljedeći zaključak:

- prenatalna dijagnostika je nedopuštena ukoliko predviđa mogućnost pobačaja;

- ukoliko se poduzima zato da bi se u slučaju utvrđivanja malformacije ili nasljednog oboljenja (down sindrom i sl.) zametak osudio na smrt. Ako bi majka ili otac ili zajedno samo iz

tog razloga odlučili se za takvu dijagnostiku, činili bi teško nedopušteno djelo. Isto to bi činio liječnik ili stručna osoba koja bi "postavljanjem dijagnoze i prilikom priopćenja rezultata, svjesno pridonijela da se uspostavi ili učvrsti povezanost između prenatalne dijagnoze i pobačaja". (Čuo sam od desetaka trudnica da su im u ambulanti za genetsko istraživanje u subotičkoj bolnici preporučili da pođu na abortus zbog različitih anomalija zametka a najviše zbog utvrđenog downovog sindroma embrija ili fetusa. Žalila mi se jedna žena da joj je ginekolog čak dva puta telefonirao kući i pitao je li bila na pobačaju iako su mu jasno rekli i ona i muž da ne žele abortus.)

Naputak "Dar života" jasno naučava: "Mora se osuditi kao povreda prava na život onoga koji se tek ima roditi te kao povreda prava i osnovnih dužnosti supružnika kad državne ili zdravstvene vlasti, ili pak znanstvene organizacije, donose smjernice ili programe koji bilo kako idu u prilog povezivanja prenatalne dijagnostike i pobačaj, ili jednostavno tjeraju trudnice da se podvrgnu prenatalnoj dijagnostici sa svrhom da se uklone plodovi s malformacijom ili opterećeni nasljednim bolestima" (br. 2).

Ista načela vrijede i za terapijske zahvate nad ljudskim zametkom. "Dopuštenima se moraju smatrati svi zahvati nad ljudskim zametkom pod uvjetom da poštuju život i nepovredivost zametka, da sami po sebi ne uključuju nerazmjerne opasnosti, već da su usmjereni njegovu ozdravljenju, poboljšanju njegova zdravstvenog stanja ili njegovu individualnom opstanku" (br. 2). Za tako dopušteni zahvat je slučaj malog Samuela najbolji primjer.

U sljedećem broju: *Moralno vrednovanje istraživanja i eksperimentiranja sa zamecima i ljudskim plodovima*

"Molite Boga uzdignutih ruku"

Često puta čovjek više govori stavom svoga tijela nego samim riječima. Sjetimo se primjera kada se odaje počasna straža, kada se izražava sućut, kada se nekom čestita i slično. U tim trenucima puno više govori stav tijela, pogled, negoli izgovorene riječi. Dapače, tada riječi i nema. Postavlja se pitanje o stavu tijela, napose u molitvi. Pošto u ovoj rubrici našega lista govorimo o liturgiji, onda ovoga puta govorimo o stavu tijela u liturgijskim činima i to u molitvi. Zapadna liturgija poznaje molitvu koja se vrši stojeći, klečeći ili sjedeći.

Stojeći stav tijela uvijek je znak dubokoga poštovanja. Kada netko važan dolazi u susret, mi ustajemo. Kada se s nekim pozdravljamo, ustajemo. Kada netko navješćuje, proglašava, stojimo. Stoga je temeljni stav u liturgijskoj molitvi stajanje. Stojimo kada svećenik prilazi k oltaru, dok pozdravlja oltar i vjernike. Stojimo pod pokajničkim činom. Odmah bih upozorio na običaj izričaja pokajničkog čina, koji se čini ne samo glasom nego i gestom ruke. Iz liturgije prije reforme Sabora preuzeli smo "udaranje u prsa" kao znak vlastitog grešnog stanja – trostruki znak. Nakon Sabora preporučeni je samo jedan znak kajanja prema sebi, makar većina vjernika i svećenika čini tri puta. Zanimljivo je da je Dekret o toj odluci potpisao Ivan Pavao II., a do konca života on se "udarao u prsa" tri puta. Ne činimo pogrešku ako to činimo trostruko, ali je dosta i jedanput. Ako se pjeva Slava, može se sjedjeti, ako se moli, uvijek se stoji. Sjedenje je opravdano naročito kod polifonih kompozicija. Na evanđelje se uvijek stoji. To je najsvečaniji dio navješćaja Božje Riječi. Sam Krist govori. Samo bolesnici su izuzeti od ovoga "stajanja". Dakle, u misi kod proglašenja Božje Riječi stoji se dostojanstveno i s poštovanjem. Jedino tako je i s euharistijskom molitvom. To je svečana molitva koju u ime cijele zajednice Bogu predmoli svećenik. Trebalo bi stajati. U našim krajevima činimo pogrešku ako pod tom molitvom sjedimo. Zar nas nije svećenik pozvao "gore srca"? No, često puta je navika jača od želje Crkve, ali je dobro upozoriti da to nije svećenikova osobna molitva, to je molitva cijele zajednice kojoj on predsjeda u Ime i u Osobi Isusa Krista. Jednako tako stojimo i u vrijeme molitve Gospodnje: Očenaš. Za zahvalnu molitvu i izlaz također stojimo.

Kada se sjedi? Ponajprije kada se čita Stari zavjet ili poslanica. Zatim, za vrijeme pouke (propovijed), za vrijeme prikazne procesije i prikazanja. Zahvala nakon pričesti je također u sjedećem stavu. Sjedimo i kod svake meditacije i tihog dijaloga s Bogom. Zašto? Stav sjedenja je stav razgovora, slušanja, dijaloga. Svi spomenuti dijelovi mise, pa i osobna molitva su jedno od toga. I sjedenje

je znak blizine i intimnosti unutar zajednice. Jasno da i stav sjedenja ima svoje dostojanstvo. Vrlo je neukusno prebaciti nogu preko noge ili ispružiti noge. Liturgijski stav sjedenja ima svoj znak i poruku. Znak ozbiljnosti i poruka dijaloga.

Kako držati ruke? Molitva je osobiti privilegij druženja s Bogom. Ruke su nam u tom času vrlo jasan znak poštovanja, priznanja i pobožnosti. Kršćanska liturgija poznaje molitvu raširenih ruku. To je stari oblik Biblijske molitve. Sjetimo se da je Mojsije na brdu Horebu danima molio raširenih ruku. Da je čak popuštanje toga znaka značilo prestanak molitve. Isus je često molio raširenih ruku. Konačno je i najsvetiju molitvu svojega života: predanost Ocu na križu "izmolio" raširenih ruku. Na spomen svih tih činjenica svećenik većinu molitava kod oltara moli raširenih ruku. To je znak u isto vrijeme i uzdizanja duše k Bogu i primanja Božjega dara. I vjernici imaju pravo moliti tako, osobito molitvu Gospodnju: Očenaš. Drugi način su sklopljenje ruke: dlan prema dlanu na prsima. To je oblik molitve predanja. Kao da sakupljamo u jedno sve svoje biće i predajemo Bogu. To je, dakle, znak predanja: Neka bude volja Tvoja! Taj stav sažima sav smisao kršćanske molitve jer je svaka molitva onda potpuna ako se predajemo Bogu i prepuštamo Njemu konačnu odluku. On zna sve i za nas je najbolje ispunjenje Njegove volje. Poznajemo i sklopljene ruke gdje su prsti savijeni i označavaju svojevrni vapaj, tjeskobu, sabranost. Nije liturgijski gest molitve, ali je vrlo čest i vrlo drag vjernicima. Liturgija ga ne spominje ali ni ne isključuje.

Konačno, **klečanje**. U katoličkoj liturgiji kleči se samo na pretvorbu, kada se pred našim očima događa ponovno utjelovljenje Isusa Krista pod prilikama kruha i vina i to je znak klanjanja. Jedna je pogreška, što većina vjernika čini, a to je da u tom času klečanja prignu glave. Međutim, zašto svećenik podiže Presveto Tijelo i Krv? Zato da ga pogledom počastimo i vjerom ispovjedimo. Ako je moguće, kleči se i na pokazivanju Tijela i Krvi Kristove neposredno prije pričesti. Ako je klečati nezgodno, pogledaju se presvete Prilike, izgovore riječi: Gospodine, nisam dostojan... Iza pričesti, kada se vratimo na svoje mjesto, nije nelogično da se još koju minutu na koljenima klanjamo Božanskom gostu. Nakon toga sjedimo i u tišini ili pjesmi zahvaljujemo za pričest.

Dakle, na liturgiji govorimo i svojim tijelom. Stajanjem, sjedenjem, klečanjem. Govorimo molitveno i stavom svojih ruku: raširene, sklopljene ruke. Nikada drugačije. Po ponašanju naše vanjštine da se prepoznati i stav naše nutrine, kao i obratno. Budimo svjedoci navješćaja onoga što slavimo i vjerom ispovjedamo.

20. 04. 2008.

5. USKRSNA NEDJELJA

Dj 6,1-7;

Ps 33,1-2.4-5.18-19;

1 Pt 2,4-9

Iv 14,1-12

"Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U domu Oca mojega ima mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao: 'Idem pripremiti vam mjesto'? Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. A kamo ja odlazim, znate put."

27. 04. 2008.

6. USKRSNA NEDJELJA

Dj 8,5-8.14-17;

Ps 66,1-3.4-5.6-7.16.20;

1 Pt 3,15-18

Iv 14,15-21

"Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje. Vi ga poznajete jer kod vas ostaje i u vama je. Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama."

4. 05. 2008.

7. USKRSNA NEDJELJA

Dj 1,15-17.20a.20c-26;

Ps 103,1-2.11-12.19-20;

1 Iv 4,11-16

Iv 17,11b-19

"Oče sveti, sačuvaj ih u svom imenu koje si mi dao: da budu jedno kao i mi."

"Posveti ih u istini: tvoja je riječ istina. Kao što ti mene posla u svijet tako i ja poslah njih u svijet."

11. 05. 2008.

DUHOVI

Dj 2,1-11;

Ps 104,1.24.29-30.31.34;

1 Kor 12,3b-7.12-13

Iv 20,19-23

"Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas." To rekavši, dahne u njih i kaže im: "Primitite Duha Svetoga. Kojima otpustite grijeh, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im."

Razgovor s Christopherom Derigeom, članom Međunarodne katoličke udruge "Pax Romana"

Subotičanima poručujem da sam uistinu ganut njihovim duhom!

Christopher Derige Malano je rođen 29. travnja 1981. u Honolulu (Hawaii). Osim srednje škole koju je završio na Hawaiima, završio je i Waipahu High School (visoka škola) te University of New Mexico (Sveučilište Novi Meksiko) na kojemu je diplomirao povijest i komparativnu religiju. Tijekom studija radio je na Katedri za glazbu. U okviru Sveučilišta kojega je pohađao, radio je na Koledžu za obrazovanje u Albuquerqueu u Novom Meksiku. Nakon toga, godinu dana je bio predavač u srednjoj školi na Hawaiima. Naposljetku, bio je predstavnik Međunarodne katoličke udruge *Pax Romana* u Ujedinjenim narodima u New Yorku. Neoženjen je i trenutačno je u Parizu (Francuska), kao misionar u sklopu Udruge *Pax Romana* i u razdoblju od četiri godine radit će kao generalni povjerenik.

Pokušavamo spojiti svakodnevni život uz pomoć vjere, uporabom intelekta i sposobnosti učenja kroz različite oblike obrazovanja

ZV.: Član ste Međunarodne katoličke udruge za intelektualna i kulturna pitanja "Pax Romana" (International Catholic Movement for Intellectual and Cultural Affairs – ICMI/CA) koja je utemeljena 1947. godine i djeluje u više od osamdeset zemalja svijeta. Na što je točno fokusirana ova Udruga, koja su sve područja njezina djelovanja i kakav je općenito njen utjecaj u svijetu?

□ C. D.: U prvom redu, pokret je fokusiran na mir i društvenu pravdu. Postoje dva dijela Pax Romane: studenti i stručnjaci. Imamo položaj konzultativne prirode u Ekonomskom i socijalnom vijeću Ujedinjenih naroda (ECOSOC), UN odjelu za javno informiranje (DPI) i UN agenciji za intelektualna i etička pitanja na području obrazovanja, znanosti i kulture (UNESCO). U okviru Crkve, imamo posebnu vezu s Biskupskim vijećem za svjetovne osobe i Državnim tajništvom.

Zapravo, Međunarodni pokret katoličkih studenata je nastao još 1887. godine kada je skupina mladih osnovala zajednicu katoličkih studenata. Udrugu je odobrio papa Leo XIII. Godine 1921. održan je prvi Kongres koji je okupio studente sa svih strana svijeta. Blaženi Pier Giorgio Frassati, član Pax Romane u Italiji i zaštitnik ovogodišnjeg Svjetskog dana mladih, pomogao je još tada oko organizacije Kongresa. Neki od nazočnih studenata poznavali su ljude koji su se borili u Prvom svjetskom ratu ili su i sami bili sudionici istoga, i kao rezultat toga bili oštro podijeljeni među sobom. Međutim, kako se Kongres približavao kraju, u duhu pomirenja svi su studenti prigrlili jedni druge. Upravo je zbog toga odlučeno da se Udruga nazove Pax Romana. Godine 1947., bivši pripadnici IMCS-a, koji su željeli nastaviti ovu misiju, ali više nisu bili studenti, pokrenuli su Međunarodnu

katoličku udrugu za intelektualna i kulturna pitanja (ICMI-CA). Od tada pa sve do današnjih dana uspijevamo spojiti svakodnevni život uz pomoć vjere, uporabom intelekta i sposobnosti učenja kroz različite oblike obrazovanja.

ZV.: Kako ste već spomenuli, u okviru Udruge Pax Romana djeluje i Međunarodna udruga katoličkih studenata (The International Movement of Catholic Students – IMCS/MIEC), za čije Tajništvo u Parizu radite posljednje četiri godine. U čemu se ogleda glavna zadaća ove Udruge studenata?

□ C. D.: Vezano uz studente, zabrinuti smo za holističnu formaciju i evangelizaciju sredine u kojoj se studenti kreću. U naredne četiri godine naša tema će biti "Izgradnja kulture mira i solidarnosti". Neke od tema na koje ćemo se usmjeriti su: obrazovanje za općesvjetski dijalog između različitih kultura i religija, uloga studenata i sveučilišta u pogledu ljudskih prava, opunomoćenje žena, građansko pravo, pomoć siromašnima, istraživanje alternativnih modela razvitka i dr. Studenti i drugi mladi ljudi su proročanski glas u Crkvi i u društvu uopće. Želimo iskoristiti ovakav potencijal za opće dobro.

ZV.: Izvjesno vrijeme radili ste i u New Yorku pri UN-u. Na koji način i za koje ste područje djelovanja pri UN-u bili zaduženi i kako sada, s izvjesne distance, gledate na to razdoblje vašega angažmana?

□ C. D.: Veoma sam počašćen što sam bio u prilici biti predstavnikom Pax Romane u Ekonomskom i društvenom vijeću Ujedinjenih naroda, ili jednostavno "ECOSOC"-u. Bilo je to kratko razdoblje mogega života, ali veoma korisno, jer sam bio u mogućnosti širiti brojna iskustva i stajališta članova Pax Romane diljem svijeta i predstavljati ih na međunarodnoj razini. Smatram da je veoma nepogodno to što je središte Ujedinjenih naroda u tako skupom gradu, jer to umnogome otežava redovitu nazočnost mladih ljudi.

ZV.: Kad smo već kod toga, činjenica je da UN ima veliki utjecaj na mnoga međunarodna pitanja, osobito kad je riječ o poštivanju ljudskih prava. S druge strane, jasno je da u nekim pitanjima njegov utjecaj u svijetu sve više slabi, osobito kad je u pitanju utrka za naoružanjem i sl. Unatoč pozivima na poštivanje ljudskih prava, vidimo da se u svijetu ona sve manje poštuju. U kojim područjima čovjekova života općenito se ta kriza današnjega društva najviše ogleda?

□ C. D.: Često je pogrešno tumačenje da su Ujedinjeni narodi samo Vijeće sigurnosti, a sve je to zato što se Ujedinjenim narodima posvećuje najviše pozornosti u medijima. U stvarnosti, postoje brojni drugi savezi, vijeća i agencije koje nadopunjuju Ujedinjene narode. Istina je također da mnogi ljudi gube povjerenje u Ujedinjene narode, a upravo zato mi kao laici trebamo učiniti našu nazočnost uočljivom kroz nevladine organizacije (NVO). Bez naše priče, svi ambasadori će imati iskrivljenu i nejasnu sliku o stvarnosti.

Rastužuje me to što su na vijestima konflikti uvijek popularniji od mira

ZV.: Područje Balkana oduvijek je kroz povijest bilo mjesto različitih sukoba, osobito nacionalnih. Srbija se i danas, unatoč tranziciji čije faze prevladava, nalazi pred takvim i sličnim problemima. S obzirom na to da se radi o maloj balkanskoj zemlji, koliko u međunarodnim krugovima, barem onim koji su vama bliski, vlada interesiranje za otvorena pitanja na Balkanu? Koliko su ljudi upućeni u cijelu problematiku?

□ C. D.: U poslu kojega radim, izložen sam različitim tipovima medija sa svih strana svijeta. Iznenađujuće je to da je sve što sam čuo ili pročitao u zadnje vrijeme veoma mali dio informacija. Čak i ako ih sve složim, ništa od toga ne pokazuje mi pravu sliku o tomu kakva je ovdje zapravo situacija. Rastužuje me to što su na vijestima konflikti uvijek popularniji od mira. U engleskom jeziku postoji izreka: "If it bleeds, it leads" (u slobodnom prijevodu to bi značilo: "Ako krvvari, prednjači!"). Nažalost, to je točno u većini medijskih agencija, a kao neki zaključak proizlazi da je mir izuzetak, a konflikti su ti koji su normalni, umjesto da se naglasi da je mir normalno stanje, a da su konflikti oni koji narušavaju ono što je normalno. Mene interesira da li urednici ili vlasnici kompanija sami donose odluku o tomu koje vijesti iznositi u javnosti ili oni jednostavno odgovaraju na ono što publika želi pročitati ili čuti. Bilo da je odluka na medijskim kompanijama ili nama, kao korisnicima medija, mislim da bi svi trebali preispitati i ocijeniti ovo pitanje.

ZV.: S obzirom na to da Vaš trenutačni posao, osobito onaj vezan uz misije, zahtijeva veliki angažman te stalna putovanja, na kakve ste probleme tijekom posljednjih godina rada nailazili odlazeći u različite zemlje? S kakvim se sve problemima suočavaju vjernici laici u nekim drugim krajevima svijeta i drugim kulturama, nama možda ne toliko bliskima?

□ C. D.: To je veoma teško objasniti s obzirom na to da su brige ljudi širom svijeta u osnovi iste, ali u isto vrijeme i veoma različite. Roditelji stalno vode brigu o tomu da njihova obitelj bude nahranjena, da bude na sigurnom. Radnici brinu o tomu da budu pravedno plaćeni i da ne budu izloženi opasnosti pri radu. Studenti se bore uravnotežiti svoju adolescenciju i mladost s obvezama koje im nalaže obrazovanje. Svi mladi koje sam upoznao trude se upoznati sami sebe. Oni imaju pitanja poput ovih: Što bih trebao raditi u životu?, Hoće li ono što radim pomoći meni i mojoj obitelji?, Da li me moji prijatelji vole?, itd. Trudimo se pokazati im vezu između toga što ih muči i njihove vjere. Mi ih pitamo: "Kako te tvoja vjera navodi da odgovoriš na svoje brige?", zato što naš svakodnevni život i naša vjera nisu i nikada ne bi trebali biti odvojeni.

Vidim u Subotici toliko potencijala – ovo je mjesto beskonačnih mogućnosti

ZV.: Budući da ste u Subotici boravili kratko vrijeme tijekom kojega ste se ipak imali prilike susresti sa skupinom mladih kojima ste održali i predavanje, kakve dojmove nosite iz ove sredine? Možete li čitateljima Zvonika prenijeti osobnu poruku, s obzirom na iskustvo koje crpíte iz svog jega rada?

□ C. D.: Vidim ovdje toliko potencijala – ovo je mjesto beskonačnih mogućnosti, ali što je još važnije, primijetio sam da se ovdje na život gleda optimistično. Više puta sam rekao ljudima koje sam upoznao da sam se ovdje osjećao kao da sam doma na Hawaima (naravno, ako izuzmemo klimu). Zaista, ovdje postoji nešto u ljudima i kulturi što utje-

če na to da se svaka osoba prihvaća i vrednuje kao posebna i toplo ju se poziva sudjelovati i biti dijelom lijepe zajednice. Nikada neću zaboraviti vašu sjajnu hranu (živio burek i paprikaš!), čarobne osmijehe, predivnu umjetnost, fantastičnu glazbu i prihvaćanje i ljubav među ljudima.

Jedan preplavljujući osjećaj me je obuzeo posljednje večeri koju sam proveo u Srbiji. S mladim zborom, VIS-om "Proroci", posjetio sam Beograd. Inače bih vjerojatno zaspao na putu koji traje tri sata, ali ova je vožnja bila drukčija i uopće se nisam osjećao umorno. Bili su pozvani pjevati na misi Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda. Tamo sam čuo pjesme koje znam napamet na engleskom ili španjolskom, kao na primjer: "Tvoje Ime slavim ja" ili "Pescador de Hombres". Osjetio sam nešto što ne mogu objasniti. Razumio sam sve što su pjevali, ali ne doslovce ili zbog toga što sam tekst već poznao na svom jeziku. Iako ne mogu to opisati, znam da sam iskusio nešto i da sam "osjećao" ono što su pjevali, kao da sam kroz njih osjetio samoga Duha Svetoga. Tijekom cijele mise, u nekoj vrsti strahopoštovanja, ostao sam nepomičan dok sam se molio da shvatim što znači ono što sam upravo doživio.

Nakon mise, ostali smo na kratkom prijemu na kojemu se predstavio drugi zbor. Nakon toga, VIS "Proroci" su ponovno bili pozvani pjevati. Znam da su pjevali svim ljudima koji su ondje bili, ali na trenutak sam se osjećao kao da je pjesma upućena posebno meni. Za mene se sve ugasilo i sva buka iz pozadine je nestala. Mislim da mogu reći da dok ih slušaš vidiš da pjevaju svima, ali poruka koju njihova pjesma nosi pogađa svakoga posebno. Harmonična kombinacija flaute, gitara, klavira i bongosa, zajedno s anđeoskim glasovima i pažljivo sastavljenim tekstom obraćala se mom srcu, više nego mom umu.

Znam da je Duh Sveti ovdje prisutan, u ovoj predivnoj zemlji. Možda je ovo životna lekcija na koju ću odgovor tražiti cijeli život, lekcija koja će me nastaviti poučavati i javljati mi se onoliko dugo koliko budem pamtio ove prelijepe trenutke svojega života.

Želio bih se zahvaliti svim ljudima koje sam upoznao i koji su mi omogućili ovaj posjet. Svoju bih zahvalnost posebno izrazio mojim domaćinima, obitelji Gaković, za njihovu ljubaznu i velikodušnu gostoljubivost. Molim za moje nove prijatelje, molim se za to da se ponovno sretnemo jednoga dana i to, nadam se uskoro. Svim Subotičanima poručujem da sam uistinu ganut njihovim duhom. Aloha!

Uskršnji blagdani

– raspust za sjemeništarce

Školski raspust u povodu Uskršnjih blagdana u našoj školi započeo je 18. ožujka i trajao je 8 dana. Već u roku od par sati sjemenište je postalo пусто, jer smo se svi uputili svojim kućama. Za vrijeme uskršnjih blagdana pomagali smo našim župnicima. Na uskršni utorak, po povratku u sjemenište, nastavili smo s redovitim programom u Paulinumu.

U posjetu subotičkom hramu Vaznesenja Gospodnjeg

U subotu, 29. ožujka, naša sjemenišna zajednica posjetila je pravoslavni hram Vaznesenja Gospodnjeg, u Subotici. U hramu nas je dočekaio paroh **Dragan**, koji nam je protumačio povijesni

tijek formiranja pravoslavne kršćanske zajednice na ovim prostorima, a potom i svu simboliku pojedinih dijelova i ornamenata pravoslavnog hrama: ulaznih vrata crkve, priprate, središnjeg dijela, ikonostasa i svetišta. Cjelokupno tumačenje i prikazivanje života njihove vjerske zajednice otac Dragan popratio je živim svjedočanstvima svog vjerskog obraćenja i nasljedovanja Božjeg poziva kroz svećeničku službu i poslanje pastira duša. Nakon njegovog izlaganja i zahvalnih rektorovih riječi zapjevali smo svi zajedno molitvu Gospodnju "Oče naš" nakon čega smo naš susret objektivno fotografirali zajedničkom fotografijom.

Predstavljanje knjige

Sjemeništarci četvrtog razreda **Dražen Dulić i Tomislav Kljajić**, nazočili su u petak, 4. travnja, predstavljanju knjige fra Beata Bukinca *O ulozi franjevac u seobama hrvatskoga naroda u XVI. i XVII. stoljeću*. Knjigu je čitalačkoj publici predstavio subotički katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Na ovom predstavljanju imali smo priliku upoznati se s višestoljetnim doseljnjem Hrvata na naše prostore i tako obogatiti svoje znanje iz opće kulture, a potom iz povijesti i vjeronauka.

Dan duhovnih zvanja

Papa Ivan Pavao II. proglasio je IV. vazmenu nedjelju – nedjelju Dobrog pastira za Svjetski dan duhovnih zvanja. Toga se dana cijela Crkva na osobit način moli za svećenička i redovnička zvanja.

Naše malo sjemenište ove školske godine proslavlja 45. obljetnicu svoga djelovanja. Prigodnom glazbenom meditacijom priređenom u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije, u čast obljetnice Paulinuma nastupili su: sjemenišni zbor "Schola cantorum Paulinum" pod vodstvom našega rektora **msgr. Josipa Mioča**, učenici recitatorske sekcije III. i IV. razreda s odabranim stihovima, te dvojica bivših sjemeništaraca, a sada bogoslova – virtuozna orguljama **Dragan Muharem i László Berenyi**.

Svečanoj akademiji nazočile su mnoge ličnosti iz javnog života Subotice: diplomate iz konzularnih predstavništava susjednih zemalja

Hrvatske i Mađarske, predstavnici lokalne samouprave grada Subotice, neki od ravnatelja i prosvjetnih djelatnika drugih subotičkih obrazovnih ustanova, te drugi ljubitelji lijepe umjetnosti, prijatelji i dobročinitelji našega sjemeništa. Sam događaj bio je medijski popraćen od strane lokalnih medija.

Izlet u Čantavir

Na poziv čantavirskog župnika **vlč. Utcai Roberta**, u nedjelju, 6. travnja, posjetili smo njihovu župnu zajednicu. Pred crkvom Sv. Antuna Padovanskog širokogrudno i rado dočekaio nas je vlč. Robert. On nam je rastumačio ponajprije povijest gradnje čantavirske crkve, te ispričao nekoliko anegdota vezanih uz prikupljanje sredstava za njezinu izgradnju. U 10 sati zajedno s okupljenim vjernicima proslavili smo nedjeljno euharistijsko slavlje. Misu je predvodio rektor sjemeništa. Pod misom je propovijedao naš prefekt **vlč. Ignac**, a na početku je sve okupljene srdačno pozdravio mjesni župnik. Misno pjevanje animirao je sjemenišni zbor zbor "Schola cantorum Paulinum", a o putu svoga poziva prisutnima je govorio **István Kurin**. Nakon svete mise uslijedio je susret s djecom i mladima. Oni su nam postavljali pitanja o našem školovanju i interesirali su se za detalje iz života u našoj zajednici.

Na ručak u obližnjoj gostionici pozvani smo dobrotom našeg bivšeg Paulinca g. **Antuna Nikolića**. Veliku pažnju privukle su nam tzv. "vašarske igre": bilijar, stolni nogomet i pikado. Ovu nesvakidašnju zgodu rado smo iskoristili. Svima koji su potpomogli realizaciju ovog našeg izleta srdačno zahvaljujemo.

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

Predstavljamo misijske zemlje

CRKVA U KINI (2)

Dolaskom Komunističke partije na vlast nastala su teška vremena za Katoličku crkvu u Kini. Godine 1951. prekinuti su diplomatski odnosi s Vatikanom.

Vlasti su željele odvojiti katolike od Rima te je osnovano Patriotsko udruženje kineskih katolika. Oni koji su ostali vjerni Papi pripadaju tzv. "podzemnoj" Crkvi. U novije vrijeme dolazi do malih pomaka na bolje.

Maovski režim nastojao je odvojiti Katoličku crkvu od Rima, te je osnovano Patriotsko udruženje kineskih katolika, koje nadzire komunistička vlast. Oni koji se nisu uključili u to udruženje postali su meta nesmiljenih progona. Započeli su misteriozni nestanci biskupa, svećenika i vjernika, dugogodišnja robovanja, nasilne smrti i neprestani nadzor nad bilo kakvom aktivnošću "podzemne" Crkve. Od 1958. godine vlast je nametnula "demokratski" izbor biskupa pod kontrolom Patriotskog udruženja. Vlasti nisu odobravale biskupe imenovane od Rima, nego su postavljali svoje kandidate, unoseći u obrasce ređenja tekstove koji jasno govore da ta ređenja nisu pod jurisdikcijom Pape.

Sveta Stolica je uvijek uzimala u obzir teške prilike u kojima živi Crkva u Kini, a osobito osamdesetih godina prošlog stoljeća kada je jedan biskup, imenovan od Patriotskog udruženja, tajno zatražio od Pape da bude priznat kao zakonito zaređen. Nakon toga ispitani su svi slučajevi ređenja biskupa i zaključeno je da se mogu smatrati valjanima, jer su zadovoljeni osnovni uvjeti. Od 2004. godine sva ređenja biskupa u Kini su odobrena i od Rima. Prema podacima iz 2006., u Kini ima 120 biskupa: 46 ih pripada "podzemnoj Crkvi", a 74 "patriotskoj". Oni prvi su u potpunom jedinstvu s Rimom, ali sve je više svećenika i biskupa iz "patriotske" Crkve koji su u svojim srcima sačuvali jedinstvo i žele da to bude javno potvrđeno.

Ivan Pavao II. zamolio oprost

Na simpoziju o najvećem misionaru Kine, Matteu Ricciju, održanom na Gregorijani u Rimu koncem listopada 2001., papa Ivan Pavao II. zamolio je oprost za pogreške koje je Katolička crkva počinila kroz stoljeća u Kini prilikom misionarenja, a uz podršku svjetovnih europskih kolonizatora. Također je izrazio želju za ponovnom uspostavom diplomatskih odnosa. Kineske vlasti su reagirale, te također istaknule želju za obnovom diplomatskih odnosa. No, po njima, postoje velike zapreke da se to ostvari. Zamjeraju što je Papa 1. listopada 2000. proglasio svetima 120 kineskih mučenika, ubijenih u razdoblju od 1648. do 1930., a to su za njih izdajnici i pomagači kolonizatora. Zatim, smeta im što Vatikan ima dobre odnose s Tajvanom, kojega oni ne priznaju. A svako religijsko djelovanje Crkve smatraju miješanjem u unutarnje poslove Kine.

Dolaze li bolji dani za katolike u Kini?

Dok se još uvijek događaju progoni i ubojstva katolika u Kini, papa Benedikt XVI. živo se zauzima za poboljšanje situacije. Naime, 30. lipnja 2006. Papa je uputio pismo kineskim katolicima, puno ljubavi i razumijevanja za njihovo mučeničko življenje kršćanstva. To pismo izražava ohrabrenje katolicima odanim papi, a ujedno je poziv vlastima na poboljšanje dijaloga i odnosa između svih strana. Papa je u tom pismu ustanovio dan molitve za Crkvu u Kini – 24. svibnja. Kineski katolici su zahvalni Papi na pastirskoj brizi i zauzimanju za slobodu Crkve.

"Patriotska" Crkva pozdravlja Papin korak na putu dijaloga, a kineske vlasti su također nešto spremnije na ustupke i dogovore. Osnovni zahtjev je opet da Vatikan prekine diplomatske odnose s Tajvanom. Na to se iz Vatikana odgovara da će to biti riješeno čim Kina primi diplomatsko predstavništvo Svete Stolica u Peking. Čitav problem je zapravo u tome što vlasti gledaju na Crkvu u okvirima zemaljskog i političkog djelovanja, a ona je posve duhovna i nadzemaljska stvarnost.

Unatoč svemu, porast religioznosti

Najnovija istraživanja pokazuju da raste broj vjernika u Kini. Ispraznost marksizma i komunizma ne mogu dati smisao životu. U Kini se osjeća sve veća potražnja za duhovnošću. Prema istraživanju sveučilišta u Shanghaiju, najmanje 300 milijuna Kineza ispovijeda vjeru. Gotovo 35% stanovnika starijih od 16 godina priznaje se vjernicima. Broj kršćana snažno raste, a procjenjuje se kako u Kini ima oko 40 milijuna kršćana. Dakako, da ponajprije raste broj pripadnika tradicionalnih religija budizma i taoizma.

Rastu religioznosti pogoduje očaj na selima, gdje ne postoji javno zdravstvo niti socijalna potpora. Ljudi više ne znaju komu se utjecati stoga se obraćaju religiji. Postoji vjerski preporod zbog bijede, ali i preporod koji traži nove ideale koji će zadovoljiti duhovnu žeđ, koju nisu zadovoljile brojne godine ateizma. Glad za duhovnim očituje se i među obrazovanim slojem. Vjeru najviše otkrivaju mladi, sveučilišni profesori, studenti i profesionalci. Čini se da porast kršćana izmiče kontroli "patriotske" Crkve i državnih vlasti, te bi u Kini moglo nastupiti vrijeme veće vjerske slobode.

Što je duhovnost?

Razmišljali smo što su to "duhovne vježbe", koje su njezine osnovne karakteristike, stupnjevitost rasta duhovnog života i što se postiže obavljanjem "duhovnih" vježbi. Sada želimo razmišljati o kršćanskoj duhovnosti, ili bolje o kršćanskoj duhovnoj "avanturi". Kako se okrenuti i živjeti u onostranosti, a ne samo živjeti u ovostranosti.

Što je to "duhovnost"?

Pojam "duhovnost" danas se vrlo često rabi, ali ga je teško jednoznačno odrediti. Valja se stoga osloniti na svagdanju uporabu riječi, ali tako da se ne ode predaleko. Povijest nam toga pojma pruža mnoge spoznaje.¹

Pridjev "duhovan" pojavljuje se u francuskom jeziku u 13. stoljeću, a dolazi od latinske riječi "spiritualis", kojim se želi izreći nešto što je duhovnoga reda, što nadilazi materiju. Riječ "duhovnost" pojavljuje se u 16. stoljeću, a povezana je s kršćanskom antropologijom, prema kojoj je čovjek sastavljen od duše i tijela. Tijelo je materijalno i podložno zakonima prostora. Duša je duhovno počelo sa svojim duhovnim zakonitostima. Religiozni i vjerski život zbiva se u duši koja je besmrtna, premda i tijelo u njemu sudjeluje na svoj način. Dakle, pojam "duhovno" ne odnosi se samo na život duše nego i na život razuma. Početkom 17. stoljeća pojam "duhovan" označavao je ono što je razumno i mudro što traje sve do danas.²

Pod "duhovnim" pojmom smatra se ono što se odnosi prema duhu, a duh promatrao kao suprotnost materiji. Duh također označava razum, kao i unutarnje počelo života i upravljanja sobom. Stoga, duhovni život može biti i misleni život i moralni život, no ovdje ovaj pojam ne želimo razmatrati u širem smislu.

Možemo li govoriti o definiciji duhovnosti? Ima ih mnogo zavisno o pojedinom piscu koji piše o duhovnosti. Ipak možemo reći da je riječ "duhovnost" češća i da se shvaća u odnosu s vjerskim životom u najdubljem i najnutarnijem smislu. Religiozna činjeničnost u čovjeku vrlo je složena, te u svakom pojedincu može poprimiti različite oblike, od površnih do vrlo dubokih unutarnjih. Religioznost progđa samo srce osobe i svojim unutarnjim ustrojem proizvodi različite učinke. Unutarnji čovjekov život je najvažniji i iz njega sve drugo

proizlazi. Duhovni život je život duše sa svojim Bogom, odnosno, Božji život u intimnosti vjernika. To je dijalog na najdubljoj razini, a njegovi oblici mogu se razlikovati prema ulozi različitih vjera, dobi, osobnih sklonosti, te može napredovati kao i nazadovati. Čovjek je velika tajna i sav njegov unutarnji svijet jednako je zanimljiv istraživanju kao i izvanjski svijet. U intimnom svijetu dijalog čovjeka s Bogom slijedi zakone koji se postupno uče i spoznaju. Stoga duhovnost označava sve ono što se tiče Božjega života u ljudskoj duši i ljudskom biću.

Pojam "mističan"

Spomenuli smo da izraz "duhovnost" potječe iz 16. stoljeća, što nas upućuje na to da se i prije poznao pojam Božjega života u čovjekovoj duši, ali su se upotrebljavali drugi izričaji. Jedan od tih izričaja je i "mističan". Taj izraz potječe iz 3. stoljeća kršćanstva. Početkom 4. stoljeća počinje se govoriti o "mističnoj teologiji". Može se reći da je značenje toga izričaja ono što mi danas nazivamo "duhovnošću" ili "duhovnim životom". Pojam "mistična teologija", na široko se rabio sve do kasnog 18. stoljeća. U početku je pojam "mistika" označavao i praktične teoretske vidike Božjega djelovanja u duši čovjeka, a kasnije se postupno sužavalo značenje pojma "mistika", pa se "mistika" svela na označavanje samo izvanrednih očitovanja Božjega djelovanja, kao što su ekstaze, vizije, bilokacije itd.³

"Asketska teologija"

Kada se "mistična teologija" više nije bavila najuzvišenijim nutarnjim stanjima duše, od 17. stoljeća dodavao se pojam "asketska teologija", koja je označavala prvo razdoblje duhovnoga života i pripreve za mistično sjedinjenje duše s Bogom. Takva podjela duhovnoga života na mistični i asketski život nametnula se i nalazimo je u ranom 20. stoljeću kod duhovnih pisaca, kao što je Tanquerey.⁴ Takva su izdanja toga djela duhovno hranila naraštaje svećenika i laika, slično kao i veliki rječnik duhovnosti.⁵ Danas se izraz "duhovnost" općenito prihvaća, dok se izrazi "mističan", "mistika" uzimaju samo za onaj dio duhovnosti koji se tiče dubokih unutarnjih stanja duše, kao i onih izvanjskih i najposebnijih. Pojam "askeza" manje se rabi,

dok "asketka teologija" više ni ne postoji.

Kao što možemo iz ovoga uočiti, ovaj je razvoj nastao samo unutar kršćanskog katoličkog ozračja. No, u svakoj vjeri se uočava da postoji nešto s onu stranu mističnoga, što svatko promatra s gledišta svoga vjerskog ustroja, što ovisi o tome živi li vjernik svoju vjeru iskreno. Ako živi, u određenom će slučaju doći do istinskoga duhovnog života, čija će očitovanja biti slična bez obzira na različitost vjere. Čini se također prikladnim da, unatoč sličnostima, postoji autonomnost kršćanskog duhovnog života jer ga tijekom njegovih etapa posebnim čini Kristova prisutnost. S tog gledišta ovdje se ne utvrđuje fenomenologija duhovnoga života tako da bi ona odgovarala svim vjerama. Riječ "duhovnost" ovdje zadržava svoj uobičajeni smisao kršćanske, a posebno katoličke duhovnosti.

Izvori za povijest duhovnosti

Izvori za povijest upoznavanja kršćanske duhovnosti prije svega su svjedočanstva osoba koje su živjele duhovna iskustva te ih opisala. Tu ubrajamo: Duhovne dnevnike, autobiografije i pisma. To su prvorazredni izvori. Među najvažnijim svjedočanstvima su: Ispovijesti sv. Augustina, Život svete Terezije Avilske, autobiografija i Duhovni dnevnik sv. Ignacija Loyolskoga, Povijest jedne duše svete Terezije od Djeteta Isusa, Duhovni dnevnik blaženoga pape Ivana XXIII. itd. U 20. stoljeću, stručno su se bavili duhovnošću i time zadobili novu važnost veliki duhovni pisci: O. Garrigou-Lagrange dominikanac, mons. Soudreu, isusovci O. Poulain i O. Guibert. Od suvremenih pisaca na međunarodnim učilištima duhovnosti spomenimo: isusovca Charla. Andrea Bernarda, te sada već preminuloga franjevca O. Atanazija Matanića. Oni su izdali temeljna djela prožeta teologijom i iskustvom.

(nastavlja se)

1. RAYMOND DARRICAU, BERNARD PEYROUS: *Duhovnost*, FTI., Zagreb, 2002, str. 5.
2. Usp. isto.
3. Usp. isto str. 7.
4. TANQUEREY, *Precis de Theologie ascetique et mystique*, Pariz, 1923.
5. DICTIONNAIRE DE SPIRITUALITE ASCETIQUE ET MYSTIQUE, Pariz, 1937.

Egipatska zla (4)

Faraon je najbolji primjer do koje mjere se čovjek može opirati Bogu, pa i na svoju vlastitu štetu. Možda se čitatelj pita, pa je li moguće da se čovjek koji je stvorenje tako može opirati svemogućem Bogu? To je moguće upravo zbog toga jer je Bog čovjeka stvorio slobodna i poštuje tu njegovu slobodu i ni na što ga ne želi prisiliti. Poslušnost mora biti dragovoljna. I zato Bog opominje, nagovara, čeka ali ne želi prisiliti. Osim toga, svaki put kad Bog čovjeka izbavi od nekog zla, čovjek zaboravi što je obećao i ukruti svoje srce kao što je to činio egipatski faraon. No, sud Božji se nastavlja. Slijedi sljedeće zlo.

Pomor stoke

Ovaj odlomak započinje Jahvinom naredbom Mojsiju da opet pođe k faraonu. Mojsije sada faraonu nosi proročku riječ. To se vidi po formulaciji: *Ovako govori Jahve* (hebr. proročka formula: *koh 'amar Jahve*). Božja naredba faraonu je uvijek ista: *Pusti moj narod da ode i da mi štovanje iskaže*. Uz naredbu slijedi i prijetnja: *Ako ga ne pustiš...* Ovaj puta kazna će pogoditi egipatsku stoku koja se u tekstu detaljno nabroja: konje, magarce, deve, krupna i sitna stoka. To je bila velika prijetnja budući da su se Egipćani, uz poljoprivredu koju im je omogućilo poplavljanje rijeke Nila (zato su ga smatrali božanstvom, pa smo vidjeli kako mu faraon svakog jutro prinosi žrtvu!), pretežno bavili stočarstvom. Među stokom koja se nabroja tu je i *krupna i sitna stoka*. Krupnu su sačinjavala goveda, tj. krave, volovi i jedna posebna vrsta krava iz toga podneblja, a u sitnu stoku su spadale ovce i koze. Krupna se stoga upotrebljavala ne samo za mlijeko i meso već i za rad kako nam to pokazuju slike i crteži iz onoga doba. Nije stoga čudno što se sve to naziva jednim imenom: **blago**. Toliko si bio bogat, koliko si imao blaga tj. grla stoke.

Ruka Jahvina udarit će strašnim pomorom. Ruka Jahvina je u Bibliji izraz Božje snage a njezin udarac izaziva strašne posljedice. Ruka Jahvina pobjeđuje (*usp. Pnz 32,27*), ruka Jahvina je moćna (*usp. Jš 4,24*), kad se ruka Jahvina spusti na grad, nastaje

silna strava (*usp. 1 Sam 5,9*). Ali ruka Jahvina razlikovat će stoku Izraelaca od stoke Egipćana. Neće se, dakle, moći reći da je posrijedi neka epidemija koja zaredom odnosi svu stoku.

Nema više rokova, nema više čekanja. Faraon još ima samo "danas" jer pomor će se dogoditi "sutra". Tako se i zbililo. Sutradan sva stoka Egipćana uginu. Faraon još uvijek sumnja je li to učinila *ruka Jahvina* ili je posrijedi opći pomor stoke. Traži način kako bi obezvrijedio Božje djelo pa je *istraživao i uvjerio se da od izraelske stoke nije uginulo ni jedno grlo*. Stočni fond Egipćana je potpuno uništen. Čovjekov grijeh uvijek ima posljedicu i na prirodi.

Učinak? Pisac nas izvješćuje da je *faraonovo srce ipak otvrdlo i nije pustio naroda*. On nije bio direktno pogođen. Za njega će uvijek biti, pa morao uzeti i od stoke Izraelaca kojoj se nije ništa dogodilo. Rijetko kada vladari gledaju na narod. Ali Bog ide dalje, njegov sud se nastavlja. Što će biti sljedeće?

Čirevi

Izvještaj o ovom egipatskom zlu dugujemo svećeničkoj predaji (P). To zaključujemo iz njegovih elemenata, a i iz prisutnosti Arona. Božje instrukcije Mojsiju i Aronu ne sadrže nikakve riječi opomene koje bi oni morali reći faraonu (*usp. 8,12*, uputu za komarce, koja je također predaja P!). Božje se riječi Mojsiju i Aronu odnose samo na čine koje oni moraju izvršiti pred faraonom. Ovdje nema prijetnje što će se dogoditi ako faraon ne izvrši Božju zapovijed budući da je on stalno u neizvršenju, u okorjelosti svojega srca i ni na tren se nije pokolebao. Stoga Mojsije i Aron trebaju ovo znamenje samo izvesti i to pred očima faraona. Ne spominje se ni mjesto gdje se taj susret ima dogoditi. Oni jednostavno trebaju uzeti pepela iz peći i doći pred faraona. Taj pepeo oni trebaju pred očima faraona baciti *prema nebu*. Posljedica toga bit će *sitna prašina po svoj zemlji egipatskoj*. Zatim nas pisac izvještava da su Mojsije i Aron to i učinili. Što se dogodilo kada su oni rasuli pepeo prema nebu?

Mojsijeva i Aronova poslušnost riječi Božjoj odmah je izvela učinak

kako je Bog to i obećao: *na ljudima i na životinjama će izvesti oteklina i stvarati čireve s kraja na kraj Egipta*. Sada faraon ne može pozvati u pomoć ni svoje čarobnjake kojima se do sada vješto pokušavao služiti budući da *su i čarobnjaci, kao i ostali Egipćani bili prekriveni čirevima*. Čarobnjaci faraonovi su nemoćni jer su i sami pokriveni čirevima. Faraon je ostao sam. Što će učiniti?

Faraon je ostao tvrd. Tako nas izvještava pisac. No, u izvještaju pisca ima izraz koji čitaoca može zbuniti: *Ali je Jahve otvrdnuo srce faraonu...* Što to znači? Je li Jahve zato da faraon ostane tvrda srca ili pak da prepozna znamenje i da promijeni svoju odluku? Svakako da bi Bog htio da ga faraon poslušna, ali u isto vrijeme vidi da egipatski vladar ni na kraj pameti nema odustati od svoje tvrdokornosti. Kad je tako, neka mu je tvrdo srce! Upravo to tvrdo srce dovest će do sljedećeg Božjeg zahvata i tako će to ići tako dugo dok ne bude suočen sa smrću, smrću svojega prvorođenca, prijestolonasljednika.

Ne smijemo ovdje zaboraviti da sve Božje djelovanje ima samo jedan cilj: spasiti čovjeka. Ovdje je u pitanju spasenje i oslobođenje velikog mnoštva porobljenog izraelskog naroda kojeg tvrdo faraonovo srce uporno drži u ropstvu opirući se svem Božjem djelovanju. Faraon to čini iz koristoljublja, jer bi odlaskom Izraelaca izgubio veliku radnu snagu. Premda je ostao sam, bez pomoći čarobnjaka, faraon se svjesno odupire. Ovdje je ta svjesnost posebno i naglašena: *faraon ne poslušna Mojsija i Arona kako je Jahve rekao Mojsiju*. To što Bog unaprijed zna kako će čovjek reagirati i kako će upotrijebiti svoju slobodu, još uvijek ne znači da Bog djeluje na njegovu slobodu. On samo zna kako će je čovjek upotrijebiti. U vezi toga ljudi često postavljaju pitanje Judine izdaje. Ako je Isus znao, zašto ga je izabrao? Kad ga je izabrao, Juda je bio dobar i privržen. Dao mu je šansu kao i svakom drugom. Nepravедno bi bilo da mu nije dao šansu. Svaki čovjek ima pravo na šansu.

(U sljedećem broju: Egipatska zla 5)

ALBUM SVETACA

Autor: Luka Skenderović
Vrtić Marija Petković, Subotica

Mijenjajmo brzo UZORE!

Jedan je učenik u školi na svom mobitelu "sahranio" svoju nastavnicu! Vjerujte, ovo nije šala! Svojim prijateljima u razredu je zaprijetio i oni ga nisu smjeli prijaviti, a on je ružnu poruku slao dalje.

Na ulicama ima djece koja od svojih vršnjaka pod prijetnjom batinama oduzimaju mobitele ili novac.

Neka se djeca skrivaju po raznim mjestima za vrijeme škole, odlaze igrati internetske igre, pušiti ili se čak opijati. Gledala sam kako djeca neke svoje prijatelje iz razreda izbjegavaju, čak se dogovaraju kako će im napakostiti. Neki dogovaraju tučnjavu u određeno vrijeme na određenom mjestu. Da ne povjerujemo.

Dragi moji Zvončići, neki od vas se sigurno zgražavaju nad ovim događajima. I ja sam užasnuta, tužna, ne mogu vjerovati da i takve ružne stvari rade djeca. Zašto to neka djeca rade? Vjerojatno zato što to vide kod drugih. Kod koga? Pa naravno, vide da to rade njihovi uzori, a oni su na filmu, u internetskim igricama, na televiziji a ponekad i odrasli u njihovoj blizini.

Junaci filmova najčešće krađu, imaju oružje, tuku se... Ali i oni završe u zatvoru ili im se nešto drugo loše dogodi. Ali, najčešće djeca nisu svjesna da su posljedice jako strašne. Kad čujemo da je netko stradao, mislimo – šteta. A kad se to dogodi nama, ili nekom bliskom, e onda nas to jako boli.

Kako je strašno da neki roditelji ne znaju kuda im idu djeca za vrijeme škole, gdje se igraju ili druže u slobodno vrijeme. A još je gore što je mnogoj djeci dosadno pa od dosade drugima čine nažao.

Tko nam može biti uzor danas? Ja gledam Isusa. Njemu su se mnogi rugali, ismijavali, tukli, pa čak su ga i ubili. A on? Nije uzvratilo. Još se i molio za te ljude. Njemu su slični sveci. I oni su Isusa imali za uzor. Više su voljeli biti dobri nego nekoga ljutiti. Jer, znali su da je ljubav prema drugima najveća vrlina.

Ovi uzori iz svijeta filma, estrade, iz "igrica" jako kratko traju. Ponekad i ne znamo kako u stvarnosti žive. Stoga se radujem da u našoj crkvi možemo imati prave uzore – to je Isus i to su sveci čiji nam primjeri pokazuju kakvi trebamo biti. O njima uče i naša djeca u vrtiću Marija Petković u Subotici, uče i mali animatori u Sonti, a vjerujem i u drugim mjestima.

Dragi Zvončići i Zvončice, isplati se biti dobar. Dobrotu Bog nagrađuje. A vi znate da dobri ljudi nisu opasni! Molim za svu djecu blagoslov kako bismo bili dobri ljudi po uzoru na – ISUSA.

Vaša Zvončica

Sveti Franjo i tri dječčaćića

U vrijeme dok je sveti Franjo živio u kućici u Firenci, dođoše na vrata tri mala Firentinca s majkom i ocem vidjeti Sveca. Pošto su pozvonili i rekli zašto su došli, sveti Franjo ih uvede u vrt. Ondje ubere pet smokava i odnese ih do nevine dječčice koja ga promatrahu. I dok je očima gledao njihovu vanjštinu, duhom je predviđao što će od njih biti u budućnosti. Zbog toga prvom dade jednu smokvu; drugome isto jednu; ali trećemu dade tri smokve govoreći: "Ti ćeš jednog dana biti jedno od moje najdraže djece." To se i obistinilo. Kad je dječčak odrastao, postao je fratar imenom Anđeo, a svojim anđeoskim djelima opravdao je svoje ime.

Eto, draga djeco, puno puta se pitamo zbog čega baš Ja manje dobijem od svojeg brata ili sestre, svojeg prijatelja ili prijateljice, ali kako vidite, i sveti Franjo je imao svoje miljenike.

Sasvim je sigurno da ste i vi nečiji miljenici. Jeste li to primijetili?

male šale 😊

ALPE

Pita sin tatu: Tata, a gdje su Alpe?
– Ne znam sine, pitaj mamu, ona je spremala stan.

ZAMISLI!

Mama: Zašto ne jedeš ribu?
Petra: Ne volim jesti ribu.
Mama: Zamisli da voliš ribu pa ju lijepo pojedi!
Petra: A ti zamisli da sam je pojela pa odnesi tanjure!

Cvjetići za Isusa

U đurđinskoj crkvi Sv. Josipa Radnika, tijekom Korizme djeca su na svoj način pokazala ljubav prema Isusu.

Dolazeći na svetu misu, od prve korizmene nedjelje pa do Cvjetnice, uključujući i svete mise preko tjedna, svako dijete donosilo je jedan cvjetić. I to: prvi razred crveni, drugi razred plavi, treći razred (prvopričesnici) bijeli cvjetić. Djeca iz vrtića donosila su žute cvjetiče. Čini se da je ovih bilo najviše!

Na dan velike uskrsne ispovijedi, na večernjoj svetoj misi trnje se sasvim rascvjetalo! Mnoštvo raznobojnih cvjetića (i mnoštvo pomirenih duša u ispovijedi), učinile su da toga Velikoga petka trnje krune uistinu manje bude Isusa!

Vjeroučiteljica

Naučimo jednu lijepu, staru bunjevačku molitvu pred spavanje! Uz prvi red prekrizimo jastuk i nastavimo...

KRIŽAM, LIGAM

Na križ ligam.

**Križ me čuva do ponoći,
Svi anđeli od ponoći,
Sam Bog dovika!
I ja ligam u ložnicu
kao Isus u grobnicu.
Ako minem i priminem,
Primi, Bože, duh moj,
Ako ustanem i osvanem,
Fala Tebi, Bože moj.**

Završna svečanost Kviza

ČITAM i SKITAM

U velikoj i predivnoj vijećnici subotičke Gradske kuće, 2. travnja – na Međunarodni dan dječje knjige, održana je velika završna svečanost kviza pod nazivom ČITAM i SKITAM. U kvizu je sudjelovalo 400 učenika. Oni su čitali, u mašti skitali i svoje popunjene UPITNIKE vratili u Gradsku knjižnicu i tako stekli pravo na jednu od stotinu nagrada! Venera bike iz Subotice darovala je glavnu nagradu BICIKL!

U divnom programu sudjelovali su Lidija i Boban Ivković sa himnom ČITAM i SKITAM autora

Marjana Kiša uz fantastičan ples balerina CREATIVE STUDIA, studia za moderan Balet, u koreografiji Mirjane Perčić, Katarine Horvat i Maše Tili.

U programu su nastupili i najbolji subotički recitatori koji će predstavljati Suboticu na Pokrajinskoj smotri recitatora u Sečnju, a program su vodile glumice Márta Árokszáłási i Gertruda Fridrik.

Što je KNJIGA?

Knjiga pokazuje budućnost i ona te čeka.

– Barbara Šarčević, 3. c, OŠ "Ivan Milutinović"

Knjiga je mašta, znanje kroz igranje.

– Josip Jaramazović, 4. c, OŠ "Ivan Milutinović"

Knjiga je najveće blago svih ljudi, izvor znanja, put u maštovite krajeve i najbolji čovjekov prijatelj.

– Filip Peić Gavran, 3. h, OŠ "Matko Vuković"

Što smo naučili u KVIZU?

U kvizu smo mogli naučiti ponešto o Dositeju Obradoviću, Matiji Korvinu (Mátyás Corvin) i Balintu Vujkovu. Sudionici kviza družili su se bajkama, pjesmama, časopisima, enciklopedijama i naučili ponešto o domaćim životinjama, o prirodnim pojavama i starim civilizacijama.

Uredio: PeTaR

Snaga, sila i moć zajedništva

Dragi mladi,

svatko od nas je stvoren na sliku Božju. Bog je jedan a opet trojedini, čime se očituje da i mi trebamo zajedništvo! Čitajući zapise o Isusovu životu, možemo vidjeti da nije bio sam, nego je imao dvanaest apostola uza se. Isto je tako i u prvoj kršćanskoj zajednici: "Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama" (Dj 2, 42). Ovdje je prikazan život prvih kršćana koji su naš uzor. Stoga je ovaj ulomak i uzet za geslo Susreta hrvatske katoličke mladeži koji će se održati u Varaždinu 26. i 27. travnja. Upravo se na taj način obnavlja zajedništvo poput prve zajednice. S druge strane, pred nama je Biskupijski susret mladih u Baču pod geslom: "Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci" (Dj 1, 8).

Govoreći o Duhu Svetome kao glavnom činitelju zajednice, bilo bi pogrešno misliti da Duh Sveti isključuje ljudski faktor ili ga čini nepotrebnim. Često čujemo da za kršćanina nije važno mnogo znati, dovoljno je samo moliti. Svakako, molitva jest nerazdvojni dio zajedništva, ali potrebno je i znanje. Ne možemo svoj dio posla prebaciti na Duha Svetoga. On traži našu aktivnost. Stoga se zajedništvo ne smije svesti na puku praksu. Znanstveno i praktično zajedništvo moraju jedan drugoga podržavati jer su nerazdvojni. Glavnu zadaću imaju vjernici – kuća se ne gradi od krova, nego od temelja. Ako Crkva praktički ne osjeti da osim glave ima i tijelo i da glava bez tijela ne može funkcionirati, ona će biti hroma, puna lijepih govora, međutim ništa više od toga. Potrebno je oživjeti društvene komunikacije unutar Crkve.

Pred nama je dosta događanja i potrebno si je posvijestiti koliko je bitno zajedništvo! Iskoristi priliku i otkrij koji si dio Kristova tijela, a povrh svega, budi POSTOJAN!

PeTaR

OBAVIJESTI

Tribina mladih

Tema:

**Božanske kreposti
- vjera, nada i ljubav
u perspektivi
Kristova uskrsnuća**

Predavač: Božo Radoš,
profesor iz Đakova

**Sušajte emisiju
za malde na
RADIO MARIJI**
svake nedjelje
od 14,45 do 15,45

**Biskupijski susret
mladih u Baču**
03. 05. 2008.
prijave na župama

Havajac u Subotici

Christopher Derige Malano, mladić s Hawaja, posjetio je 6. travnja mlade Subotičane na vjeronauku u župi Sv. Roka. Govorio je o sebi i o Udruzi Pax Romana u kojoj djeluje. Christopher se rodio i odrastao je na Hawajima, otocima koji se nalaze u sredini Pacifika – na drugoj strani svijeta. No, njegova obitelj je s Filipina i iz Španjolske. On je prvi iz obitelji koji je išao na fakultet, zahvaljujući stipendiji koju je dobio. Završio je povijest i komparativnu religiju. Kad je diplomirao, godinu dana je radio na Sveučilištu New Mexico, u školi za edukaciju. Poslije toga vratio se na Hawaje kako bi započeo master studij. Nakon nekog vremena Christopher je imao sreće biti predstavnikom studentata Katoličkog sveučilišta širom svijeta pri Ujedinjenim narodima. Prošle godine bio je izabran služiti Crkvi kroz četiri godine kao generalni tajnik Udruge Pax Romana, u kojoj postoje dva odjela: za profesionalce i intelektualce te za ostale studente. Chris je na odjelu za studente. Udruga Pax Romana je predstavljena u preko 80 zemalja i broji preko 4 milijuna članova. Na pitanje čime se bavi Pax Romana, Chris odgovara: *Zbog naše vjere u Krista, odgovorni smo za društvene potrebe mladih diljem svijeta. Postoji mnogo stvari koje pogađaju ljude na različite načine. Mi se trudimo dijeliti njihove priče s Crkvom i s društvom općenito*, istaknuo je. Chris je mladima kroz dvije igre pokazao koliko smo različiti, te kako unatoč tomu naše različitosti čine zajedništvo boljim.

Antonija Sudarević

Vodeni ponedjeljak

Stari običaj *polivanja* djevojaka i žena na *Vodeni ponedjeljak* sačuvan je sve do danas u uskrsnim običajima bačkih Hrvata. Istina, nekad su momci na uskrсни ponedjeljak polijevali djevojke vodom, danas parfemom, dok su konje i kola kojima su nekad išli u polivanje zamijenjeni automobilima. No, i danas se ponegdje znaju organizirati mladići obučeni u narodnu nošnju i tako ići u polivanje. Kao u prošla vremena. Još kad ih prate tamburaši... O tomu se poslije dugo *divani* među polivačima i među djevojkama.

Mladi se znaju okupiti u veću skupinu pa autima ili čak kombijem ići u obilazak djevojaka. Pokoji znaju sakriti vrč s vodom, a potom ga cijeloga izliti na djevojku. Često znaju reći "E, da je ovaj dan malo duži." Očevi malih dječaka također prakticiraju ovaj običaj. Iako oženjeni, sa sinovima idu u polivanje supruge, bake, tetaka, drugih rođakinja i prijateljica. Osim izmjena koje vrijeme nosi, polivače danas darivaju šarenim jajima i narančama, a kite ih i proljetnim cvijećem, baš kao nekada.

Antonija Sudarević

Subotički VIS Proroci osvojio treće mjesto

Piše: Petar Gaković

Nakon što je nekadašnji subotički Vokalno-instrumentalni sastav Proroci prije dvadeset i jednu godinu nastupio na Uskrs festu osvojivši treću nagradu, na ovogodišnjem, 27. po redu zagrebačkom Uskrs festu, održanom na Bijelu nedjelju 30. ožujka u Koncertnoj dvorani "Vatroslava Lisinskog" u Zagrebu, nastupio je sadašnji VIS Proroci s pjesmom "Sa svjetlom u duši", s kojom je osvojio treće mjesto.

U natjecateljskom dijelu Uskrs festa izvedeno je dvadeset skladbi, koje su odabrane između 68 pristiglih na natječaj. Prema odluci stručnog ocjenivačkog suda prvo mjesto osvojila je skladba "Isuse dođi" u izvedbi VIS Ben Hur iz Rijeke. Debitantica **Katja Budimčić** iz Rijeke sa skladbom "Isus šalje nadu" osvojila je drugo mjesto, a treće mjesto VIS Proroci s pjesmom "Sa svjetlom u duši" za koju je tekst napisala **Josipa Dević**, dok je za aranžman bio zadužen **Viktor Kesler**. Najbolja pjesma po izboru samih izvođača bila je pjesma sastava Ben Hur s pjesmom "Isuse, dođi", a nagradu slušatelja Hrvatskog katoličkog radija osvojila je pjesma "Oče naš" u izvedbi dva benda: Laudantes i The Messengers. U ime glavnog medijskog pokrovitelja Glasa Koncila nagradu za najbolji tekst za skladbu "Moj put" primio je VIS Navjestitelj. Na kraju festivala posebna nagrada za 40 godina prisutnosti na glazbenoj duhovnoj sceni, 30 godina diskografije tijekom kojih je snimio pet singl-ploča, šest video programa i petnaest albuma, dodijeljena je hrvatskom dušobrižniku u Švicarskoj **fra Šimunu Šiti Čoriću**. U revijalnom dijelu festivala predstavljena je himna ovogodišnjeg Susreta hrvatske katoličke mladeži u izvedbi Apostola mira i zbora mladih Varaždinske biskupije.

Dodajmo kako je kao i ranijih godina, samom festivalskom natjecateljskom programu prethodio pretprogram koji je održan dan ranije u Pastoralnom institutu na Kaptolu s

temom "Duhovna glazba u službi evangelizacije". Bila je to prilika za bolje upoznavanje samih izvođača kroz rad u skupinama. Na misi koju je predvodio povjerenik za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije **Domagoj Matošević** predstavljene su skladbe s prošlogodišnjih radionica u izvedbi zbora mladih Krčke biskupije.

Organizatori Uskrs festa 2008. bili su Odbor HBK za mlade i Hrvatski katolički radio. Album (CD) Uskrs fest 2008. objavili su Cro sacro etiketa i Croatia Records.

VIS Proroci je inače pratilo pedesetak vjernika Subotičke biskupije, koji su im došli pružiti moralnu podršku. Da je to doista i bilo tako, možete se uvjeriti i na fotografijama koje objavljujemo.

Obraćajući se mladima, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije **mons. Marin Srakić**, istaknuo je kako je Crkva mlada, a to potvrđuje i ovaj Uskrs fest i toliki festovi koji se održavaju tijekom godine. *Iskru koju je zapalio prvi Uskrs doživjeli smo slušajući vas*, istaknuo je biskup Srakić, te još jednom čestitajući svima, rekao kako će najveća čestitka biti kada će se mladi okupiti za mjesec dana na Susretu hrvatske katoličke mladeži u Varaždinu, te zajedno zapjevati mladenačku pjesmu, pjesmu radosti, pjesmu naše budućnosti. Zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić** istaknuo je pak kako Uskrs fest, radost i pjesma idu zajedno, jer Uskrs je blagdan radosti. *Onaj koji susretne Isusa, koji ga upozna i doživi, on je radostan. Vjernik je čovjek radosti*, rekao je kardinal, te poželio mladima da budu nositelji radosti u Hrvatskoj i u svijetu, kako bi budućnost bila ispunjena radošću, nadom i prijateljstvom.

Što je *lectio divina*?

Kako čitati Bibliju? Na koji način u punini doživjeti Božju riječ?

Prvo moramo shvatiti kako je u Svetom pismu sadržana Riječ Božja, upućena svakomu od nas, preko koje nam sam Bog govori. To nisu samo stari spisi. *Živa je, uistinu, Riječ Božja i djelotvorna* (usp. Heb 4,12). On nam se preko nje iznova obraća, govori nam i savjetuje nas.

Zato trebamo čitati Sveto pismo a njegove riječi uvijek shvaćati kao Božje riječi upućene nama baš u trenutku kada ih čitamo – slušamo. Svetom pismu trebamo pristupiti kao Božjoj poruci namijenjenoj nama, a ne kao nekom romanu ili zbirci pjesama.

U tom cilju potpunog doživljavanja Božje riječi, važno je znati kako joj pristupiti.

Najbolji način za to je *lectio divina* ili Božansko Čitanje, sastavljeno iz četiri osnovna koraka.

LECTIO - ČITANJE

Prije nego počnemo čitati Bibliju, potrebno je stvoriti uvjete za to, isključiti se od vanjske i unutarnje buke, naći *kutak i trenutak*, staviti se u Njegovu prisutnost. Trebamo, dakle, u miru i tišini *dopustiti* Bogu da nam osobno progovori, te da iz toga otkrijemo ono što je važno za nas.

Počnemo čitanjem nekog ulomka iz Biblije, polako i smireno, pažljivo i više puta. Potrebno je tekst *preživati*, žvakati ga koliko god je potrebno dok

ga ne usitnimo toliko da ga možemo *probaviti*. Tijekom čitanja, nešto će nam upasti u oči, da li jedan redak ili možda samo jedna riječ, ali nešto će nas sigurno posebno dojmiti, iako baš taj ulomak znamo već napamet. Upravo tu nastupa drugi korak.

MEDITATIO - RAZMIŠLJANJE

Kada smo već ulomak iz Biblije toliko puta pročitali, da smo ga u potpunosti *sažvakali*, spremni smo nastaviti *probavljati*, tj. prelazimo na drugi korak. Polako ulazimo u svoju nutrinu i počinjemo razmatrati Božju riječ. Osobito se osvrćemo na dio koji nas se posebno dojmio. Što nam je to najviše privuklo pozornost? Zašto? U ovom koraku *lectio divinae* razmišljamo o pročitanom, o Božjoj riječi i o tomu što nam ona želi poručiti.

Tu se trebamo zadržati upravo na toj misli koja nas je zainteresirala, trebamo poput Marije prebirati u svom srcu Božju riječ i pohraniti je u dubinu svoga bića (usp. Lk 2,19). Polagano uočavamo vrijednost pročitanog teksta i počinjemo ga uspoređivati s našom osobnom životnom situacijom. Shvaćamo bogatstvo Božje poruke upućene nama.

ORATIO - MOLITVA

Iz prijašnjeg koraka se razvija sljedeći, a to je izgovorena molitva. Na

nama je sad oblikovati svoj odgovor na apel primljene Božje riječi. Tako ulazimo u razgovor s Bogom, nakon što nam je On govorio u čitanju i razmatranju, mi mu odgovaramo u molitvi, našim mislima i riječima koje su pobuđene Božjom riječi. Naime, Bog hoće naš odgovor! Zato je Njegova riječ prodrila u naš život, u naše biće. Ona nas čini radosnima, tihima, poniznima, punima ljubavi i predanosti. Ovaj spontani odgovor je potrebno Bogu dati čistim i zahvalnim srcem.

CONTEMPLATIO - MOTRENJE

U ovom, posljednjem koraku *lectio divinae*, više ne razmišljamo o biblijskom tekstu, niti ponavljamo misao koja nas je pogodila, niti izražavamo Bogu nekakve govorne molitve, nego jednostavno *gledamo* ili *motrimo* Njegov odgovor i uživamo u Njegovoj prisutnosti. Mnštvo osjećaja, misli i molitava nas vodi u jednostavno uzdizanje duše k Bogu. Ovaj korak se izražava u nesmetanoj unutarnjoj usmjerenosti k Bogu. To su trenuci u kojima osjećamo Božju blizinu, te u toj blizini uživamo, znajući da pokraj nas stoji Stvoritelj svega što postoji. To su trenuci slični susretu dvoje prijatelja, koji, nakon što su iznijeli jedno drugomu najdublje događaje protekle razdvojenosti, jednostavno stoje jedan pokraj drugog, te je njihova blizina kao znak njihovog unutarnjeg jedinstva misli i srca dovoljna za njihovo uživanje: Riječi više nisu potrebne.

Nakon što smo prošli ova četiri koraka Božanskoga čitanja, ostaje još samo jedan.

ACTIO - DJELOVANJE

U prethodna četiri koraka smo čuli Božju riječ, otkrili što nam želi poručiti, molili se i na kraju uživali Božju prisutnost i ljubav.

No, to nije dovoljno! Nužno je sada, nakon ovoga iskustva, prijeći na djela. Potrebno je svojim djelima potkrijepiti svoju vjeru, jer ako ju zadržimo za sebe, ništa nismo uradili.

Evo citata iz Svetoga pisma pa možete gore izneseno pokušati primijeniti:

Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje pa im tkogod od vas rekne: "Hajdete u miru, grijte se i sitite", a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi. Inače, mogao bi tko reći: "Ti imaš vjeru, a ja imam djela. Pokaži mi svoju vjeru bez djela, a ja ću tebi djelima pokazati svoju vjeru. Ti vjeruješ da je jedan Bog? Dobro činiš! I đavli vjeruju, i dršću." Hoćeš li spoznati, šuplja glavo, da je vjera bez djela jalova? Zar se Abraham, otac naš, ne opravda djelima, kad na žrtvenik prinese Izaka, sina svoga? Vidiš: vjera je surađivala s djelima njegovim i djelima se vjera usavršila te se ispunilo Pismo koje veli: Povjerova Abraham Bogu i uračuna mu se u pravednost pa prijatelj Božji posta. Gledajte: čovjek se opravdava djelima, a ne samom vjerom. Ne opravda li se slično, djelima, i Rahaba bludnica kad primi glasnike i drugim ih putom izvede? Kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva. (usp. Jak 2, 14-26)

Sudionici duhovne obnove, održane prošloga mjeseca u župi Sv. Roka u Subotici, mogli su uvidjeti kako nije nimalo naivno niti lako *pročitati* Riječ evanđelja. Rad u skupinama, različita zapažanja više ljudi i ukazivanje na mnoštvo poruka koje nosi Riječ Božja, upotpunili su individualne dojmove, zaključke, a svakako i doživljaj Božje blizine koji je uslijedio u narednim koracima Lectio Divine.

Dobar vodič za čitanje i razmatranje prisposode o milosrdnom ocu (tj. rasipnom sinu), i uopće primjer pristupa čitanju Svetoga pisma pruža knjiga slovenskog isusovca o. **Marka Ivana Rupnika**: "Bacio mu se oko vrata". Izuzetno duboka teološka razmatranja stilski uređena, u nekim se poglavljima oslanjaju na jednu ili dvije riječi, ili kontekst koji ih povezuje. *Dvije vrste grešnika, Neki čovjek imao dva sina, Slijedeći vlastitu volju, Praznina posjedovanja, Izgubljeni sin danas, Susresti Oca*, samo su neki od naziva dijelova knjige. Napokon, sam naziv knjige "Bacio mu se oko vrata", upućuje na milosrdnog Oca koji (ne)strpljivo, povirujući, čeka na nas da nam se baci oko vrata, da nas daruje oprostom i neizmjernom ljubavi; Oca koji nam se raduje i uvijek nas iznova, u svakoj ispovijedi, odijeva u svoje sinove.

Svaki korak Lectio Divine je izuzetno bitan. Ova knjiga je doprinos oblikovanju uma, mišljenja, osjećaja i volje u skladu sa Svetim pismom, konkretno – s prisposobom koja je iscrpno protumačena. Ostale korake sami trebate "pješačiti", a ovo bi bila mala pomoć u koracima čitanja i razmatranja – odskočna daska, da možete poletjeti u Božji zagrljaj. Ne zaboravite da su vam svećenici na raspolaganju ukoliko budete u dvojbi.

Nevena Mlinko

Umro teško povrijeđeni učenik Medicinske škole

Sedamnaestogodišnji M.M., učenik Medicinske škole, kojega je 1. travnja u dvorištu škole nožem napao njegov vršnjak O. O., preminuo je 13. travnja ujutro u Institutu za kardiovaskularne bolesti Kliničko-bolničkog centra Beograd. Mladić je odmah po ranjavanju operiran u subotičkoj bolnici, a onda prevezen u beogradski Institut u stanju duboke kome. - Posljednja dva dana došlo je do pogoršanja mladićeva zdravstvena stanja. Kao posljedica duboke moždane kome, u nedjelju 13. travnja, otkazala su mu pluća, bubrezi i srce - rekao je za "Novosti" prof. dr. Miljko Ristić, načelnik Kardiokirurgije u beogradskom Institutu za kardiovaskularne bolesti Kliničko-bolničkog centra.

Ovo je samo jedan u nizu incidenata koji potresaju Subotičane. Trebamo li živjeti u strahu da će nas netko udariti, ili pak izbošti nožem ukoliko nam se mišljenja razlikuju? Je li istina da je današnja mladež krenula krivim putem i da povratka nema? Sve su ovo pitanja koja nas zabrinjavaju i na koja i sami često ne znamo odgovor. Ali, rješenje ovoga problema je u nama samima. Postavlja se samo pitanje: vjerujemo li? Živimo li po riječi Božjoj? Koliko bi samo manje zla bilo na ovom svijetu kada bi se ljudi umjesto nasilju, porocima i oružju okrenuli vjeri, ljubavi i toplini Isusova zagrljaja?

Sustav vrijednosti danas je u potpunosti poremećen. Nedužna je osoba stradala! A što ćemo mi učiniti povodom toga? Sjediti i gledati kako se uništavaju mladi životi? Ne! Moramo djelovati i učiniti sve što je u našoj moći da spriječimo ovakve događaje u budućnosti. Na koji način? Odgovor je vrlo lak: Božjom riječi. I zato moramo propovijedati vjeru kako bi Gospodinovo ime doprlo do srca svakoga od nas.

Živeći u ovom modernom svijetu, upadamo u zamke koje nam đavao svakodnevno priređuje. Mladić za kojega sada molimo je bio žrtva jedne od zamki vladara ovoga svijeta. Nažalost, sad više ništa ne možemo učiniti da bismo pomogli ovom mladom čovjeku.

Postavlja se pitanje: vrijedi li uopće biti ponizni sluga Gospodinov? Naravno da vrijedi. Kao Božje sluge, kao kršćani i kao vjernici dužni smo se boriti protiv djelovanja zloga na ovom svijetu. Ali, ne ljudskom mišicom, već silom Duha Presvetog. /*Nevena Balazević*/

"Laureat" u Bologni

Na sveučilištu u Bologni, na Fakultetu političkih znanosti, studij međunarodnih odnosa u ožujku je završio Igor Čeliković.

On je dugogodišnji suradnik *Zvonika* i aktivan mladi vjernik Subotičke biskupije te je kao takav imao potporu i beogradskog nadbiskupa mons. Stanislava Hočeva.

Studij u Bologni Igor doživljava kao veliko iskustvo. – *Velika je čast studirati na najstarijem sveučilištu, osnovanom 1088. Bologna je grad studenata, grad mladih. Osim interesantnog studija, u srcu su mi ostali dragi ljudi: don Daniele (Reggio Emilia), obitelj Zanni iz Scandiana, don Antonio iz Ville Pallavicini i prof. Aldo Di Virgilio - profesor političkih znanosti i relator diplomatske radnje. Svima sam zahvalan na prijateljstvu i potpori – kaže Igor i naglašava kako i on hoće pomoći subotičkim studentima koji žele studirati u Italiji. Igor je*

tijekom studija svladao nekoliko svjetskih jezika, sudjelovao u međunarodnim ljetnim školama i s najvišom ocjenom završio studij koji namjerava nastaviti.

Zanimljivo je da se u Bologni njeguje lijep običaj stavljanja lovorovog vijenca na glavu studenta nakon što Komisija, sastavljena od profesora, proglasi studenta "laureatom". Nakon tog svečanog čina "laureat" iz vijenca otkida listove i dijeli ih prijateljima.

Uredništvo *Zvonika* čestita Igoru na uspješnom završetku studija sa željom da nastavi studij. /Zv/

Pred našim očima

Dragi čitatelji! Nedavno je jedan mudri propovjednik nadahnuo govorio o papi Ivanu Pavlu II., točnije o njegovom svakodnevnom, višesatnom klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Što li je mogao imati pred očima tijekom cijelog dana, kad je satima bio s Isusom? Papa, koji je govorio: "Nemamo vremena za gubljenje!", sate je "gubio" u kapeli, na koljenima. Tako sam žarko zaželjela i ja svaki dan

počinjati klanjanjem pred Presvetim, biti dostojna, naći vremena i mogućnosti... Jutrom, dok još ne počne jurnjava dana, sklapam oči za sve oko sebe i zamišljam da klečim pred Gospodinom, makar se duhom klanjajući. Želim da mi Isus bude svagda pred očima – do vječnosti... © **vh**

"CRNA KRONIKA" I "BIJELI LJUDI"

Četrnaestogodišnjak se u školi polio razrjeđivačem te se zapalio (navodno, pred djevojčicom u koju je zaljubljen); četrnaestogodišnja djevojčica se objesila (navodno, suosjećajući s dječakom koji se bori za život); dvije prijateljice od 13 i 15 godina skočile s crkvenog tornja i ubile se (nekoliko dana ranije najavljujući prijateljima što će učiniti)... U Hrvatskoj je tijekom 2007. godini 46 djece pokušalo samoubojstvo, "uspjelo" © 19. Mediji bilježe i bar osam slučajeva zlostavljanja profesora od strane učenika i roditelja (!?) – prebijanje (vjeroučiteljice), razbijanje glave kamenom, metalnom šipkom... Nije Hrvatska usamljeni slučaj, to je sigurno, (ona možda samo sve to manje prikriva nego druge zemlje), nisu ova djeca nikakvi "jedinstveni slučajevi". Što se to događa u našoj djeci da čine takve stvari, što se to događa u nama da ih tako odgajamo – pitanja su koja će pretresati mnogi stručnjaci, ali i obični ljudi – neki radi senzacije, neki iskreno se preispitujući može li se što učiniti i što svatko od nas može učiniti. Pomolimo se da svatko od nas uradi svoj dio!

Ono što mene kao roditelja, odgajatelja, vjeroučitelja i novinara osobito zanima je kako ćemo reagirati na sve to, što svatko od nas može učiniti – svatko od nas kao pojedinac i svi skupa, kao zajednica?

U našoj Subotici nedavno je jedan srednjoškolac izbio kuhinjskim nožem drugoga (navodno, zbog navijačke svađe). U jednoj osnovnoj školi odlikaš je napravio umrlicu za profesoricu i mobitelom je slao svima, a "prijatelji" iz odjela nisu ga smjeli odati, jer im je prijetio. Kako ću ja,

roditelj, naučiti svoje ljubljeno dijete da ljubi Boga, svoje bližnje i sebe na pravi način, kako nikad ni jednu od ovih strahota niti ne pomisli učiniti? Vidi li ono na mom primjeru i mom odgojnom stilu da ja ljubim i poštujem i njega i sve ljude oko sebe? Jesam li kao vjeroučitelj dovoljno dosljedna da na sve dajem odgovor nadahnuća i potpomognuta naukom i životom cijele Crkve, čineći sve da u školi zavlada

kršćanski duh, ili da bar bude dovoljno primjetan kako bi netko negdje u odlučujućem trenutku mogao reagirati? Kao novinar, izvještavam li istinito i potičem li i nakon najcrnje vijesti čitatelje na dobro, na opraštanje, molitvu, čineve milosrđa, nastupam li bez senzacionalizma i kritiziranja, ne propuštajući pisati i "bijelu kroniku"? Živim li dostojno svih ovih riječi?

Učiniti se nešto mora, i to svatko od nas na svoj način i po svojim mogućnostima. Ne možemo spriječiti sve tragedije i kazniti sve prijestupe, ali to je i naš svijet, škola i društvo i naše djece. Čak i ako se za vlastitu djecu ne bojimo, jer smo sigurni u njih i u odgoj i ljubav kojima ih podižemo, zar možemo – i smijemo li? – ne brinuti za drugu djecu, kojoj možda nešto od toga manjka? Za početak, reagirajmo pravilno u svakoj situaciji, djeci i mladima uvijek istinito odgovarajmo na sva pitanja i ne dopustimo da "crna kronika" postane trend, da prijestupnici postanu uzori, a nesretne samoubojice idoli. Djeca i mladi danas su divni i dobri i mogu ovaj svijet promijeniti na bolje – uz Božju pomoć, uz našu pravu ljubav i pravilan odgoj.

Vesna Huska

NAJBOLJE – NA KRAJU

U bolnici svećenik posjećuje svoju dragu staru vjericu.

– Kako ste mi danas, bako?
– Dragi moj župniče, dobro je. Što ću se žaliti, već sam stara. Gospodin mi je podario divan život i ja sam sad spremna za vječnost. Željela bih vas nešto zamoliti. Željela bih da me kada umrem pokopaju sa žlicom u ruci.
– Sa žlicom?! Oprostite, ali zašto sa žlicom?

– Još kada sam bila malena, uvijek sam rado sjedala za blagdanski stol, na ručkove i večere. I uvijek bih, sve do danas, prvo pogledala stoji li mala žlica pored tanjura. Ako je stajala, onda sam znala da će na kraju biti puding ili sladoled!

– I... onda?

– To znači da najbolje dolazi na kraju. To bih htjela "reći" na svom sprovodu. Pa kada ljudi budu prolazili pored mog lijesa i kad se zapitaju što će mi žlica u ruci, tada ćete vi, župniče, reći da nosim žličicu jer me tek sada čeka ono najbolje!

MALE MUDROSTI

Mame i tate

Mama i tata su gledali TV u trenutku kada je mama rekla: "Umorna sam, kasno je, idem spavati". Otišla je do kuhinje napraviti sendviče za sutrašnju užinu. Napunila je zdjelu s kokicama, ispekla meso, provjerila kakvo je stanje s korn-fleksom, stavila žličice, šećer i šalice za kavu, za naredno jutro. Zatim je još malo spremala po kuhinji, vratila bežični telefon na njegovo mjesto i imenik u ladicu u kojoj stoji. Zalila je biljke, ispraznila kantu za smeće i objesila rublje na sušilo. Malo se istezala, pa je zatim krenula ka spavaćoj sobi. Zaustavila se pored stola, napisala poruku učiteljici, ostavila nešto novca za izlet i podigla knjigu koja je pala iza stola. Napisala je rođendansku čestitku prijatelju, stavila ju u kovertu i na nju napisala poruku za cvjećara koji će nositi tu čestitku. Zatim je stavila pokraj torbe. Mama je potom oprala lice, stavila razne kozmetičke preparate, oprala zube i nalakirala nokte... Tata joj se obratio: "Učinilo mi se da sam čuo da ideš u krevet?" "Krenula sam." Zatim je nasula vodu u zdjelu za psa, istjerala mačku van, uvjerila se da su sva vrata zaključana i da su svjetla pogašena. Ušuškala je djecu, odnijela njihovo prljavo rublje do perilice i popričala malo s njima. Konačno je ušla u svoju sobu, uključila budilicu, izvadila odjeću koju će obući sutra. Dodala je još 3 obveze na listu od 6 najbitnijih obveza za sutrašnji dan. Pomolila se, postavila ciljeve za sutrašnji dan.

Tata je za to vrijeme ugasio televizor i u sebi izgovorio: "Idem u krevet!". I bez razmišljanja je otišao u krevet...

Pitate se zašto žene žive duže? Žive duže zato što uvijek imaju obveza koje još treba dovršiti..

SRETAN MAJČIN DAN!!!

 za život: Posvojili dijete koje je preživjelo abortus

Zajednica "Papa Ivan XXIII." nakon molitve za život pred bolonjskom bolnicom je na tiskovnoj konferenciji 2. veljače objavila posvajanje djeteta koje je preživjelo pobačaj. Djetetu je bila dijagnosticirana trajna sljepoća. Roditelji su se odlučili za pobačaj u 22. tjednu trudnoće, ali je dijete ostalo živo, a liječnici su se zauzeli i spasili mu život. Roditelji su ipak odlučili ne prihvatiti dijete.

Sedmomjesečno dijete primljeno je u kuću-obitelj zajednice "Papa Ivan XXIII.". Kako je posvjedočila majka obitelji, djevojčica je predivna, puna života i mijenja srca svih koji ju vide. Nevjerojatna je povijest ove djevojčice: preživjela je pobačaj, bila je teška 562 grama, operirana na srcu kada joj je bilo deset dana, preživjela izljev krvi u mozak i razne zaraze, a imala je problema s disanjem i prehranom. Danas ima 15 mjeseci, teška je 6 kg. Svi su mislili da će vegetirati, a ona je počela sisati prstiče, smije se i sa svima komunicira. Na ovoj konferenciji jedan je bračni par iz Bologne svjedočio kako su prihvatili dijete unatoč dijagnozi srčane malformacije, a jedna majka kako su je radi nepostojećih zdravstvenih problema liječnici prije devet godina poticali na pobačaj djeteta. Zajednica "Ivan XXIII.", koju je ustanovio don Oreste Benzi, je tijekom tiskovne konferencije, nakon što je predložila glavne upute za ispravnu primjenu zakona o prekidu trudnoće, priopćila kako priprema Prijedlog zakona za zaštitu života i materinstva – protiv navođenja na pobačaj, kako bi se trudnici omogućila zaštita i mogućnost prijavljivanja svih koji joj predlažu da ubije vlastito dijete ili je prijevarama i ucjenama navode na pobačaj (prema: www.katolici.org).

 protiv života: Grijesi današnjice

Vatikanski dnevnik *L'Osservatore Romano* prošlog mjeseca objavio je razgovor s tajnikom Apostolske pokorničarne biskupom Gianfrancom Girottijem o najvažnijim suvremenim zlima. Visoki crkveni dostojanstvenik osvrnuo se na neke najvažnije propuste suvremenog čovjeka, počevši od onečišćenja okoliša, genetskih manipulacija, uživanja i trgovine drogama te društvenih i gospodarskih zastranjenja, pa do nepoštivanja osobnih i društvenih prava. Čovjek danas posebno griješi na području bioetike, kršeći temeljna prirodna prava pokusima, genetskim manipulacijama, čije je posljedice teško predvidjeti i držati pod nadzorom. Drugo važno područje na kojem čovjek danas teško griješi, prema mišljenju biskupa Girottia, je ono društveno – zloporaba droge, koja slabi psihu i potamnjuje razum, a mnoge mlade ostavlja izvan crkvenih krugova. Potom dolazi društveno i gospodarsko osipanje, kojim siromasi postaju sve siromašniji, a bogataši sve bogatiji, a tako se, prema njegovu mišljenju, pojačava neodrživa društvena nepravda. Slično se griješi i na području ekologije (prema: www.katolici.org).

Ovu izjavu mnogi su svjetovni mediji prenijeli kao "novih sedam smrtnih grijeha" koje je proglasio Papa, navodeći i pedofiliju kao "smrtni grijeh modernog doba". Opet smo svjedoci kako mediji pogrešno prenose i tumače izjave, iznose neistine i poluistine o izjavama Svetog Oca Benedikta XVI. i mnogih biskupa, čime potiču nerazumijevanje crkvenog nauka ljudi izvan Crkve, ali i samih katolika, parafrazirajući to (i) ovako: "Recikliraj smeće ili gori u paklu!" Čije je to (ne)djelo?

Piše: Stjepan Beretić

XV. stoljeće u Somboru

Poznati franjevac **Euzebijje Fer-mendžin** u svom djelu *Acta Bosnae* (Zagreb), na 159. str. navodi tekst iz pisma požeškog župana **Ladislava** iz 1437. godine, u kojem se spominju Rasciani i Bosnenses heretici to jest Srbi i bosanski heretici s druge strane Dunava, tj. s bačke strane: "ex altera parte Danubii quasi per spacium unius miliaris vel circa mixtim Rasciani et Bosnenses heretici cum christianis moram faciunt personalem". Iz toga se teksta može lako zaključiti da je diljem Bačke u XV. stoljeću bilo ne samo pravo-slavnih Srba već i bosanskih bogumila koji su živjeli zajedno s katolicima, koje požeški župan Ladislav zove jednostavno kršćanima. Ti su katolici zacijelo bili bar velikom većinom mađarske narodnosti. Takva je mogla biti i nacionalna slika tadašnjih Somboraca.

Nakratko zaustavljen prodor Turaka

Papa Nikola V. je za svoga pontifikata od 1447. do 1455. započeo organizaciju križarske vojne, u čemu je bio posebno uspješan u Italiji i Francuskoj. Predosjećajući veliku tursku opasnost, **papa Kalist III.** je 1456. godine navijestio križarsku vojnu protiv Turaka. Ovlastio je glasovitog franjevca **Ivana Kapistrana** (*1386. + 1456.) da u Mađarskoj okupi vojsku protiv Turaka. Propovijedao je i po Češkoj i Austriji. Svugdje su ga slušale nebrojene tisuće ljudi. Posljednje godine svoga života pridobio je 22.000 vojnika za borbu protiv Turaka. Među vojnicima je bilo i studenata i seljaka. Zborno mjesto kršćanske vojske je bilo upravo u Bačkoj. Iz Bačke je vojska krenula put Beograda. Na čelu vojske je bio **János Hunyadi**. Kršćanski su vojnici, 19. srpnja 1456. godine, na čelu s Hunyadijem i Kapistranom uspjeli osloboditi Beograd od turske opsade. Vojska je žarko molila. Vojnici su se borili svim žarom. U tome su veliku ulogu odigrali i brojni Srbi, a napose šajkaši na Dunavu. Na vijest o

beogradskoj pobjedi, papa je naredio trajan spomen: uveo je svetkovinu Preobraženja Gospodnjeg, a odredio je i da se diljem zapadnog kršćanstva svaki dan u podne oglase zvona. Na žalost u taboru kršćanske vojske je izbila kuga. Od zaraze je umro János Hunyadi, a u listopadu umro je od kuge i sveti Ivan Kapistranski, koji je 1690. godine proglašen svetim.

U Somboru

Predosjećajući tursku opasnost, još na početku XV. stoljeća Czoborovi su tražili dopuštenje od kralja **Matije** da na svome posjedu opet podignu tvrđavu od kamena ili drveta. Gradnja je očigledno zapela, kad su Czoborovi 1473. godine ponovno zatražili dopuštenje i tek tada podigli tvrđavu s opkopom u koji su doveli vode Mostonge. Grad su osigurali i čvrstom ogradom. To je utvrđivanje grada bilo dvadeset godina poslije pada Carigrada. Turska se opasnost već ozbiljno nadvila nad Europom. Iz XV. stoljeća ostao je spomen na somborsku župnu crkvu svetoga Mihovila. Godine 1478. osim crkve spominje se i župni dom.

Dominikanci i župnik Ivan

Iste te, 1478. godine, braća **Mihovil, Mirko** i **Martin** zatraže od **pape Sixta** dopuštenje za djelovanje dominikanaca u tvrđavi Czoborovih. Već naredne godine podigoše braća Czoborovi samostan i crkvu Marijinog uznesenja. O tome svjedoči listina iz 1481. godine. Pisac povijesti grada Sombora, **János Muhi**, u svojoj knjizi *Zombor Története* iz 1944. godine na 49. stranici ističe kako su dominikanci zacijelo imali i školu u okviru svoga samostana. Kao što je iz srednjeg vijeka u Subotici upamćeno samo ime župnika **Luke**, tako je u povijesti Sombora ostalo zabilježeno samo ime župnika **Ivana**. O tome čitamo u vatikanskoj zbirici *Monu-*

menta Vaicana Hungarica I. Ser. V. Tomus, 59. v. Taj tekst navodi Mihály Érdújhelyi u svom djelu *A Kalocsai Érsekség a renaissance-korban*, Senta, 1899. godine na 247. stranici. Tamo stoji: IOANNES DE CHOBOR-ZENTMYHAL PRESBYTERE DIOECESIS COLOCENSIS. Isti je župnik, kako svjedoči vatikanski dokument, 1479. godine stupio u rimsku družbu Duha Svetoga. To je ujedno i prvi spomen jednog somborskog župnika iz srednjeg vijeka.

Križarski pokret?

Koncem 15. stoljeća mađarsko je plemstvo u potpunom rasulu. U odnosu na kmetove malobrojni plemeniti građani kraljevstva žive raskošno. Tako je raslo nezadovoljstvo kmetova. S druge strane poljuljani su i osnovi vjere. Sa sjevera u Mađarsku prodiru husiti, a s juga iz Bosne pridolaze bogumili. Nije bilo bolje ni u Hrvatskoj. Krbavskim porazom, 9. rujna 1493., opustošena je Hrvatska. Stanovništvo bježi na sjever, a o tome piše hrvatski povjesničar **Ferdo Šišić** u svom djelu *Pregled povijesti hrvatskoga naroda*, Zagreb 1962. na 238. stranici: "Sada je počelo pomicanje Hrvata iz prekogvozdanskih strana u Slavoniju i dalje u Ugarsku, a time se počelo hrvatsko geografsko ime širiti na sjever do Drave dok ga je u isto vrijeme sve to više nestajalo iz poriječja Vrbasa, Sane i Une".

U kolovozu 1513. gospodar Sombora Márton Czobor na zapovijed kralja **Vladislava II.** odlazi u Carigrad, ne bi li pregovorima produljio mir s Turskom. Ostrogonski pak nadbiskup i mađarski primas **Toma Bakač** dobiva ovlast od pape da sazove križarsku vojnu protiv Turaka. Bačka je bila zbornom mjesto za kršćansku vojsku, a vojna je oglašena u tri najglednija mjesta u Bačkoj: u Titelu, Baču i Czobor-Szent-Mihályu. U Somboru je proglas bio izvešen na vrata dominikanske crkve Uznesenja Marijina na Cjetnicu 1514. godine. Taj proglas je iz Rima donio osobno Toma Bakač.

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Vjernici pitaju

Kako Bog ljubi patnika?

Na koji način čovjeku koji pati i ima puno problema, objasniti da ga Bog ljubi?

M.V., Ruski Krstur

Vječno pitanje, koje često ostaje bez odgovora. Pitanje koje je osobito uznemirilo i velike duhove kao što je jedan Dostojevski ili Nietzsche. Napose ih je mučio problem patnje nevinih. Ovih dana imao sam prigode više razmišljati, pa i predavati ovu temu u svjetlu najnovije enciklike pape Benedikta XVI. *U nadi spašeni*. Zahvalan sam za vaše pitanje, te ću se služiti više njegovim nego svojim mislima kako bih vama i našim čitateljima pokušao odgovoriti na ovo tako važno pitanje našega života. Trpljenje je sastavni dio ljudskog života. Trpljenje nije stvorio Bog. Ono, dijelom, potječe od naše nesavršenosti, a dijelom od mnoštva grijeha koji su se namnožili tijekom povijesti, a i dalje se nezaustavljivo množe. Sigurno treba učiniti sve da trpljenje bude što manje: sprečavati (što je više moguće) da nevinu trpe, blažiti boli, pružati drugima pomoć da prebrode duševne patnje. To je nešto na što nas obvezuje i pravednost i ljubav, a to oboje pripada temeljnim potrebama kršćanskog postojanja i svakog uistinu ljudskog života. U borbi protiv tjelesne boli postignuti su veliki uspjesi. Ali se stalno javlja sve veći porast trpljenja nevinih i duševnih trpljenja. Nažalost, unaprijed znamo da ukloniti trpljenje iz svijeta nadmašuje našu moć. Ne možemo se osloboditi svoje ograničenosti, niti itko može otkloniti moć zla i grijeha koji je stalni izvor trpljenja. To može učiniti samo Bog: Samo Bog koji osobno ulazi u povijest, u njoj se utjelovljuje i trpi. Znamo da taj Bog postoji i da je zato ta moć koja *uzima grijeh svijeta* (Iv 1,29) prisutna u svijetu. *Po vjeri u postojanje te moći u povijesti rodila se nada u ozdravljenje svijeta*. Međutim, upravo tamo gdje čovjek pokušava otkloniti svako trpljenje, gdje pokušava umaknuti svemu onome što bi mu moglo zadati patnju, gdje se, zbog straha da bi mu to moglo nanijeti bol, ne trudi oko istine, ljubavi i dobra, njegov život tone u prazninu; u njemu možda više gotovo ne postoje boli, ali je zato još snažniji onaj

zlokobni osjećaj odsutnosti smisla i samoće. Čovjek ne ozdravlja tako da se kloni i bježi od patnje, već tako da bude sposoban prihvaćati nevolje, po njima sazrijevati i naći smisao po jedinstvu s Kristom koji je patnje podnosio s beskrajnomo ljubavlju. Krist je sašao nad "podzemlje" i tako je blizu onome koji je u njega bačen, te pretvara za njega tamu u svjetlost. Trpljenje, mučenja i nadalje su strašna i gotovo nepodnošljiva. Ipak, svanula je zvijezda nade – srce se usidrilo uz samo Božje prijestolje. Namjesto zla u čovjeku pobjeđuje svjetlost. Trpljenje premda ne prestaje nanositi bol, pretvara se usprkos svemu u zahvalni hvalospjev. Mjera čovječnosti određuje se na osnovu odnosa prema trpljenju i onima koji trpe. To vrijedi

Trpljenje je sastavni dio ljudskog života.

Trpljenje nije stvorio Bog. Ono, dijelom, potječe od naše nesavršenosti, a dijelom od mnoštva grijeha koji su se namnožili tijekom povijesti, a i dalje se nezaustavljivo množe.

kako za pojedinca, tako i za društvo. Društvo koje ne uspijeva prihvatiti one koji trpe i ne pridonosi stvaranju ozračja u kome će njegovi članovi dijeliti tuđu bol i duboko suosjećati s onima koji trpe, okrutno je i neljudsko društvo. Društvo, međutim, ne može prihvatiti one koji trpe i pomoći im u njihovu trpljenju, ako sami pojedinci nisu za to sposobni a, s druge strane, pojedinac ne može prihvatiti trpljenje drugoga ako on osobno nije sposoban u trpljenju vidjeti neki smisao, put čišćenja i sazrijevanja, put nade. Ali i sposobnost prihvaćanja trpljenja iz ljubavi prema dobru, istini i pravednosti, bitan je pokazatelj čovječnosti, jer ako su, u konačnici, moje blagostanje i sigurnost važniji od istine i pravednosti, tada je na snazi zakon jačega, tada vladaju nasilje i laž. Istina i pravednost morali bi biti iznad moje udobnosti i tjelesne sigurnosti, u suprotnom moj život postaje laž. Na kraju, i onaj "da" ljubavi, izvor je trpljenja, jer ljubav uvijek zahtijeva odricanje vlastitoga "Ja", u kojem dopuštam da budem "potresen i ranjiv". Ljubav ne može postojati bez toga bolnog odricanja samoga sebe, jer u protivnome postaje čista sebičnost i time prestaje biti ljubav.

Postavlja se, dakle, pitanje samoga trpljenja, zatim trpljenja s drugima i za druge. Konačno, trpjeti iz ljubavi prema istini i pravednosti. To se čini kao izazov, ali je danas pitanje koje i vas i mene treba potaći na razmišljanje: Jesmo li za to spremni? Je li mi drugi dovoljno važan da za njega trpim? Je li mi istina toliko važna da vrijedi za nju trpjeti? Je li obećana ljubav tako velika da opravdava moje sebedarje? Na sve to mi zapravo nemamo odgovora u sebi, ali je jedan među nama na sve to odgovorio, a to je Isus Krist. Bog je – Istina i Ljubav u osobi – htio za nas sam trpjeti. Bog, doduše, ne može patiti, ali može supatiti. Zato je Krist postao čovjekom da ljubavlju prema čovjeku pokaže i ljubav Božju prema nama. Od svog utjelovlje-

nja, on je u svakom ljudskom trpljenju prisutan kao netko tko su-pati i donosi snagu Božje ljubavi. Za ovakvo poimanje i opravdanje patnje imamo u povijesti Crkve nepregledno mnoštvo svjedoka: svetaca i mučenika. Djeluje apsurdno, a ipak je istinito da je Bog ljubav, da je Bog iz ljubavi darovao sebe nama kako bi naše trpljenje otkupio i posvetio ljubavlju. Bog nema većega dara za nas od samoga sebe. Po Kristu nam je darovao samoga sebe. U našoj patnji je prisutan raspeti Krist. Ako je Bog tako ljubio svijet da je predao svoga Jedino-rođenca, onda je opravdao i vaše i moje pitanje. Ljubi li Bog uistinu one kojima pripušta trpljenje i patnju, pa makar bili nevinu? Put čišćenja svijeta od zla je ljubav. Ta ljubav je "razapeta" jer uvijek počinje od vlastitoga i slobodnoga "da" Bogu na taj put. Sposobnost trpljenja iz ljubavi mjera je čovječnosti. Ta sposobnost trpljenja, ipak, ovisi o vrsti i veličini nade koju nosimo u sebi i na kojoj gradimo. Sveci su mogli u svome životu kročiti onim velikim putem kojim je Krist išao prije njih, jer su bili nošeni velikom nadom.

Mislim da ovo razmišljanje nad Papinim tekstom i s njegovim tumačenjem nama kršćanima daje jasan odgovor i u ovo vrlo osjetljivo vrijeme.

In memoriam

Antun Skenderović

(1932. – 2008.)

"Na Cvjetnicu je još bio u crkvi. Sudjelovao je na nedjeljnoj misi kao i svake nedjelje u 9 sati. Za vrijeme pjevanja Muke Gospodnje u jednom trenutku pogled mi se zaustavio na njemu, na njegovoj sijedoj glavi na mjestu gdje je obično bio svake nedjelje sa svojom suprugom. Nisam tada ni slutio da će toga dana započeti njegov Veliki tjedan i njegova agonija", istaknuo je župnik u prigodnoj propovijedi prigodom sprovoda Antuna Skenderovića iz kapele sv. Ane na "Kerskom groblju", na uskršni utorak, 25. ožujka 2008. godine. "Nedostajat će nam njegova sijeda glava, njegova mudrost, njegova duhovitost i praznina u crkvi Sv. Roka na mjestu gdje je uvijek bio", nastavio je župnik zahvaljujući Pokojniku na svemu što je učinio za župnu zajednicu Sv. Roka u Subotici, osobito u vrijeme kada je bio član Pastoralnog vijeća, zahvalio mu je također na svemu što je učinio za svoj narod jer je bio aktivan u vjerskim udrugama – član Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", kao političar – član osnivač DSHV-a i zastupnik u skupštini R. Srbije, ali i kao angažirani djelatnik u svim društvenim i kulturnim zbivanjima našega naroda te vrstan agronom. U svojoj propovijedi župnik je napose istaknuo njegovo traganje i nastojanje za stalni rast u vjeri. "On je jednostavno želio razumjeti ono što vjeruje i što kao vjernik živi" istaknuo je župnik i dodao: "Zato je dolazio na duhovne razgovore i redovito se ispovijedao i pričešćivao."

U znak sjećanja i zahvalnosti za njegov veliki doprinos župnoj zajednici župnik i prisutni članovi su na njegov lijes stavili po jedan cvijet svjedočeći tako svoje zalaganje da se umjesto skupoga i propadljivoga cvijeća i vijenaca poštovanje pokojniku iskazuje na taj način a ušteđenim novcem pomogne neka dobrotvorna akcija.

Uz župnika **Andriju Anišića** u oproštaju od "bać Antuna" sudjelovao je i **preč. Josip Pekanović**, somborski župnik te mnoštvo njegove rodbine i poštovatelja.

U ime DSHV-a nad otvorenim grobom riječi oproštaja izrekao je **ing. Petar Kuntić**, predsjednik koji je među ostalim rekao tada, kao i na komemoraciji, održanoj njemu

u čast u prostorijama stranke: "Ostaje nam istina da je prestao život velikog čovjeka, istaknutog poljoprivrednog stručnjaka, dragog supruga, omljenog oca, obožavanog dide, i nadasve, stabilnog političara naše zajednice. Životni put Antuna Skenderovića je do posljednjeg trenutka bio ispunjen neumornim radom i stvaralačkom aktivnošću. Osim profesionalnih poslova, u Hrvatskoj zajedni-

ci je obnašao razne poslove, ali uvijek u samom vrhu rukovođenja... Pregršt nada koje je imao i za ovu, 2008. godinu, ostat će, nažalost, neispunjene. Subotička sredina ostala je siromašnija za čovjeka koji je u mnogo čemu bio mjera stvari. Stvarajući ozračje za vladavinu razuma, bio je cijenjen i voljen od istomišljenika, a poštovan od suparnika. Nije pristajao povijati se ni kada je bio na crti aktualne politike, niti kada je nagrađivan za svoja djela... Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i hrvatska zajednica izgubili su još jednu od svojih legendi."

Pokojnog Antuna Skenderovića se s ljubavlju sjećaju mnogi a najviše njegovi najmiliji:

Supruga **Jelena**, kćerka **Nela**, sin **Zlatko** sa suprugom **Martinom** i djecom **Rokom** i **Barbarom**, snaha **Ružica** te nećaci **Marin** i **Davor** s obiteljima

Sv. Misa na šest tjedana bit će u crkvi Sv. Roka u Subotici, 4. 05. u 9 sati.

Antun Skenderović

(1932. – 2008.)

Umro je moj suprug i otac naše dice. Davno, a opet kao da je jučer bilo, rekli smo: u dobru i zlu – zajedno. I bili smo tako sigurni jedno s drugim. A sad, Bog nas je rastavio 20. 03. 2008. u 10,30 sati. O, Bože, molimo Te budi mi milostiv, a nas, koji ostajemo, prati i čuvaj.

Tvoja Jelica

In memoriam

Marjan Brčić Kostić

(1963.–2008.)

U 45. godini života, iznenada je 30. ožujka, preminuo Marjan Brčić Kostić, predsjednik Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu i načelnik Odjela za održivi razvitak seoskog prostora Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Marjan Brčić Kostić je rođen 1. srpnja 1963. godine u Subotici, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Nakon srednje škole odlazi u Zagreb gdje završava Agronomski fakultet. Nakon završetka fakulteta radio je razne poslove, da bi 2003. dobio posao u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Kao načelnik Odjela za održivi razvitak seoskog prostora, bio je i član radne skupine za pre-

govore s Europskom unijom za područje poljoprivrede i seoskog razvitka.

U Društvu vojvođanskih i podunavskih Hrvata bio je aktivni član od samog početka djelovanja društva, punih 18 godina. Već ranije je bio predsjednik Društva u jednom mandatu. Zatim je 2006. godine ponovno izabran za predsjednika, a na godišnjoj skupštini početkom ove godine ponovno je jednoglasno izabran za predsjednika društva na još jedan mandat.

U Društvu je osobito bio aktivan na očuvanju i promicanju kulturne baštine, te narodnih i vjerskih običaja Bunjevaca - Hrvata sa sjevera Bačke, kao i svih Hrvata koji žive s ove strane Dunava i Fruške Gore.

Marjan Brčić Kostić je, uz sve državničke počasti, pokopan u četvrtak, na groblju Markovo polje u Sesvetama kraj Zagreba, u nazočnosti obitelji i velikog broja prijatelja i poznanika.

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobnih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

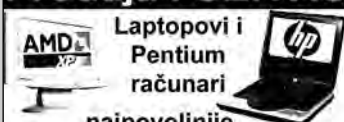
Swake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Millennium GSM Centar
Prodaja i **SERVIS**

najpovoljnije

Mobilni

Gigaset A-180

housesel

Klima uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Kafana - "Đuka"

Subotica,
Preradovičeva 4
(u Bunjevačkom kołu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:

- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka je pomoć dobro došla. Unaprijed hvala svakom darovatelju.

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Neka Bog
Bog
blagoslovi
sve
koji
radom
služe
braći
ljudima!

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

H čitaonica
Hrvatska

Čitajte tisak,
posudite knjige i
porazgovarajte
s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

nova akcija

sakupi bodove,
ubodi poklone

SVAKOM KUPOVINOM U TIPPNET-U STIČETE BODOVE. ZA BODOVE DOBIJATE POKLONE ILI POPUSTE! ČEKAMO VAS!

24000 Subotica, Karadorđev put 2 024/555-765

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

• Karadorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonočno): 024 / 55-44-33

RASPORED
SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.
024/670-975 SUBOTICA, Beogradski put 29
024/55-44-25 Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY
PIAGGIO GILERA

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Radio Subotica
Szabadkai Radio

Kovač Dejan
MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUČSKÉSZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilni: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA
Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

**HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"**
Subotica,
Preradovićeva 4
Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA
Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

JULIJA-OPTIKA
KULTURA NOŠENJA NAOČALA
VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"
PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

HRVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
II. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel./fax: (36-1) 269-1300

Hirvivo
Katolikus hetilap
Áras: 13-dinár Ajánlatkészen
I. évf. I. szám 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
"APOLONIA"

Radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

**Slušajte
Radio Suboticu**
program
na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 Mhz FM - SUBOTICA
102,9 Mhz FM - NOVI SAD

www.suboticka-biskupija.info

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

DUŽIJANCA 2008.

BLAGOSLOV ŽITA

25. 04. Verušić
Čantavirski put 21

u 17 sati sv. misa
kod križa pokraj Mjesne zajednice
svečana procesija do njive
i blagoslov žita nakon mise

20.04. u 19 sati

Franjevačka crkva
Svečani koncert
Ansambel za staru glazbu
"In cantamento"
iz Segedina

24. 04. u 19 sati

Katedrala Svete Terezije
Svečani koncert
Katalin Piti,
operna pjevačica iz Budimpešte

HRVATSKA ČITAONICA I
Bunjevačko-šokačka knjižnica
"Ivan Kujundžić" pri Katoličkom
institutu za kulturu, povijest
i duhovnost "Ivan Antunović"
- S u b o t i c a

upućuju

POZIV NA ŠESTI SUSRET PJESNIKA "LIRA NAIVA 2008."

Sudjeluju: pjesnici iz Srijema, Podunavlja,
Sombora i Subotice

Uvjet: svaki pjesnik dužan je poslati 3-5
svojih pjesama koje mogu biti pisane stan-
dardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bu-
njevačkom ili šokačkom) a bit će objavljene
u knjizi.

Pjesme i prijavu (oni koji se prijavljuju po
prvi put trebaju poslati i kraću biografiju te
jednu fotografiju/portret) treba poslati do 15.
05. 2008. na adresu:

Hrvatska čitaonica,
Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili
E-mail katarina.celikovic@gmail.com

Šesti susret pjesnika održat će se
u SONTI u subotu, 28. 06. 2008.

Detaljnije informacije na mobtel:
064 211 31 86

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek
dr. Tadej Vojnović

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Upisi učenika u odjele na hrvatskom jeziku

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa učenika u odjele na hrvatskom jeziku od 1. do 8. razreda u sljedećim osnovnim školama:

OŠ "Ivan Milutinović" Subotica i Mala Bosna, OŠ "Matko Vuković" Subotica, OŠ "Sveti Sava" Subotica, OŠ "Matija Gubec" Tavankut, OŠ "Vladimir Nazor" Đurđin.

U istim školama postoji i izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa u hrvatske odjele u Gimnaziji "Svetozar Marković" Subotica, u 1. i 2. razred društveno-jezičnog smjera.

Sve informacije možete dobiti na broj 024/556-898, ili osobno u Uredu HNV-a, Subotica, Preradovićeva 4 u vremenu od 9-13 sati.

A Udruga roditelja "Naša djeca" poziva roditelje sadašnjih osmaka, generacije djece rođene 1993. godine, koji žele upisati gimnaziju, bez obzira je li u pitanju prirodni ili društveno-jezični smjer, a žele da im djeca polaze nastavu na mate-

rinjem, hrvatskom jeziku, da se jave Udruzi radi lakšeg organiziranja.

Udruga također obavještava roditelje da je upoznata s odobrenjem oko mogućnosti formiranja 8. razreda na hrvatskom jeziku, za djecu rođenu 1994. godine, te poziva roditelje da obavijeste svoje prijatelje, susjede i rođake kako bi se bolje organizirali i formirali odjel.

Zainteresirani se mogu javiti na brojeve telefona 063/663-0050, 063/708-1114 i 063/716-1760.

Gimnazija "PAULINUM" poziva buduće sjemeništarce

Vrijeme je odluke za učenike osmih razreda. Kuda i što upisati? Osim strukovnih škola u Subotici već petu deceniju djeluje i klasična gimnazija "Paulinum" koja nudi obrazovanje učenicima na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Pogledajte u svoju nutrinu i, ako čujete Isusov glas, dođite u sjemenište. Uz klasično obrazovanje, steći ćete duhovnu formaciju, život će vam se odvijati uz Božju blizinu.

Cuvari Božjeg groba

... u katedrali

... u Sonti

Usrsna radost za djecu iz "Kolijevke"

Pet krštenja u Somboru

Glazbom slave Boga

godina Katedralnog zbora "Albe Vidaković"

"VIS "Proroci" trećeplasirani na Uskrs festu 2008.

Ovogaodišnji maturanti "Paulinuma"

**U trenutku kada duša susretne Boga,
počinje već njezinoj noći izbijati svjetlo zore –
preludij novoga dana vječnosti.**

Sv. Edith Stein (1891.-1942.)

